

Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ εκ των Θείων αρχετύπων

Εβραϊκό Μασωρητικό Απλοποιημένο Κείμενο

Περί τον 7^ο μ.Χ. αιώνα Εβραίοι Ραβίνοι -γνωστοί ως Μασώρες- έβαλαν φωνήεντα στο έως τότε αφωνήεντο/μονοσύμφωνο εβραϊκό κείμενο.

Μολονότι σε ορισμένα σημεία υπάρχουν διαφορές από τις μεταφράσεις των Εβδομήκοντα και της Βουλγάτας, τις μόνες που προέρχονται από το Αφωνήεντο/μονοσύμφωνο Εβραϊκό κείμενο, εν τούτοις οι πάπυροι του Κουμράν απέδειξαν την αξιοπιστία σε μεγάλο βαθμό και των τριών κειμένων.

Η μετάφραση Βάμβα αποτελεί την ελληνική έκδοση του Μασωρητικού κειμένου [KJV], όμως ο Βάμβας δεν έκανε δουλική χρήση του Μασωρητικού αλλά γόνιμα το συνδύασε με τους Εβδομήκοντα και τη Βουλγάτα.

Στην παρούσα έκδοση η μετάφραση Βάμβα στην καθαρεύουσα έχει απλοποιηθεί χωρίς να γίνει νέα μετάφραση του αρχικού κειμένου

Μετάφραση των Εβδομήκοντα στην Ελληνική

Μετάφραση από το Αφωνήεντο/μονοσύμφωνο Εβραϊκό κείμενο, η οποία έλαβε χώρα στην περίοδο 260-190 π.Χ.

Η μετάφραση των 70 χρησιμοποιήθηκε ευρέως από τους Αποστόλους αλλά και την αδιαίρετη Εκκλησία [33-451 μ.Χ.] με πολλές επανορθώσεις.

Μετάφραση Βουλγάτα στη Λατινική

Μετάφραση από το Αφωνήεντο/μονοσύμφωνο εβραϊκό κείμενο, η οποία έγινε από τον Ιερώνυμο περί το 390 μ.Χ. Η Βουλγάτα αποτελεί την επίσημη μετάφραση της Ρωμαιο Καθολικής ομολογίας.

[[[Γενικά οι χρόνοι στον Ιερώνυμο (Βουλγάτα) είναι μελλοντικοί, όμως το Μασωρητικό (Βάμβας) φαίνεται πιο λογικό, επειδή τα γεγονότα έχουν ήδη γίνει. Παρόμοια πρόβλημα με χρήση των χρόνων έχουμε στους 70-Ο']]]

[[[Ενίοτε για λόγους διασάφησης γίνεται χρήση του διορθωμένου Εβραϊκού από την μετάφραση Λούβαρη + Χαστούπη-Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.]]]

Η ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΙΣΤΗ

ΑΓΩΝΑΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΣΤΟΝ ΑΡΧΙΚΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟ

Η παρούσα έκδοση δεν διατίθεται για εμπορική εκμετάλλευση,
προσφέρεται στα μέλη, τους συνδρομητές και τους χορηγούς της
Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας Βιβλικών και Πατερικών Μελετών,
“Η Αποστολική Πίστη”

Ευρετήριο των Βιβλίων της Αγίας Γραφής

Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

A. Η ΠΕΝΤΑΤΕΥΧΟΣ/Ο ΝΟΜΟΣ:		Γ. ΤΑ ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ:	
1. ΓΕΝΕΣΗ	1	18. ΙΩΒ	485
2. ΕΞΟΔΟΣ	52	19. ΨΑΛΜΟΙ	513
3. ΛΕΥΙΤΙΚΟ	96	20. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ	584
4. ΑΡΙΘΜΟΙ	128	21. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ	608
5. ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟ	172	22. ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ	616
B. ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ:		Δ. Μεγάλοι ΠΡΟΦΗΤΕΣ:(4+1)	
6. ΙΗΣΟΥΣ ΤΟΥ ΝΑΥΗ	210	23. ΗΣΑΪΑΣ	620
7. ΚΡΙΤΕΣ	235	24. ΙΕΡΕΜΙΑΣ	670
8. ΡΟΥΘ	260	25. ΘΡΗΝΟΙ Ιερεμία	728
9. ΣΑΜΟΥΗΛ Α' (Α' Βασιλέων)	263	26. ΙΕΖΕΚΙΗΛ	734
10. ΣΑΜΟΥΗΛ Β' (Β' Βασιλέων)	297	27. ΔΑΝΙΗΛ	784
11. ΒΑΣΙΛΕΩΝ Α' (Γ' Βασιλέων)	325	Ε. Μικροί ΠΡΟΦΗΤΕΣ:(12)	
12. ΒΑΣΙΛΕΩΝ Β' (Δ' Βασιλέων)	358	28. ΩΣΗΕ	800
13. ΧΡΟΝΙΚΩΝ Α' (Α' Παραλειπομένων)	390	29. ΙΩΗΛ	808
14. ΧΡΟΝΙΚΩΝ Β' (Β' Παραλειπομένων)	418	30. ΑΜΩΣ	811
15. ΕΣΔΡΑΣ	453	31. ΑΒΔΙΟΥ ...	817
16. ΝΕΕΜΙΑΣ	463	32. ΙΩΝΑΣ ...	818
17. ΕΣΘΗΡ	477	33. ΜΙΧΑΙΑΣ..	820
		34. ΝΑΟΥΜ	824
		35. ΑΒΒΑΚΟΥΜ..	826
		36. ΣΟΦΟΝΙΑΣ ..	829
		37. ΑΓΓΑΙΟΣ	831
		38. ΖΑΧΑΡΙΑΣ...	833
		39. ΜΑΛΑΧΙΑΣ ..	841

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ		51. Προς Κολοσσαείς	1041
40. Ματθαίος	847	52. Προς Θεσσαλονικείς Α'	1045
41. Μάρκος	879	53. Προς Θεσσαλονικείς Β'	1048
42. Λουκάς	899	54. Προς Τιμόθεον Α'	1050
43. Ιωάννης	933	55. Προς Τιμόθεον Β'	1054
44. ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	960	56. Προς Τίτο ...	1057
ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ		57. Προς Φιλήμονα...	1059
45. Προς Ρωμαίους	993	58. Προς Εβραίους	1059
46. Προς Κορινθίους Α'	1007	59. Ιακώβου	1070
47. Προς Κορινθίους Β'	1020	60. Πέτρου Α'	1073
48. Προς Γαλάτας	1028	61. Πέτρου Β'	1077
49. Προς Εφεσίους	1033	62. Ιωάννου Α'	1080
50. Προς Φιλιππησίους	1038	63. Ιωάννου Β'	1084
		64. Ιωάννου Γ'	1084
		65. Ιούδα	1085
		66. ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ	1086

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

Υπογράμμιση στον Βάμβα (ΠΔ) σημαίνει διαφορές με τους Εβδομήκοντα.
π.χ. 1.1. Η δε γη ήτο άμορφος και έρημος.

Έντονη (**μαύρη**) γραφή στους Εβδομήκοντα υποδεικνύει την διαφορά.
π.χ. 1.1. ή δὲ γῆ ἦν **άορατος και άκατασκευαστος**

Λέξεις με έντονη (**μαύρη**) γραφή στη Βουλγάτα υποδεικνύουν άλλη απόδοση.
π.χ. 1.1 **άκυρη και άδεια** (inanis et vacua).

Λέξεις μικρότερες μέσα στο κείμενο Βάμβα είναι βοηθητικές επεξηγήσεις.
π.χ. 1.4. το φως ότι ήτο καλόν

Όπου αναφέρεται: Vg+ ή Vg- σημαίνει ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει στην Βουλγάτα

Όπου αναφέρεται: O+ ή O- σημαίνει ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει στους 70.

[]*, στις αγκύλες περιέχονται λέξεις ή φράσεις οι οποίες υπάρχουν ή δεν υπάρχουν στα άλλα κείμενα.

* **Πώς γνωρίζουμε τις χρονολογίες;** Στη Βίβλο, όπως και σε όλα τα αρχαία κείμενα αναφέρονται ιστορικά γεγονότα, αλλ' αυτά δεν συνδέονται χρονολογικά με την υπόλοιπη παγκόσμια ιστορία. Το πρώτο επιβεβαιωμένο ιστορικό γεγονός που έχει σχέση με τη Βίβλο είναι η επιδρομή του Αχαάβ (870-852) εναντίον της πόλεως Καρκάρ στον ποταμό Ορόντη το 853 π.Χ. Η Βίβλος αναφέρει την συμμαχία μεταξύ Βεν Αδάδ και Αχαάβ (1 ΒΑΣ. 20:33) αλλά δεν αναφέρει την εκστρατεία τους γιατί οι ιεροί συγγραφείς δεν είχαν σκοπό να εκθειάσουν τον χειρότερο απ' όλους τους βασιλιάδες του μονοθεϊστικού λαού. Όμως, ο 'Αχαβού' ξεκάθαρα δηλώνουν τα κείμενα σφηνοειδούς γραφής του Σαλμανασάρ IV (858-824 π.Χ.), ότι συγκέντρωσε 2.000 άρματα και 10.000 στρατιώτες για να αντιμετώπισει μαζί με άλλους, τους επερχόμενους Ασσύριους στο Καρκάρ, αλλά τελικά ηττήθηκαν. Πώς ξέρουμε την ακριβή χρονολογία της μάχης; Προέρχεται από μια αναφορά για έκλειψη ηλίου που έλαβε χώρα στη Νινευή την 15η Ιουνίου 863 π.Χ., η οποία δηλώνεται ότι έγινε μια δεκαετία πριν τη μάχη του Καρκάρ. Πράγματι τρία χρόνια πριν το τέλος της βασιλείας του Ασσυριανιμπάλ Β' της Ασσυρίας (884-860), το μήνα Σιβάν έγινε ολική έκλειψη ηλίου. Οι αστρονόμοι εύκολα χάρη στις αστρονομικές παρατηρήσεις με μαθηματικό τρόπο, υπολόγισαν ότι η ολική έκλειψη ηλίου έγινε στις 15 Ιουνίου το 863 π.Χ. Έτσι, το κλειδί της ακριβούς χρονολόγησης είναι η μάχη του Καρκάρ που έλαβε χώρα την 15^η Ιουνίου 853, μία δεκαετία μετά την ολική έκλειψη ηλίου. Έχουμε λοιπόν μια απόλυτα αξιόπιστη αφετηρία για υπολογισμούς. Ήταν πράγματι βασιλιάς ο Αχαάβ όταν έγινε η μάχη του Καρκάρ; Στον περίφημο *μαύρο οβελίσκο* του Καλάχ, στην αρχαιότερη αναπαράσταση Ιουδαίου μονάρχη, βλέπουμε το Ιηού (ή τον πρωθυπουργό) γονατιστό μπροστά στον Ασσύριο μονάρχη. Αυτό έλαβε χώρα το 840 π.Χ. σύμφωνα με τα *Ασσυριακά Χρονικά*. Πριν τον Ιηού κυβέρνησαν οι δύο γιοί του Αχαάβ, Αχαζ και Ιωράμ σύμφωνα με τη Βίβλο, περί δε το 849 (συν-πλήν τρία χρόνια διότι το έτος ενθρόνισης και θανάτου κάθε βασιλιά είναι λειψά) πέθανε ο Αχαάβ. Εάν προσθέσουμε προς τα πάνω απ' τον θάνατο του Αχαάβ, γεγονός εξακριβωμένο βάσει των προαναφερθέντων αστρονομικών μελετών, την βασιλεία του (22- έτη) και τα χρόνια της βασιλείας των Ουρί, Ζιμρί, Ηλά, Βαασά, Ναδάβ και Ιεροβοάμ Α' (21 έτη) φτάνουμε στο 931, το έτος διαίρεσης του ηνωμένου βασιλείου (1ΒΑΣ. 14:25). Πέντε χρόνια μετά έλαβε χώρα η επιδρομή του Φαραώ Σωσένκ Α' (926 π.Χ.) που έχει επιβεβαιωθεί απ' τα Αιγυπτιακά χρονικά. Ο Φρ. Θημπερκερ όρισε οριστικά ως έτος θανάτου του Σολομώντα το 931 π.Χ., πράγμα που και ο Τζ. Φώρερ στο έργο του *Ιστορία του Ισραήλ* αποδέχθηκε. Επίσης, « η χρονολογία του Θήελ για τους Ισραηλίτες βασιλιάδες [Οι Μυστηριώδεις Αριθμοί των Εβραίων Βασιλιάδων (1983)]...τοποθετεί τον θάνατο του Σολομώντα γύρω στα 931 π.Χ. Έτσι ... ο Μωϋσής έβγαλε τους Ισραηλίτες από την Αίγυπτο 480 χρόνια νωρίτερα περίπου στο 1447 π.Χ. Αυτή η ημερομηνία υποστηρίζεται από τους Κριτές 11:26 όπου δηλώνεται ότι περίπου 300 χρόνια πέρασαν απ' την κατάκτηση της Υποσχεμένης Γης υπό την ηγεσία του Ιεφθάε (1110 π.Χ.)» **David M. Rohl**, *A test of time: The Bible from Myth to History* (1995), σ. 249 (Βλ. 2 Χρ. 3:1-3 & 1 ΒΑ. 6:1). Απ' το 967 φθάνουμε λοιπόν ακριβώς στο 1447. Ο απόστολος Παύλος προσθέτει ότι την εποχή του τελευταίου κριτή Σαμουήλ (π. 1.000 π.Χ.), είχαν περάσει περίπου 450 έτη: (ΠΡ. 13:18-21), τότε «Αυτή η πιθανότητα γίνεται στην ουσία βεβαιότητα, εάν κάποιος μελετήσει τις αναφορές μεταξύ της Εξόδου και του 4^{ου} έτους του Σολομώντα, το έτος πού άρχισε η κατασκευή του Ναού, 'στο 480' έτος' από την 'Εξοδο (1 ΒΑΣ. 6:1), όπως γράφτηκε. Ως εκ τούτου, εάν αυτό το έτος συμπίπτει με το 967, μια απλή πρόσθεση τοποθετεί την 'Εξοδο στο 1447.» **Kenneth Andrew Kitchen**. *On the Reliability of the Old Testament*, Eerdmans Publ., Gr. Rapids, MI. 2003, σ. 202-203. Στα 1447 προσθέτουμε 430* χρόνια σύμφωνα με το ΓΑΛ. 3:17 και έτσι φθάνουμε περίπου στα 1890* π.Χ. όπου έγινε η διαθήκη του Θεού με τον Αβραάμ. Εάν στην εποχή αυτή προσθέσουμε την ηλικία του, περίπου 150* ετών, καταλήγουμε στην γεννησή του που έλαβε χώρα περί το 2.060 π.Χ. Copyright ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ, τ. 3^ο, Εκδ. ΟΡΟΣ, χρησιμοποιείται κατόπιν άδειας. Βλ.: www.TheApostolicFaith.info

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟΥ

Γένεση

Συγγραφέας: **Μωυσής** Έτος συγγραφής: περ. 1420 π.Χ. Τόπος: **Πεδιάδες Μωάβ**

Η ΓΕΝΕΣΗ είναι το πρώτο από τα πέντε αρχικά βιβλία της Αγ. Γραφής γνωστά ως Πεντάτευχος.

(*Τα υπόλοιπα τέσσερα βιβλία της Πεντατεύχου είναι, η ΕΞΟΔΟΣ, το ΛΕΥΙΤΙΚΟ, οι ΑΡΙΘΜΟΙ και το ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟ.*)

Γένεσις στα Ελληνικά θα πει, *αρχή, απαρχή, δημιουργία* και ο τίτλος προήλθε από τα Εβραϊκά *Μπερεσίθ*, που σημαίνει *Εν αρχή*, από την πάγια συνήθεια να χρησιμοποιούν τις πρώτες λέξεις για τίτλο κάθε βιβλίου. Περιγράφει όντως αυθεντικά την αρχή του κόσμου, του ανθρωπίνου γένους, της αμαρτίας και ειδικά του σχεδίου της απολυτρώσής μας.

Όπως φαίνεται και από το ίδιο το βιβλίο, η ΓΕΝΕΣΗ αποτελείται -*θεματικά*- από δύο μεγάλα μέρη. Το 1^ο περιλαμβάνει τη Δημιουργία του Κόσμου, του Φυτικού και Ζωικού Βασιλείου και του Ανθρώπου. Στη συνέχεια αναφέρεται στην πτώση του ανθρώπου, τον διεφθαρμένο προ-Κατακλυσμίο κόσμο και περιγράφει τον Κατακλυσμό και τη σωτηρία του Νώε. Μετά κάνει αναφορά στην εθνολογική εξάπλωση του ανθρωπίνου γένους, η οποία επακολούθησε τη σύγχυση της Βαβέλ. Το 2^ο μέρος περιλαμβάνει τις περιπλανήσεις της μονοθεϊστικής οικογένειας του Αβραάμ μέχρι την οριστική εγκαταστάσή του στη γη Χαναάν. Κατόπιν ιστορεί τους Πατριάρχες, μέχρι την κάθοδό τους στην Αίγυπτο, της οποίας προηγήθηκε ο Ιωσήφ. Όπως δήλωσε ο Ίδιος ο Ιησούς Χριστός, τη ΓΕΝΕΣΗ συνένταξε ο Μωυσής (ΙΩΑΝ. 7:23), με την οδηγία βέβαια του Αγ. Πνεύματος του Θεού, κάνοντας χρήση των 12 ήδη υπαρχόντων υπομνημάτων “*τολερόθ*” (ΓΕΝ. 26:5), της σπάνιας μορφώσης του (ΠΡΑΞ. 7:22) και της προφορικής παράδοσης του λαού του (ΙΩΑΝ. 7:22).

Εξοδος

Συγγραφέας: **Μωυσής** Έτος συγγραφής: περ. 1420 π.Χ. Τόπος: **Πεδιάδες Μωάβ**

Η ΕΞΟΔΟΣ είναι το δεύτερο από τα πέντε αρχικά βιβλία της Αγίας Γραφής γνωστά ως Πεντάτευχος

(*Τα υπόλοιπα τέσσερα βιβλία της Πεντατεύχου είναι, η ΓΕΝΕΣΙΣ, το ΛΕΥΙΤΙΚΟ, οι ΑΡΙΘΜΟΙ και το ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟ.*)

Το βιβλίο της Εξόδου στα Εβραϊκά αποκαλείται “*Σεμόθ*” (ονομάτα, *επειδή αρχίζει με τα ονόματα των υιών Ισραήλ που εισήλθαν στην Αίγυπτο*), ενώ στα Ελληνικά παίρνει το όνομά του από το γεγονός της αναχώρησης (της *εξόδου*) του λαού Ισραήλ από την Αίγυπτο. Εν τούτοις, πρέπει να ειπωθεί ότι η πλήρης πρώτη φράση είναι “*οὐε ελλε σεμόθ*” δηλαδή “*και αυτά είναι τα ονόματα*” και ακριβώς αυτό το “*και*” στην αρχή δηλώνει ότι αποτελεί συνέχεια και σύνδεσμος με τη Γένεση. Χωρίζεται βασικά σε τέσσερα κύρια μέρη: 1. Την *εξόδο* των Ισραηλιτών από τη σκλαβιά της Αιγύπτου, 1:1-13:22, 2. την οδοιπορία του λαού Ισραήλ μέχρι το όρος Σινά, 14:1-18:27, 3. τη Διαθήκη του Θεού προς τον λαό στο όρος Σινά, 19:1-24:18, και 4. την κατασκευή της Σκηνής του Μαρτυρίου, ως θείο υπόδειγμα λατρείας του Θεού, 25:1-40:38. Το τελευταίο αυτό είναι κατ’εξοχή από προφητικές παραστάσεις σε σχέση με το Έργο, που, αργότερα, επιτέλεσε ο Ιησούς Χριστός στον Σταυρό του Γολγοθά, για τη λύτρωση του ανθρώπου. Ανάμεσα σε όλα τ’άλλα, αξιοσημείωτοι είναι οι νόμοι και οι διατάξεις, που έκαναν τον Ισραήλ οργανωμένο έθνος και αφορούν όλη την ανθρώπινη ζωή, σε θέματα θρησκευτικά, ηθικά, αστικά κ. ά., απ’ όπου —*ανά τους αιώνες*— δανείστηκαν όλες οι κοινωνίες των εθνών. “*Όπως δήλωσε ο Ίδιος ο Ιησούς Χριστός, ‘ο Μωυσής δεν σας έδωσε το νόμο.’*” ΙΩΑΝ. 7:19 επιβεβαιώνοντας ότι την Εξόδο συνένταξε ο Μωυσής, με την οδηγία του Αγ. Πνεύματος και κάνοντας χρήση και της προφορικής παράδοσης του λαού του (ΙΩΑΝ. 7:22).

Λευιτικό

Συγγραφέας: **Μωυσής** Έτος συγγραφής: περ. 1420 π.Χ. Τόπος: **Πεδιάδες Μωάβ**

Το ΛΕΥΙΤΙΚΟ είναι το τρίτο από τα πέντε αρχικά βιβλία της Αγίας Γραφής γνωστά ως Πεντάτευχος (*Τα υπόλοιπα τέσσερα βιβλία της Πεντατεύχου είναι, η ΓΕΝΕΣΙΣ, η ΕΞΟΔΟΣ, οι ΑΡΙΘΜΟΙ και το ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟ.*)

Το βιβλίο του Λευιτικού στα Εβραϊκά αποκαλείται “*Βεγκρά*” δηλ. “*κάλεσμα*” επειδή αρχίζει με τη φράση “*και εκάλεσε*”, ενώ στα Ελληνικά οι 70 το απεκάλεσαν πολύ πιο κατάλληλα “*Λευιτικό*” δηλαδή το βιβλίο που περιέχει τους κανονισμούς του Λευιτικού ιερατείου. Μολονότι το περιεχόμενό του έχει θέματα θυσιών και προσφορών σαν μέσα λύτρωσης και ευχαριστίας όμως, είναι ένα απ’ τα βαθύτερα σε νοήματα και διδάγματα βιβλίο, που κύριο θέμα του έχει τον αγιασμό ο οποίος αναφέρεται 87 φορές και προοικονομεί τον “*εκλεκτό λαό ιερέων και προφητών*” τον “*Ισραήλ του Θεού*” (ΓΑΛ. 6:16) αλλά και τη λυτρωτική θυσία του Ιησού Χριστού, επάνω σε προφητική βάση.

Τα κύρια μέρη του βιβλίου είναι: 1. Προσφορές και θυσίες (1:1-7:8) -2. Η καθιέρωση του Ααρών και των γιών του (8:1-10:20) - 3. Διατάξεις γύρω από θέματα τελετουργικής καθαρότητας και ακαθαρσίας (11:1-15:33) - 4. Η Ημέρα του Εξίλασμού (16:1-34) 5. Διατάξεις για αγιότητα ζωής και λατρείας (17:1-27:34) • Τελετουργικές Διατάξεις (17:1-25:55) • Διατάξεις και προειδοποιήσεις (26:1-46) Διατάξεις ευχών και προσφορών στον Κύριο (27:1-34). Είναι πολύτιμο ο αναγνώστης αυτού του βιβλίου να έχει κατά νου ότι, τόσο το πνεύμα των προσφορών και θυσιών, όσο και οι υπηρεσίες του Ααρών και των γιών του, έχουν ως πυρήνα τους το Πρόσωπο και το Λυτρωτικό Έργο του Ι. Χριστού, ο Οποίος διαβεβαίωσε ότι το Λευιτικό έγγραφο ο Μωυσής (ΜΑΤΘ. 8:4)

Αριθμοί

Συγγραφέας: **Μωυσής** Έτος συγγραφής: περ. 1.420 π.Χ. Τόπος: **Πεδιάδες Μωάβ**

Οι ΑΡΙΘΜΟΙ είναι το τέταρτο από τα πέντε αρχικά βιβλία της Αγίας Γραφής, γνωστά ως Πεντάτευχος.

(*Τα υπόλοιπα τέσσερα βιβλία της Πεντατεύχου είναι, η ΓΕΝΕΣΙΣ, η ΕΞΟΔΟΣ, το ΛΕΥΙΤΙΚΟ και το ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟ.*)

Το βιβλίο των Αριθμών στα Εβραϊκά αποκαλείται “*Βεμιδμάρ*” δηλ. “*στην έρημο*” καθώς ουσιαστικά περιγράφει τα γεγονότα της 40ετούς πορείας των Ισραηλιτών στην έρημο και βέβαια και τις δύο απαριθμήσεις που έγιναν, μία στο Σινά και μία στις πεδιάδες Μωάβ, η οποία δικαιολογήθηκε οι 70 το απεκάλεσαν “*αριθμοί*” δηλαδή απαριθμήσεις.

Τα εξώχως διδακτικά γεγονότα των Αριθμών μνημονεύουν ο Ιησούς του Ναυή (2:12,14:2), ο Ιερεμίας (2 ΒΑ. 18:4), ο Νεεμίας (9:19-22), ο Ασάφ (ΨΑΛΜ. 78:14-41), ο Δαβίδ (Ψαλμ. 95:7-11), ο Ησαΐας (48:21, ο Ιεζεκιήλ (20:13-24), ο Ωσηέ (9:10), ο Αμώς (5:25), ο Μιχαΐας (6:5), ο Λουκάς (Πρ. 7:36), ο Παύλος (1 Κορ. 10:1-11), ο Πέτρος (2 ΠΕ. 5:15,16), ο απ. Ιούδας (χ. 11) και ο ίδιος ο Κύριος (Ιωαν. 3:14). Οι διηγήσεις της πορείας ενός δύσκολου λαού από το όρος Σινά μέχρι τα σύνορα της γης της επαγγελίας οδηγούν σε πολυποικίλα διδάγματα πνευματικής πορείας και ζωής, καθώς τα περιστατικά και οι αντιδράσεις του λαού στην πορεία αντικατοπτρίζουν την ανθρώπινη καρδιά —όταν μόνη της αντιμετωπίζει τα προβλήματα— χωρίς να υπολογίζει τον παράγοντα Θεό. Το βιβλίο αυτό, σε γενικές γραμμές, χωρίζεται ως εξής:

• Προετοιμασία του λαού Ισραήλ πριν φύγει απ’ το Σινά (1:1-9:23) • Απ’ το όρος Σινά προς τις κοιλάδες Μωάβ (10:1-21: 35) • Τα συμβάντα στις κοιλάδες Μωάβ (22:1-32:42) • Περιήληψη οδοιπορίας απ’ την Αίγυπτο μέχρι τις κοιλάδες του Μωάβ (33:1-49) • Οδηγίες πριν το πέρασμα του Ιορδάνη (33:50-36:13)

Εβρ. Barra-δημιουργώ από το μηδέν [1:1, 1:21, 1:27] τα υπόλοιπα είναι Assah-κατασκευάζω

1[Α]. 1 ΣΤΗΝ^{Ev} ΑΡΧΗ ¹εποίησε²-δημιούργησε-
Barra ο Θεός τον ουρανό και τη γη. **2** Η δε γη
ήταν άμορφη και έρημη· και σκοτάδι [υπήρχε] πά-
νω^{επι} στο πρόσωπο της αβύσσου^{ωκεανός}. Και
³Πνεύμα Θεού ^{περι}φερόταν πάνω^{επι} στην επι-
φάνεια των υδάτων^{νερών}. **3** Και ⁴είπε ο Θεός,
⁵Ας γίνει^{Γενθίτω} φώς· και έγινε φώς· **4** και είδε
ο Θεός το φως ότι [ήταν] καλό· και διαχώρισε ο
Θεός το φως απ'το σκοτάδι· **5** και ^{απο}κάλεσε ο
Θεός το φως, ⁶Ημέρα· το δε σκοτάδι ^{απο}κάλεσε,
Νύχτα. Και έγινε εσπέρα^{σούρουπο} και έγινε πρωί,
ημέρα ΠΡΩΤΗ^{Vg+}. **6** Και είπε ο Θεός, ⁷Ας γί-
νει^{Γενθίτω} στερέωμα^{χώρισμα} αναμέσα στα ύδατα-
νερών, και ας διαχωρίζει νερά^{ύδατα} από νερά^{υδάτων}.
7 Και εποίησε^{κατασκεύασε=Assah} ο Θεός το στερέ-
ωμα^{βλ. χ. 6}, ⁸ και διαχώρισε τα νερά^{ύδατα} τα υπο-
κάτω του στερεώματος^{βλ. χ. 6} από τα ύδατα^{νερά}
⁹των επάνω του στερεώματος*. [Κι έγινε έτσι^{ούτω}.]Vg+
8 Και ^{απο}κάλεσε ο Θεός το στερέωμα^{χώρισμα}, Ουρα-
νό. Και έγινε εσπέρα^{σούρουπο} και έγινε πρωί, ημέ-
ρα ΔΕΥΤΕΡΗ. **9** Και είπε ο Θεός, ¹⁰Ας συνα-
χθούν τα ύδατα^{νερά} τα υποκάτω του ουρανού σ'
ένα τόπο, και ας φανεί η ξηρά. Και έγινε έτσι^{ούτω}.
10 Και ^{απο}κάλεσε ο Θεός την ξηρά, Γή· και το
σύναγμα των υδάτων^{νερών} ^{απο}κάλεσε, Θάλασσες·
και είδε ο Θεός ότι [ήταν] καλό. **11** Και είπε ο
Θεός, ¹¹Ας βλαστήσει η γη χλωρό χορτάρι, χόρ-
το που κάνει σπόρο, και δένδρο καρποφόρο που
κάνει ¹²καρπό κατά το είδος αυτού, του οποίου
ο σπόρος^{σπέρμα} να'ναι εντός του^{εν αυτώ} πάνω στη
γη. [Κι έγινε έτσι] **12** Και βλάστησε η γη χλωρό χορ-
τάρι, χόρτο που κάνει σπόρο κατά το είδος αυ-
τού και δέντρο που κάνει καρπό, του οποίου το
σπέρμα είναι εντός του^{μέσα-εν αυτώ} κατά το είδος
του· και είδε ο Θεός ότι [ήταν] καλό. **13** Κι έγινε
εσπέρα^{σούρουπο} και έγινε πρωί, ημέρα ΤΡΙΤΗ. **14**
Κι είπε ο Θεός, ¹³Ας γίνουν^{φανούν} φωστήρες^{φώτα}
στο στερέωμα^{χώρισμα} του ουρανού, για να διαχω-
ρίζουν τη μέρα απ'τη ¹⁴νύχτα· κι ας είναι για ση-
μεία και καιρούς και μέρες και χρόνους^{ενιαυτούς}.

1[Α]-Vg. 1...2...άκυρη και άδεια ... 11-12 (Βάμβος) ... 14 (Βάμβος) ... 16...να εξουσιάζει... 18...να εξουσιάζουν 20...ας γεννήσουν τα ύδατα ερπώ-
μενα όντα με ζωή 21 Και ο Θεός έφτιαξε τις μεγάλες φάλαινες και κάθε ζωντανό και κινούμενο πλάσμα 25 Και ο Θεός έφτιαξε τα θη-
ρία της γης κατά το είδος αυτών και τα κτήνη, και οτιδήποτε έρπει επί της γης κατά το είδος αυτού. Και ο Θεός είδε ότι ήταν καλό.

1 [Α]-70/0:1...² ή δε γη ήν άορατος και άκατασκευαστος, και σκότος έπάνω της άβύσσου...⁴...και διεχώρισεν ό Θεός τώ φώς, [ότι καλόν· και
διεχώρισεν ό Θεός ανά μέσον τού φωτός και ανά μέσον] τού σκότους...⁶...και έστω διαχωρίζον ανά μέσον ύδατος και ύδατος. [και έγένετο ούτως.]
⁷... και διεχώρισεν ό Θεός ανά μέσον τού ύδατος, ό ήν υποκάτω τού στερεώματος, και αναμέσον τού ύδατος τού έπάνω τού στερεώματος. ⁸
... [και είδεν ό Θεός, ότι καλόν] ⁹...εις συναγωγήν μίαν, και όφθίτω ή ξηρά...[και συνήχθη τώ ύδωρ τώ υποκάτω τού ούρανού εις τās συναγωγάς αυτών,
και ώφθη ή ξηρά.] ¹⁰...και τα συστήματα τών υδάτων ... ¹¹... ή γη βοτάνη χόρτου σπείρον σπέρμα κατά γένος και καθ' όμοιότητα, και
ξύλον κάρπιμον ποιούν καρπόν ... εν αυτώ κατά γένος επί της γης... ¹²και έξηνεγκεν ή γη βοτάνη χόρτου σπείρον σπέρμα κατά γένος και
καθ' όμοιότητα, και ξύλον κάρπιμον ποιούν καρπόν, ού τώ σπέρμα αυτού εν αυτώ κατά γένος επί της γης... ¹⁴... εις φαύσιν επί της γης, τού
διαχωρίζειν ανά μέσον της ήμέρας και ανά μέσον της νυκτός... ¹⁵και έστωσαν εις φαύσιν εν τώ στερεώματι τού ούρανού, ώστε φαίνειν επί
της γης... ¹⁶εις αρχάς της ήμέρας ... εις αρχάς της νυκτός... ¹⁸και άρχειν...²⁰... έρπετά ψυχών ζώσων και πετεινά πετόμενα επί της γης ... [και
έγένετο ούτως.] ²¹...και πάσαν ψυχήν ζώων έρπετών, ά έξηγαγε τά ύδατα κατά γένη αυτών ... γένος ... καλά. ²²... πληρώσατε ...²⁴... έξαγαγέτω ή
γη ψυχήν ζώσαν κατά γένος, τετράποδα και έρπετά και θηρία της γης κατά γένος ... ²⁵και έποίησεν ό Θεός τά θηρία της γης κατά γένος,
και τά κτήνη κατά γένος αυτών και πάντα τά έρπετά της γης κατά γένος αυτών...καλά. ²⁶...ποιήσωμεν άνθρωπον καθ' είκόνα ήμετέραν
και καθ' όμοίωσιν, και άρχέτωσαν τών ίχθύων της θαλάσσης... ²⁸... πληρώσατε την γην και κατακυριεύσατε αυτής και άρχετε τών ίχθύων

γυναίκα αυτού· και θα είναι ^{οι δύο} σε σάρκα μία. **25** ³³ Ήταν δε και οι δύο γυμνοί, ο Αδάμ και η γυναίκα αυτού, και ³⁴ δεν ντρέπονταν· ^{ήσχύοντο} **3[Γ].**

1 ΤΟ ΔΕ ¹ΦΙΔΙ ήταν το ²φρονιμότερο όλων ^{πάντων} των ζώων του αγρού, τα οποία έκαμε Κύριος ο Θεός· και είπε ^{ο όφης} στη γυναίκα, **Πραγματικά είπε ο Θεός, να μη φάγετε από κάθε ^{παντός} δέντρο ^{Vg+} του παραδείσου;** **2** Και είπε η γυναίκα στο φίδι ^{οφιν}, **Από τον καρπό των δέντρων ^{Vg+} του παραδείσου δυνάμεθα να φάμε·** **3** ³ από δε τον καρπό του δέντρου ^{Vg+}, το οποίο είναι στο μέσον του παραδείσου, είπε ο Θεός, **Μη φάτε από αυτόν, μήτε να αγγίξετε αυτόν, για να μη πεθάνετε.** **4** ⁴ Και είπε το φίδι στη γυναίκα, **Δεν θα πεθάνετε βεβαίως ^{σίγουρα}** **5** αλλά γνωρίζει ο Θεός, ότι αυτή την ημέρα ^{που θα} φάγετε απ' αυτού, ⁵ θα ανοιχθούν τα μάτια ^{οι οφθαλμοί} σας, και θα είστε σαν θεοί, γνωρίζοντες το καλό και το κακό. **6** Και είδε η γυναίκα, ότι το δέντρο ^{Vg+} ήταν καλό προς τροφή ^{βρώσιν}, και ότι ήταν ποθητό ^{Λ+Χ} ευχάριστο στα μάτια ^{οφθαλμούς}, και επιθυμητό το δέντρο στο να δίνει γνώση· και λαμβάνοντας από το καρπό αυτού, ⁶ έφαγε· και έδωσε και στον άνδρα της πού ήταν μαζί της, και ⁷ αυτός έφαγε. **7** Και ⁸ ανοίχθηκαν τα μάτια ^{θαλ. κ. 5} και των δύο, και ⁹ γνώρισαν ^{συνειδητοποίησαν} ότι ήταν γυμνοί· και αφού έραψαν φύλλα συκιάς, έκαμαν για τον εαυτό τους περιζώματα ^{καλύμματα για τη μέση}. **8** Καί άκουσαν ¹⁰ τη φωνή Κυρίου του Θεού, που περιπατούσε στο παράδεισο κατά το δειλινό ^{σούρουπο}· και ¹¹ κρύφθηκαν ο Αδάμ και η γυναίκα του από το πρόσωπο Κυρίου του Θεού, ^{ανα}μεταξύ των δέντρων ^{Vg+} του παραδείσου. **9** Κάλεσε ^{φώναξε} δε Κύριος ο Θεός τον Αδάμ, και είπε προς αυτόν, **Που είσαι;** **10** Ο δε είπε, **Τη φωνή σου άκουσα στον παράδεισο, και ¹² φοβήθηκα, διότι είμαι γυμνός· και κρύφθηκα.** **11** Και είπε ^{σ'αυτον ο Θεός}, **Ποιός σου φανέρωσε ότι είσαι γυμνός; Μήπως έφαγες από το δέντρο, από το οποίο πρόσταξα σε σένα να μη φάς;**

***3[Γ]-Vg. 1**... όφης ήταν το πιδό διακριτικό όλων των θηρίων ^{2:3-4}...επικατάρατος μεταξύ των κτηνών και των θηρίων της γης ¹⁵... **θα αναμείνει για να πλήξει την πτέρνα της** ¹⁶...και θα είσαι υπο την εξουσία του ανδρός σου και θα σε κυριαρχεί ¹⁷ καταραμένη η γη **στα έργα σου**: με εργασία και κόπο θα τρως ¹⁸⁻¹⁹⁻²⁰...το όνομα της γυναίκας του Ευα ²¹⁻²²⁻²³...και εξεδίωξε απ' τον παράδεισο της απόλαυσης ²⁴...μ'ένα φλεγόμενο ξίφος, που γύριζε παντού ²⁵... δύο γυμνοί, ό τε Αδαμ και ή γυνή αυτού, και ούκ ήσχύοντο. ***3[Γ]-0/0:1**... τών θηρίων τών επί της γης, ών έποίησεν...Τί ότι είπεν ό θεός **Ού μη φάγητε από παντός ξύλου**... ²... ³ Από καρπού ξύλου του παραδείσου φαγόμεθα ³ από δε καρπού του ξύλου, ό έστιν έν μέσω του παραδείσου, είπεν ό θεός...ούδ'ε μη άψησθε αυτού... ⁴...Ού θανάτω άποθανείσθε... ⁵ ήξει γάρ ό θεός ότι έν ή άν ημέρα φάγητε άπ' αυτού, διανοιχθήσονται ήμάν...γινώσκοντες... και **πονηρόν**... ⁶... το ξύλον... ότι άρεστόν τοίς όφθαλμοίς ιδείν και ώφραϊόν έστιν **του κατανοήσαι**... ⁷ και διηνοήθησαν οι όφθαλμοί των δύο, και έγνωσαν ότι γυμνοί ήσαν... ⁸...και έκρύβησαν... έν μέσω του ξύλου του παραδείσου... ⁹⁻¹⁰⁻¹¹ και είπεν αυτώ: Τίς **άνήγγειλέν** σοι ότι γυμνός εί; μη από του ξύλου, όσ έντειλάμην σοι τούτου μόνου μη φαγείν άπ' αυτού, έφαγες; ¹²... μοι έδωκεν από του ξύλου ¹³... Τί τούτο έποίησας;... ¹⁴ επικατάρατος σύ... και από πάντων τών θηρίων της γης· **επί τώ στήθει σου** ^(Vg+) και τή κοιλία πορεύση... ¹⁵... αυτός σου τρηρήσει κεφαλήν, και σύ **τρηρήσεις** αυτού πτέρναν. ¹⁶... Πληθύνων πληθυνώ **τάς λύπας σου και τόν στεναγμόν σου**, έν λύπαις τέξη τέκνα· και προς τόν άνδρα σου ή **άποστροφή** σου [Λ+Χ:θα είσαι αφοσιωμένος], και αυτός σου κυριεύσει. ¹⁷... και έφαγες από του ξύλου, όσ έντειλάμην σοι τούτου **μόνου** μη φαγείν άπ' αυτού, επικατάρατος ή γή έν τοίς έργοις σου· **έν λύπαις φάγη αύτην**... ¹⁸ άνατελεί σοι... ¹⁹ έως του άποστρέψαι σε εις τήν γήν...και εις γήν άπελεύση. ²⁰ εκάλεσεν Αδαμ τó όνομα της γυναίκος αυτού **Ζωή**... ²¹⁻²²... του γινώσκειν καλόν και **πονηρόν**, και νύν μήποτε έκτεινή την χείρα και λάβη του ξύλου της ζωής και φάγη και ζήσεται εις τόν αιώνα. ²³ και **εξαπέστειλεν**...εκ του παραδείσου **της τρυφής**... ²⁴ και **εξεβάλεν** τόν Αδαμ και κατώκισεν αυτόν άπέναντι του παραδείσου **της τρυφής**...

³³ Κεφ. 3:7,10-11
³⁴ Εξ. 32:25, Ησ. 47:3

*3[Γ]
¹ Απ. 12:9, 20:2 ² Ματ. 10:16,2 Κο. 11:3 ³ Κεφ. 2:17 ⁴ six. 13, ² Κο. 31:3, ¹ Τλ. 2:14 ⁵ six. 7, Πρ. 26: 18, Ωσ. 6:7 ⁶ 1Τιμ. 2:14 ⁷ six. 12,17 ⁸ six. 5 ⁹ Κεφ. 2:25 ¹⁰ Ιωβ 38:1 ¹¹ Ιωβ 31:33, Ιερ. 23:24, Αρ. 9:3 ¹² Κεφ. 2:25, Εξ. 3:6, 1 Ιωαν. 3:20 ¹³ Κεφ. 2:18, Ιωβ 31:33, Παρ. 28:13 ¹⁴ six. 4, ² Κορ. 11:3, ¹ Τιμ. 2:14 ¹⁵ Εξ. 21:29,32 ¹⁶ Ησ. 65:25, Μυ. 7:17 ¹⁷ Ματ. 3:7, 13: 38, 23:33, Ιωα. 8:44, Πρ. 13:10 ¹⁸ Ψαλ.132: 11, Ησ. 7:14, Μυ. 5:3, Ματ.1:23,25 Λου. 1:31,35 ¹⁹ Ρωμ. 16:20, Κολ. 2:15, Εβ. 2:14, 1, Ιωα. 5:5, Απ. 12:7 ²⁰ Ψαλ. 48:6, Ησ. 13:8, 21: 3, Ιωα. 16:21, ¹ Τιμ.2:15 ²¹ Κεφ. 4:7 ²² 1 Κορ. 11:3, 14:34, Εφ.5: 22-24,1 Τιμ. 2:11-12,Τιτ. 2:5,1 Περ. 3: 1,5,6 ²³ 1 Σα. 15:23 ²⁴ six. 6 ²⁵ Κεφ. 2:17 ²⁶ Εκκ.1:2,3, 27, Ησ. 24: 5, 6, Ρωμ. 8:20 ²⁷ Ιωβ 5:7, Εκκλ. 2:23 ²⁸ Ιωβ 31:40 ²⁹ Ψαλ., 104:14 ³⁰ Εκκλ. 1:13, 2 Θε. 3:10 ³¹ Κεφ. 2:7 ³² Ιωβ 21:26, 34:15, Ψαλ. 104: 29, Εκκ. 3:20, 12:7, Ρωμ. 5:12, Εβ. 9:27 ³³ six. 5, Ησ. 19: 12, 47:12,13, Ιερ. 22:23 ³⁴ Κεφ. 2:9 ³⁵ Κεφ. 4:2, 9:20 ³⁶ Κεφ. 2:8 ³⁷ Εξ. 25:22, Ψαλ. 104:4, Εβ. 1:7

12 Και είπε ο Αδάμ, ¹³ **Η γυναίκα την οποία μου έδωσες να'ναι μαζί μου, αυτή μου έδωσε από το δέντρο ^{Vg+}, και έφαγα.** **13** Και είπε Κύριος ο Θεός προς τη γυναίκα, **Τι είναι αυτό ^{τούτο} το οποίο ^{έκανες};** Και η γυναίκα είπε, ¹⁴ **Το φίδι ^{οφιν} με ^{εξ}απάτησε, και έφαγα.**

14 Και είπε Κύριος ο Θεός ¹⁵ στο φίδι, **Επειδή έκανες τούτο, επικατάρατο να είσαι μεταξύ πάντων των κτηνών, και πάντων των ζώων του αγρού· πάνω ^{επί} στην κοιλία σου θα περπατάς ^{σέρνεται}, και ¹⁶ χύμα θα τρώς, όλες ^{πάσας} τις μέρες της ζωής σου·** **15** και έχθρα θα στήσω ^{βάλω} ανάμεσα σε εσένα και την γυναίκα, και αναμεταξύ του ¹⁷ σπερματός σου και του ¹⁸ σπέρματος της· αυτό ¹⁹ θα σου **συντριψει** το κεφάλι, και εσύ θα **κεντίσεις** ^{πλήξεις/δαγκώσεις} τη πτέρνα του. **16** **Προς ^{δε} τη γυναίκα είπες, Θα υπερπληθύνω ^{αύξηση} πολύ τις λύπες σου και τους πόνους της κυοφορίας ^{εγκυμοσύνης} σου·** ²⁰ με λύπες θα γεννάς παιδιά ^{τέκνα}· και προς τον άνδρα σου ^{θα είναι} ²¹ η επιθυμία σου, και αυτός ²² θα σε εξουσιάζει. **17** **Προς δε τον Αδάμ είπες, ²³ Επειδή υπάκουσες στο λόγο της γυναίκας σου, και ²⁴ έφαγες από το δέντρο, ²⁵ από το οποίο πρόσταξα σε σε λέγοντας, Μη φάς απ'αυτό, ²⁶ καταραμένη ^{να είναι} η γη εξ αιτίας σου·** ²⁷ με λύπες θα τρώς τους καρπούς της όλες ^{πάσας} τις ημέρες της ζωής σου· **18** και ²⁸ αγκάθια και τριβόλους θα βλαστάνει σε σε· και ²⁹ θα τρως το χορτάρι του αγρού· **19** ³⁰ με τον ιδρώτα του προσώπου σου θα τρώς το ψωμί ^{άρτον} σου, μέχρις ^{εωσου} να επιστρέψεις στη γη, από την οποία ελήφθης ^{προήλθες}· επειδή ³¹ γη ^{χώρα} είσαι, και ³² στη γη* θα επιστρέψεις. **20** Και ^{απο}κάλεσε ο Αδάμ το όνομα της γυναίκας του, **Εύα**· ^{Ζωή}· διότι αυτή ήταν μητέρα όλων ^{πάντων} των ζώντων.

21 Και έκανε ^{εποίησε} Κύριος ο Θεός στον Αδάμ και στη γυναίκα του χιτώνες δερμάτινους, και έντυσε αυτούς. **22** Και είπε Κύριος ο Θεός, ³³ **Να'δού, έγινε ο Αδάμ σαν ένας από μας, στο να γνωρίζει το καλό και το κακό· και τώρα μήπως απλώσει ^{εκτεινή} το χέρι του, και ³⁴ λάβει και από το ξύλο της ζωής, και φάει, και ζήσει αιώνια·** **23** **Όθεν ^{ως} εκ τούτου Κύριος ο Θεός εξαπέστειλε αυτόν απ' το παράδεισο της Εδέμ, ³⁵ για να εργάζεται τη γη απ' την οποία είχε ελήφθη.** **24** Και ^{εκ}δίωξε τον Αδάμ· και ³⁶ στα ανατολικά του παραδείσου της Εδέμ έθεσε ³⁷ τα Χερουβείμ, και την ρομφαία την φλογερή ^{πύρινη}, την περιστρεφόμενη, για να φυλάσσουν την οδό του ξύλου της ζωής.

²⁷ Ιωβ 5:7, Εκκλ. 2:23 ²⁸ Ιωβ 31:40 ²⁹ Ψαλ., 104:14 ³⁰ Εκκλ. 1:13, 2 Θε. 3:10 ³¹ Κεφ. 2:7 ³² Ιωβ 21:26, 34:15, Ψαλ. 104: 29, Εκκ. 3:20, 12:7, Ρωμ. 5:12, Εβ. 9:27 ³³ six. 5, Ησ. 19: 12, 47:12,13, Ιερ. 22:23 ³⁴ Κεφ. 2:9 ³⁵ Κεφ. 4:2, 9:20 ³⁶ Κεφ. 2:8 ³⁷ Εξ. 25:22, Ψαλ. 104:4, Εβ. 1:7

5 και έγιναν όλες οι μέρες του Αδάμ, τις οποίες έζησε, 930 χρόνια^{έτη} και ⁷πέθανε. **6** Και έζησε ο Σήθ 105 χρόνια^{έτη}, ⁸και γέννησε τον Ενώξ· **7** και έζησε ο Σήθ αφού γέννησε τον Ενώξ, 807 χρόνια^{έτη}, και γέννησε γιούς και θυγατέρες· **8** έγιναν δε όλες^{πύσσες} οι ημέρες του Σήθ 912 χρόνια^{τη} και πέθανε. **9** Και έζησε ο Ενώξ 92 χρόνια^{έτη}, και γέννησε τον Καϊνάν· **10** έζησε δε ο Ενώξ, αφού γέννησε τον Καϊνάν, 815 χρόνια^{έτη}, και γέννησε γιούς και θυγατέρες· **11** και έγιναν όλες^{πύσσαι} οι μέρες του Ενώξ 905 χρόνια^{έτη} και πέθανε. **12** Και έζησε ο Καϊνάν 70 χρόνια^{έτη}, και γέννησε τον Μααλαεήλ· **13** έζησε δε ο Καϊνάν, αφού γέννησε τον Μααλαεήλ, 840 χρόνια^{έτη}, και γέννησε γιούς και θυγατέρες· **14** και έγιναν όλες^{πύσσαι} οι μέρες του Καϊνάν 910 χρόνια^{έτη} και πέθανε. **15** Και έζησε ο Μααλαεήλ 65 χρόνια^{έτη}, και γέννησε τον Ιάρεδ· **16** έζησε δε ο Μααλαεήλ, αφού γέννησε τον Ιάρεδ, 830 χρόνια^{έτη}, και γέννησε γιούς και θυγατέρες· **17** και έγιναν όλες^{πύσσαι} οι ημέρες του Μααλαεήλ 895 χρόνια^{έτη} και πέθανε. **18** Και έζησε ο Ιάρεδ 162 χρόνια^{έτη}, και ⁹γέννησε τον Ενώχ· **19** έζησε δε ο Ιάρεδ, αφού γέννησε τον Ενώχ, 800 χρόνια*, και γέννησε γιούς και θυγατέρες· **20** και έγιναν όλες οι μέρες του Ιάρεδ 962 χρόνια* και πέθανε. **21** Και έζησε ο Ενώχ 65 χρόνια-^{έτη}, και γέννησε τον Μαθουσάλα· **22** και ¹⁰περπάτησε ο Ενώχ μαζί με το Θεό^{μετά του Θεού}, αφού γέννησε το Μαθουσάλα, 300 χρόνια*, και γέννησε γιούς και θυγατέρες· **23** κι έγιναν όλες^{πύσσαι} οι ημέρες του Ενώχ 365 χρόνια*. **24** ¹¹Και περπάτησε ο Ενώχ μετά του Θεού ^{βλ. χ. 22}, και δεν βρισκόταν· ^{υπήρχε πλέον}· διότι μετέθεσε αυτόν ο Θεός. **25** Και έζησε ο Μαθουσάλα 187 χρόνια*, και γέννησε τον Λάμεχ· **26** έζησε δε ο Μαθουσάλα, αφού γέννησε τον Λάμεχ, 782 χρόνια^{έτη}, και γέννησε γιους και θυγατέρες· **27** και έγιναν όλες οι μέρες του Μαθουσάλα 969 χρόνια* και πέθανε.

⁷ Κεφ. 3:19, Εβρ. 9:27
⁸ Κεφ. 4:26
⁹ Ιουδ. 14:15
¹⁰ Κεφ. 6:9, 17:1, 24:40, Λευτ. 13:4, 2 Βασ. 20:3, Ψαλ. 16:8, 116:9, 128:1, Μιχ. 6:8, Ματ. 2:6 - ¹¹ 2 Βασ. 2:11, Εβ. 11:5
¹² Ανακούφιση
¹³ Κεφ. 3:17, 4:11
¹⁴ Κεφ. 10:21

*6[ΣΤ]

¹ Κεφ. 1:28
¹⁰ Ωσηέ 1:10
² Λευτ. 7:3,4
³ Γαλ. 5:16,17,
¹ Πέτρ. 3:19
⁴ Ψαλ. 78:39
^{4a} Λευτ. 3:11
⁵ Κεφ. 8:21, Λευτ. 29:19, Παρ. 6:18, Ματ. 15:19
Ρωμ. 8:8,
⁶ Αρ. 23:19, 1 Σαμ. 15:11, 19, 2 Σαμ. 24:16, Ματ. 3:6, Ιακ. 1:17
Ησ. 63:10, Εφ. 4:30
⁸ Κεφ. 19:19, Εξ. 33:12-3, 16-17, Λου. 1:30, Πρ. 7:46
⁹ Κεφ. 7:1, Ιεζ. 14:14, 20, Ρωμ. 1:17, Εβρ. 11:7,
2 Πέτρ. 2:5
¹⁰ Κεφ. 5:22, Γαλ. 5:16
¹¹ Κεφ. 5:32
¹² Κεφ. 7:1, 10:9, 13:13, 2 Χρ. 34:27, Λουκ. 1:6, Ρωμ. 2:13, 3:19
¹³ Ιεζ. 8:17, 28:16, Αβ. 2:8, 17, 18:21
¹⁴ Κεφ. 18:21, Ψαλ. 14:2, 33:13, 14, 53:2,3

⁵...⁶ έζησε 105 χρόνια ⁷ έζησε 807 χρ. ⁸...⁹ έζησε 90 χρ. ¹⁰ έζησε 815 χρ. ^{11/13} έζησε 840 χρ. ¹⁴⁻¹⁵ έζησε 65 χρ. ¹⁶ έζησε 830 χρ. ¹⁷⁻²¹ ο Ενώχ 65 χρόνια ²² Και Ενώχ περπάτησε με το Θεό και έζησε ... 300 χρ. ²³⁻²⁴ Και περπάτησε με τον Θεό και δεν τον είδαν πλέον, διότι ο Θεός τον πήρε ²⁵ Μαθουσάλα έζησε 187 χρ. ²⁶ έζησε ... 782 χρ. ²⁷⁻²⁸ έζησε 182 χρ. ²⁹⁻³⁰ ... έζησε 595 χρ. ³¹ Λάμεχ έζησε 777 χρ. *⁶ Vg. (ΣΤ) 1/4 γίγαντες ... άνδρες φημισμένοι ⁵⁻⁶ Μεταστράφηκε ο Θεός ... αγγίχθηκε εσωτερικά λυπούμενος στη καρδιά Του ² μετεστράφη ⁸⁻⁹ δίκαιος και τέλειος

⁵...⁶ Έζησεν δὲ Σηθ διακόσια καὶ πέντε [A+X-105] ἔτη...⁷ καὶ ἔζησεν Σηθ μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Ενωξ ἑπτακόσια καὶ ἑπτὰ [A+X-808] ἔτη...⁸...⁹ Καὶ ἔζησεν Ενωξ ἑκατὸν ἐνεήκοντα [A+X-90] ἔτη...¹⁰ καὶ ἔζησεν Ενωξ μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Καιναν ἑπτακόσια καὶ δέκα πέντε ἔτη...¹¹...¹²...¹³ καὶ ἔζησεν Καιναν μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Μαλελεηλ ἑπτακόσια καὶ τεσσαράκοντα [A+X-840] ἔτη...¹⁴...¹⁵ Καὶ ἔζησεν Μαλελεηλ ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα πέντε [A+X-70] ἔτη καὶ ἐγέννησεν τὸν Ιαρεδ. ¹⁶ καὶ ἔζησεν Μαλελεηλ μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Ιαρεδ ἑπτακόσια καὶ τριάκοντα [A+X-830] ἔτη...¹⁷...¹⁸⁻¹⁹...²⁰...²¹ Καὶ ἔζησεν Ενωχ ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα πέντε [A+X-65] ἔτη...²² εὐηρέστησεν δὲ Ενωχ τῷ θεῷ μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Μαθουσαλα διακόσια [A+X-300] ἔτη...²³...²⁴ καὶ εὐηρέστησεν Ενωχ τῷ θεῷ καὶ οὐχ ἠόρισκετο, ὅτι μετέθηκεν αὐτὸν τὸ θεός. ²⁵ Καὶ ἔζησεν Μαθουσαλα ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα ἑπτὰ [A+X-80] ἔτη...²⁶ καὶ ἔζησεν Μαθουσαλα μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Λαμεχ ὀκτακόσια δύο [A+X-782] ἔτη...²⁷...²⁸ Καὶ ἔζησεν Λαμεχ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὀκτώ ἔτη...²⁹... Οὗτος διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἣς κατηράσατο κύριος ὁ θεός. ³⁰ καὶ ἔζησεν Λαμεχ μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Νωε πεντακόσια καὶ ἐξήκοντα πέντε ἔτη...³¹... πᾶσαι αἱ ἡμέραι Λαμεχ ἑπτακόσια καὶ πενήκοντα τρία [A+X-777] ἔτη, καὶ ἀπέθανεν. ³²... *6[ΣΤ]-70/0: 1-2 ...ὅτι καλαὶ εἰσιν ... γυναῖκας ἀπὸ πασῶν, ὧν ἐξελέξαντο. ³ καταμεινῆ ... εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας...⁴ οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ... γῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ... ὡς ἂν εἰσπορευόντο οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐγεννώσαν ἑαυτοῖς· ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ' αἰῶνος, οἱ ἄνθρωποι οἱ ὀνομαστοί. ⁵... τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας, ⁶ καὶ ἐνεθυμήθη ὁ θεός ὅτι ... ἐποίησεν τὸν ἄνθρωπον ... καὶ διενόηθη. ⁷ ὅτι ἐθυμώθη [A+X:μετανόησα] ὅτι ἐποίησα αὐτούς. ⁸⁻⁹ Αὐτὰ δὲ αἱ γενεαὶ Νωε· Νωε ἄνθρωπος δίκαιος, τέλειος ὧν ἐν τῇ γενεᾷ...¹⁰...¹¹...¹²...

28 Έζησε δε ο Λάμεχ 182 χρόνια^{έτη}, και γέννησε γιό· **29** και αποκάλεσε το όνομα αυτού ¹¹Νώε, λέγοντας, Αυτός θα μας ανακουφίσει από το έργο μας, και από το μόχθο των χειρών μας, εξ αιτίας της γης ¹²την οποία καταράσθηκε ο Κύριος. **30** Έζησε δε ο Λάμεχ, αφού γέννησε το Νώε, 595 χρόνια^{έτη}, και γέννησε γιους και θυγατέρες· **31** και έγιναν όλες^{πύσσαι} οι ημέρες του Λάμεχ 777 χρόνια^{έτη} και πέθανε. **32** Και ο Νώε ήταν ηλικίας 500 χρόνων^{ετών} και γέννησε ο Νώε τον ¹³Σήμ, τον Χάμ, και τον Ιάφεθ.

6[ΣΤ]. 1 ΚΑΙ ¹ΟΤΑΝ ΑΡΧΙΣΑΝ οι άνθρωποι να πληθύνονται-^{αυξάνονται} πάνω στο πρόσωπο της γης, και θυγατέρες γεννήθηκαν σε αυτούς, **2** βλέποντας^{ιδόντες} παρατηρούντες οι γιοί του Θεού τις θυγατέρες των ανθρώπων, ότι ήταν ωραίες, ²έλαβαν στους εαυτούς τους γυναίκες από όλες-^{εκ πασών} ὄσων έκλεξαν. **3** Και είπε Κύριος, Δεν³θα παραμείνει πάντοτε το πνεύμα μου μετά του ανθρώπου, ⁴διότι είναι σάρκα· οι ημέρες αυτού θα είναι ακόμα ^(O-,Vg) 120 χρόνια^{έτη}. **4** Κατά τις ημέρες εκείνες ήταν οι γίγαντες πάνω στη γη, και ακόμα^{έτι}, ύστερα, αφού οι γιοί του Θεού εισήλθαν^{σχετίσθηκαν} στις θυγατέρες των ανθρώπων, και αυτές τεκνοποίησαν σε αυτούς· εκείνοι ήταν οι δυνατοί, οι από παλαιά άντρες ονομαστοί. **5** Και είδε ο Κύριος ότι πληθυνόταν-^{αυξανόταν} η κακία του ανθρώπου πάνω στη γη, και ⁵όλοι^{πάντες} οι σκοποί των διαλογισμών της καρδιάς του ^{ήταν} μόνο κακία όλες^{πύσας} τις ημέρες. **6** Και ⁶μεταμελήθηκε ο Κύριος ότι ἐποίησε^{δημιούργησε} τον άνθρωπο πάνω στη γη· και ⁷λυπήθηκε μέσα στη καρδιά του. **7** Και είπε ο Κύριος, Θα εξαλείψω τον άνθρωπο, τον οποίο ἐποίησα ^{βλ. χ. 6}, από το πρόσωπο της γης· από άνθρωπο μέχρι κτήνος, μέχρι ερπετό, και μέχρι πτηνό του ουρανού· επειδή μεταμελήθηκα που τους δημιούργησα-^{εποίησα}. **8** Ο δε Νώε ⁸βρήκε χάρη μπροστά στον Κύριο^{ενώπιον Κυρίου}. **9** Αυτή είναι η γενεαλογία του Νώε. **9** Ο Νώε ήταν άνθρωπος δίκαιος, τέλειος μεταξύ των συγχρόνων του· μαζί με τον Θεό^{μετά του Θεού} ¹⁰περπάτησε ο Νώε. **10** Και γέννησε ο Νώε τρεις γιούς, το ¹¹Σήμ, το Χάμ και τον Ιάφεθ.

11 Διαφθάρθηκε ^{δε} η γη ¹²μπροστά^{ενώπιον} στο Θεό, και ¹³γένιμισε^{ενεπήληθη} η γη αδικία. **12** Και ¹⁴είδε ο Θεός τη γη, και να ¹⁵ιδού, ήταν διεφθαρμένη· διότι κάθε^{πύσσα} σάρκα είχε διαφθείρει το δρόμο της πάνω στη γη.

13 Και είπε ο Θεός στον Νώε, Το τέλος κάθε πάσης σάρκας ήλθε μπροστά μου, διότι η γη γέμισε^{ενεπλήσθη} αδικίας απ' αυτούς· και¹⁶ νά σου, θα εξολοθρεύσω αυτούς και τη γη. **14** Φτιάξε^{κτίσε} για τον εαυτό σου κιβωτό από ξύλα Γόφερ· κατά δωμάτια θα κάνεις τη κιβωτό, και θα αλείψεις αυτή εσωτερικά και εξωτερικά με πίσσα. **15** Και να πως θα κατασκευάσεις αυτή· το μεν μήκος της κιβωτού^{θα είναι} 300 πήχεις, το δε πλάτος αυτής 50 πήχεις, και το ύψος αυτής 30 πήχεις. **16** Στέγη^{ισοχάρ=σοφίτα} θα κάνεις στην κιβωτό, και σε μιά πήχη θα την τελειώσεις άνωθεν^{στο ύψος} και την είσοδο^{θύρα} της κιβωτού θα βάλεις στα πλάγια· κατώγεια, διώροφα, και τριώροφα θα κάμεις^{σε} αυτή. **17** Εγώ δε, να^{του} εγώ επιφέρω τον κατακλυσμό των νερών^{υδάτων} πάνω στη γη, για να εξολοθρεύσω κάθε^{πάσαν} σάρκα, η οποία έχει μέσα της^{εν εαυτή} πνεύμα ζωής υποκάτω του ουρανού· κάθε^{τι} πάνω^{επί} στη γη, θα πεθάνει. **18** Και θα στήσω^{ορίσω} την διαθήκη μου προς εσένα· και¹⁸ θα εισέλθεις^{μεις} στη κιβωτό, εσύ, και οι γιοί σου, και η γυναίκα σου, και οι γυναίκες των γιών σου μαζί σου. **19** Και από κάθε^{παντός} ζώο από κάθε είδος^{σάρκα}, ανά δύο από πάντων θα εισάξεις στη κιβωτό, για να^{διαφυλάξεις} τη ζωή αυτών μαζί σου· αρσενικό και θηλυκό θα είναι. **20** Από τα πτηνά κατά το είδος τους, και από τα κτήνη κατά το είδος τους, από πάντα τα ερπετά της γης κατά το είδος τους, ανά δύο από όλα²⁰ θα εισέλθουν προς εσένα για να^{διαφυλάξεις} τη ζωή τους. **21** Και εσύ λάβε για τον εαυτό σου από κάθε^{παντός} φανητό^{φανώσιμο} το οποίο τρώγεται, και θα συγκεντρώσεις αυτό κοντά^{πλησιον} σου· και θα είναι σε σένα, και σε αυτά, για τροφή. **22** ²² Και έκαμε ο Νώε²² κατά πάντα όσα πρόσταξε σε αυτόν ο Θεός· έτσι έκανε.

Vg¹³⁻¹⁴ ...σανίδες ξύλινες... μικρά δωμάτια ...
15-16 Θα φτιάξεις ένα παράθυρο ...¹⁷⁻²²

7[Z].

1 ΚΑΙ¹ είπε Κύριος στον Νώε, Είσελθε^{μεις} εσύ, και¹ όλη^{πας} η οικογένειά^{οίκος} σου, στη κιβωτό· διότι² σε είδα δίκαιο² μπροστά^{ενώπιον} μου στη γενεά αυτή· **2** από όλα τα κτήνη³ καθαρά³ λάβε μαζί σου^{εφτά} εφτά, τ' αρσενικό και το θηλυκό αυτού· και από τα κτηνη τα⁴ μη καθαρά^{ανά} δύο, τ' αρσενικό και το θηλυκό αυτού· **3** και από τα^{πτηνά} του ουρανού^{εφτά} εφτά, αρσενικό και θηλυκό· δια^{να} διατηρήσεις^{σπέρμα} σπέρμα^{απογόνους} πάνω^{επί} στο πρόσωπο^{όλης} όλης^{πάσης} της γης· **4** επειδή^{ακόμη} επι^{μετά} από 7^{μέρες} μέρες^{εγώ} φέρνω^{βροχή} βροχή^{πάνω} επί^{στη} στη γη⁴⁰ 40 μέρες και 40 νύχτες· και θα εξαλείψω από το πρόσωπο της γης^{κάθε} τι^{που} υπάρχει, το οποίο^{εποίησα} εποίησα^{δημιούργησα} δημιούργησα. **5** Και έκαμε ο Νώε κατά πάντα όσα πρόσταξε σε αυτόν ο Κύριος. **6** ⁶ Ήταν δε ο Νώε 600 χρόνων^{ετών} ετών, όταν έγινε ο κατακλυσμός των νερών^{υδάτων} πάνω^{επί} στη γη.

¹³ Καιρός παντός ανθρώπου ήκει εναντίον μου ... και ίδου εγώ καταφθίρω αυτούς ... ¹⁴ ποιήσον ούν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων· νοσσιὰς ποιήσεις τὴν κιβωτὸν καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ. ¹⁵ καὶ οὕτως ποιήσεις τὴν κιβωτὸν· ... ¹⁶ ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτὸν καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν· τὴν δὲ θύραν τῆς κιβωτοῦ ποιήσεις ἐκ πλαγιῶν· ... ¹⁷ ἐγὼ δὲ ἰδοὺ ἐπάγω τὸν κατακλυσμὸν ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν καταφθεῖραι πᾶσαν σάρκα, ἐν ἣ ἔστιν πνεῦμα ζωῆς ... καὶ ὅσα ἐὰν ἦ ἐπὶ τῆς γῆς, τελευτήσει. ¹⁸ ... εἰσελεύσει δὲ ... ¹⁹ ... ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων ... εἰσάξεις ... ἵνα τρέφῃς μετὰ σεαυτοῦ· ... ἀπὸ πάντων τῶν ὀρνέων τῶν πετεινῶν κατὰ γένος ... πρὸς σὲ τρέφεσθαι μετὰ σοῦ· ... ²¹ σὺ δὲ λήμψῃ σεαυτῷ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων, ἃ ἔδεσθε, καὶ συναΐξεις πρὸς σεαυτὸν, καὶ ἔσται σοὶ καὶ ἐκείνοις φαγεῖν. ²² ... ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ θεός, οὕτως ἐποίησεν. *7[Z]-70/0: 1 ... ὅτι σὲ εἶδον δίκαιον ἐναντίον μου ... ² ... εἰσάγαγε πρὸς σὲ ... ³ ... τῶν πετεινῶν ... τοῦ οὐρανοῦ τῶν καθαρῶν ἐπτὰ ἐπτὰ ... καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο, ἄρσεν καὶ θῆλυ, διαθρέψαι σπέρμα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. ⁴ ἔτι γὰρ ἡμερῶν ⁷ ἐγὼ ἐπάγω ὑετὸν ... καὶ ἐξαλείψω πᾶσαν τὴν ἐξαναστασιν ... προσώπου τῆς γῆς. ⁵ ... ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ... ⁶ Νωε δὲ ἦν ἐτῶν 600, καὶ ὁ κατακλυσμός ἐγένετο ὕδατος ... ⁷ ... διὰ τὸ ὕδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ. ⁸⁻⁹ ... καθὰ ἐνετείλατο ... ¹⁰ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς. ... ¹¹ ... τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐρράγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου ... ¹²⁻¹³⁻¹⁴ καὶ πάντα τὰ θηρία (Vg+) κατὰ γένος ... ¹⁵ ... ἐν ᾧ ἔστιν πνεῦμα ζωῆς. ¹⁶ καὶ τὰ εἰσπορευόμενα ... καθὰ ἐνετείλατο ὁ θεὸς τῷ Νωε καὶ ἔκλεισεν ... ἔξωθεν ... ¹⁷ ... ἐπληθύνθη τὸ ὕδωρ καὶ ἐπῆρεν τὴν κιβωτὸν. ¹⁸ καὶ ἐπεκράτει τὸ ὕδωρ ... ¹⁹ τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφοδρὰ σφοδρῶς ... ἐπεκάλυψεν πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά, ἃ ἦν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ. ²⁰ ... ὑψώθη τὸ ὕδωρ καὶ ἐπεκάλυψεν πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά (Vg+).

¹⁵ Ier. 51:13, Ier. 7:2,3,6, Am. 8:2, 1 Περ. 4:7
¹⁶ six. 17
¹⁷ six. 13
Κεφ. 7:4,21-23,2 Πε. 2:5
¹⁸ Κεφ. 7:1,7 1 Περ. 3:20 2 Πε. 2:5
¹⁹ Κεφ. 7:8,9, 15,16 ²⁰ Κεφ. 7:9,15, 16 ἐκ κεφ. 2:19
²¹ Εξ. 40:16 Εβρ. 11:7,
²² Κεφ. 7:5,9 2 Περ. 2:5

*7[Z]

¹ Six. 7, Mat. 24:38, Λουκ. 17:26, Εβρ. 11:7, 1 Περ. 3:20,
2 Περ. 5:5
² Κεφ. 6:9, Ψαλ. 33:18, 19, Παρ. 10:9, 2 Περ. 2:9
³ Six. 8-Λευ. Κεφ.11
⁴ Λευ. 10:10, Ier. 44:23
⁵ Six. 12,17
⁶ Κεφ. 6:22
⁷ six. 1
⁸ Κεφ. 8:2, Παρ. 8:28, Ier. 26:19
⁹ Κεφ. 1:7, 8:2, Ψαλ. 78:23
¹⁰ six. 4,17
¹¹ six. 1, 7, Κεφ. 6:18, Εβρ. 11:7, 1 Περ. 3:20, 2 Περ. 2:5
¹² six. 2,3,8,9
¹³ Κεφ. 6:20
¹⁴ six. 2,3
¹⁵ six. 4,12
¹⁶ Ψαλ. 104:26
¹⁷ Ψαλ. 104:6, Ier. 3:23

7[Z]-Vg. 1/-/4-

Θα καταστρέψω κάθε ουσία
5-6/-11
...οι οι πίδακες του μεγάλου βυθού ξεσπασαν
και οι πύλες των υδάτων του ουρανού άνοιξαν.
12/-18 Διότι υπερ-
χείλισε υπερβολικά: 19 ... κυριάρχησαν πάνω από κάθε μέτρο 20 ...

7 Και εισήλθε^{μπήκε} ο Νώε, και οι γιοί του, και η γυναίκα του, και οι γυναίκες των γιών του μαζί του, στην κιβωτό, λόγο^{εξ αιτίας} των νερών^{υδάτων} του κατακλυσμού. **8** Από τα κτήνη τα καθαρά, και από τα κτήνη τα μη καθαρά, και από τα πτηνά, και από όλα^{πάντων} τα έρποντα πάνω^{επί} στη γη, **9** δύο δύο εισήλθαν^{βαλ.χ-7} προς τον Νώε στη κιβωτό, αρσενικό και θηλυκό, καθώς πρόσταξε ο Θεός στο Νώε. **10** Και μετά τις 7 ημέρες, τα νερά^{ύδατα} του κατακλυσμού^{επήλθαν} πάνω^{επί} στη γη.

11 Τον 600^{στο} χρόνο^{έτος} της ζωής του Νώε, τον 2^{ον} μήνα, την 17^η ημέρα του μήνα, κατ' αυτή την μέρα⁸ σχίσθηκαν^{ολες} οι πηγές της μεγάλης^{αβύσσου}, και⁹ οι καταρράκτες των ουρανών ανοίχθηκαν. **12** Και¹⁰ έγινε ο υετός καταγιδα πάνω στη γη 40 μέρες και 40 νύχτες. **13** Κατά την ίδια αυτή μέρα¹¹ εισήλθε^{μπήκε} ο Νώε, κι οι γιοί του Νώε, ° Σήμ και ° Χάμ και ° Ιάφεθ, και η γυναίκα του Νώε, και οι τρεις γυναίκες των γιών του μαζί με αυτόν, στη Κιβωτό· **14** αυτοί, και όλα^{πάντα} τα ζώα κατά το είδος τους, και πάντα τα κτήνη^{κτηνοτροφία} κατά το είδος τους, και πάντα τα ερπετά που έρπουν πάνω στη γη, κατά το είδος τους, και πάντα τα πτηνά κατά το είδος τους, και κάθε^{παν} πτερωτό^{πετούμενο} παντός είδους. **15** ¹³ Και εισήλθον^{μπήκαν} προς τον Νώε στη Κιβωτό, δύο δύο από κάθε^{πάσης} σάρκα η οποία έχει πνεύμα ζωής. **16** Και τα εισερχόμενα, αρσενικά και θηλυκά από κάθε σάρκα, μπήκαν,¹⁴ όπως πρόσταξε σ' αυτόν ο Θεός· και έκλεισε ο Κύριος^{την} κιβωτό^{επάνω} αυτού. **17** Και¹⁵ έγινε^{διάρκησε} ο κατακλυσμός 40 ημέρες πάνω στη γη· και πληθύνθηκαν τα νερά, και^{ανα} σήκωσαν τη Κιβωτό, και υψώθηκε υπεράνω της γης. **18** Και κυριαρχούσαν^{εκρατοιοοντο} τα νερά^{ύδατα}, και αύξαναν^{επληθύνοντο} υπερβολικά^{σφοδρα} πάνω στη γη· και η Κιβωτός περιφερόνταν¹⁶ πάνω στην επιφάνεια των νερών*. **19** Και τα νερά*¹⁷ υπερκυριαρχούσαν^{πολύ} πολύ^{σφοδρα} πάνω στη γη· και¹⁷ σκεπάσθηκαν^{όλα} πάντα τα βουνά^{ορη} τα ψηλά τα υποκάτω από όλο τον ουρανό.

20 Δεκαπέντε πήχεις υπερυψώθηκαν τα νερά, και σκεπάσθηκαν τα βουνά^{ορη}.

και οι πύλες των υδάτων του ουρανού άνοιξαν. 12/-18 Διότι υπερ-
χείλισε υπερβολικά: 19 ... κυριάρχησαν πάνω από κάθε μέτρο 20 ...

21 Και ¹⁸πέθανε κάθε ^{πάσα} σάρκα ^{μετακινούμενη} πάνω ^{ἐπι} στη γη, των πτηνών και των κτηνών ^{κτηνοτροφία} και των ζώων, και όλων ^{πάντων} των ερπετών των ερπόντων επάνω στη γη, και κάθε ^{πας} άνθρωπος. **22** Από όλα τα όντα ^{ζωντανά} πλάσματα πάνω στη ξηρά, πάντα όσα είχαν πνοή ζωής ^(Vg+) ¹⁹ στους μυκτήρες ^{ρουθούια} τους, πέθαναν. **23** Και εξαλείφθηκε κάθε τι ^{παν} που υπήρχε ^{το} υπόχωρον ^(Vg+) πάνω στο πρόσωπο της γης, απο ανθρώπου μέχρι κτήνους*, μέχρι ερπετού και μέχρι πτηνού του ουρανού, εξαλείφθηκαν από τη γη. ²⁰ Παρέμενε δε μόνο ο Νώε, και όσα ήταν μαζί του μέσα στην Κιβωτό. **24** ²¹ Και κυριαρχούσαν ^{εκραπαιούτο} τα νερά ^{ύδατα} πάνω στη γη 150 ημέρες.

8[H]. **1** ΚΑΙ ¹θυμήθηκε ο Θεός τον Νώε, και όλα ^{πάντα} τα ζώα, και πάντα* τα κτήνη ^{κτηνοτροφία}, τα οποία ήταν μαζί του στην Κιβωτό· και ²διαβίβασε ο Θεός άνεμο επάνω στην γη, και τα νερά ^{ύδατα} στάθηκαν. **2** Και ³κλείσθηκαν οι πηγές της αβύσσου, και οι καταράκτες του ουρανού, και συγκρατήθηκε ο ⁴υετός ^{ραγδαία} νεροποντή από τον ουρανό. **3** Και αποσύρονταν τα νερά από τη γη συνεχώς· και λιγόστευαν τα νερά ^{ύδατα} ⁵μετά τις 150 ημέρες. **4** Και κάθισε η Κιβωτός τη 17^η του 7^{ου} μηνός πάνω στα βουνά ^{ορη} Αραράτ. **5** Τα δε νερά* λιγόστευαν συνεχώς μέχρι το 10^ο μήνα· τη 1^η του 10^{ου} μηνός φάνηκαν οι κορυφές των βουνών. **6** Και μετά 40 μέρες άνοιξε ο Νώε ⁶τη θυρίδα ^{παραθυράκι} της Κιβωτού, την οποία είχε κάνει· **7** και εξαπέστειλε το κόρακα, ο οποίος βγαίνοντας πήγαινε και έρχονταν, μέχρι που ξεράθηκαν τα νερά από τη γη. **8** Και εξαπέστειλε τη περιστερά κατόπιν του, για να δεί αν υποχώρησαν ^{έπαυσαν} τα νερά* από το πρόσωπο της γης· **9** και μη βρίσκοντας η περιστερά ανάπαυση για τα πόδια της, επέστρεψε προς αυτόν στη κιβωτό, διότι τα νερά ^{ύδατα} βρισκόταν πάνω στο πρόσωπο της γης· και απλώσας τα χέρια του, έπιασε αυτή και έφερε ^{εισήγαγε} αυτή προς αυτόν στη κιβωτό.

¹⁸ Κφ. 6:13,17, six. 4, Ιωβ 22:16, Ματ. 24:39, Λου. 17:27, 2 Πε. 3:6-
¹⁹ Κεφ. 2:7 ²⁰ 1 Πετ. 3:20, 2 Πετ. 2:5, 3:6 ²¹ Κεφ. 8:3, Σόγκ. 8:4, με six. 11

***8[H]** | Κφ. 19:29, Εξ. 2:24, Ι Σα. 1:19² Εξ. 14:21³ Κφ. 7:11⁴ Ιωβ 38:37⁵ Κφ. 7:24⁶ Κφ. 6:16, Ησ. 11:9, Αβ. 2:14⁷ Κφ. 7:13⁸ Κφ. 7:15⁹ Κεφ. 1:22¹⁰ Λευ. Κεφ. 11¹¹ Λευ. 1:9, Ιεζ. 20:41, 2 Κο. 2:15, Εφ. 5:21¹² Κεφ. 3:17, 6:17¹³ Κφ. 6:5, Ιωβ 14:4, 15:14, Ψλ. 51:5, Ιερ. 17:9, Ματ. 15:19, Ρωμ. 1:21, 3:23¹⁴ Κεφ. 9:11, 15 ¹⁵ Ησ. 54:9 ¹⁶ Ιερ. 33:20, 25

²¹ ... ²² και πάντα, όσα έχει πνοήν ζωής, και πᾶς, ὅς ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀπέθανεν. ²³ και ἐξήλιφεν πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ ἦν ἐπὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς, ... και καταλείφθη μόνος Νωε και οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῶ. ²⁴ και ὑψώθη τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς, ... ***8[H]** | 70/0: ¹ Και ἐμήνηθη . . τῶν θηρίων και πάντων τῶν κτηνῶν ... και ἐπήγαγεν ὁ θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν, και ἐκόπασεν τὸ ὕδωρ, ² και ἐπεκαλύφθησαν ... και συνεσχέθη ὁ υετός ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. ³ και ἐνεδίδου τὸ ὕδωρ πορευόμενον ἀπὸ τῆς γῆς, ἐνεδίδου και ἡλαττονοῦτο τὸ ὕδωρ ... ⁴⁻⁵ τὸ δὲ ὕδωρ πορευόμενον ἡλαττονοῦτο ἕως ... ὠφθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν ὀρέων. ⁶ ... ἠνέωξεν Νωε τὴν θυρίδα τῆς κιβωτοῦ, ἦν ἐποίησεν, ⁷ ... τὸν κόρακα τοῦ ἰδεῖν εἰ κεκόπακεν τὸ ὕδωρ· και ἐξελθὼν οὐχ ὑπέστρεψεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ... ⁸ ... ὀπίσω αὐτοῦ ἰδεῖν εἰ κεκόπακεν τὸ ὕδωρ ... ⁹ και οὐχ εὐροῦσα ἡ περιστερὰ ἀνάπαυσιν τοῖς ποσὶν αὐτῆς ὑπέστρεψεν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτόν, ὅτι ὕδωρ ἦν ἐπὶ παντὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς ... και εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν κιβωτόν. ¹⁰ και ἐπισχὼν ἐτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας ... ¹¹ και ἀνέστρεψεν πρὸς αὐτὸν ἡ περιστερὰ τὸ πρὸς ἡμέρας και εἶχεν φύλλον ἐλαίας κάρφος ἐν τῷ στόματι αὐτῆς, και ἔγυν Νωε ὅτι κεκόπακεν τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς. ¹² και ἐπισχὼν ἐτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας ... και οὐ προσέθετο τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς αὐτὸν ἐτι. ¹³ ... ἐξέλιπεν τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς· και ἀπεκάλυψεν Νωε τὴν στέγην τῆς κιβωτοῦ, ἦν ἐποίησεν. ¹⁴⁻¹⁷ και πάντα τὰ θηρία, ὅσα ἐστὶν μετὰ σοῦ ... ¹⁸ ... ¹⁹ και πάντα τὰ θηρία και πάντα τὰ κτήνη και πᾶν πετεινὸν και πᾶν ἔρπετόν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν ἐξήλθοσαν ἐκ τῆς κιβωτοῦ. ²⁰ ... και ἀνήνεγκεν ὀλοκαρπώσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. ²¹ ... και εἶπεν κύριος ὁ θεὸς διανοηθεὶς Οὐ προσθήσω ἐτι τοῦ καταράσασθαι τὴν γῆν διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος· οὐ προσθήσω οὐν ἐτι πατάξαι πᾶσαν σάρκα ζώσαν, καθὼς ἐποίησα. ²² πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς ... ἔθερος και ἔαρ. ***9** | 70/0:

¹ ... και πληρώσατε τὴν γῆν και κατακυριεύσατε αὐτῆς ² ... τοῖς θηρίοις ^(Vg+) τῆς γῆς και ἐπὶ πάντα τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ και ἐπὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐπὶ ... ³ και πᾶν ἔρπετόν, ὃ ἐστὶν ζῶν, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν· ὡς λάχανα χόρτου δέδωκα ὑμῖν τὰ πάντα. ⁴ πλὴν κόρακα ἐν αἵματι ψυχῆς οὐ φάγεσθε· ⁵ και γὰρ τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἐκζητήσω .. τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου.

10 Και ανέμεινε ἀκόμη ἄλλες ἐφτά ἡμέρες, και πάλι εξαπέστειλε τη περιστερά από τη Κιβωτό· **11** και επέστρεψε σ'αυτόν η περιστερά προς το εσπέρας ^{σοῦρουπο}, και να ^{ἰδοῦ}, ἦταν στο στόμα της φύλλο ελιάς, αποσπασμένο· και γνώρισε ^{κατανόση} ο Νώε ότι έπαυσαν ^{υποχώρησαν} τα νερά ^{ύδατα} από τη γη. **12** Και περίμενε ἀκόμη ἄλλες ἐφτά ἡμέρες, και απέστειλε την περιστερά· και δεν επέστρεψε πλέον σε αυτόν. **13** Και τον 60^{ιο} χρόνο ^{ἔτος του Νώε}, τη 1^η του 1^{ου} μήνα, ἐξέλιπαν ^{αποστράγγιζαν} τα νερά από τη γη· και σήκωσε ^{αφαίρεσε} ο Νώε τη στέγη ^{ποσχάρ=σοφίτα} της Κιβωτού, και εἶδε, και να ^{ἰδοῦ}, ἐξέλιπε το νερό* από το πρόσωπο της γης. **14** Και την 27^η ημέρα του 2^{ου} μήνα στέγνυσε ^{ἐξηράνθη} η γη· **15** και λάλησε ο Θεός προς τον Νώε, λέγοντας, **16** *Ἐξελθε ^{Byes} ἐξω απο την Κιβωτό ἔσου και η γυναίκα σου, και οι γιοί σου, και οι γυναίκες των γιών σου μαζί σου·* **17** *Ἔστω ^{ἅπαντα} τα ζῶα που'ναι μαζί σου, από κάθε σάρκα, και πτηνά και κτήνη και κάθε ερπετό που ἔρπει πάνω στη γη, ἐξάγαγε ^{βγάλε} ἐξω μαζί σου, και ας πολλαπλασιασθούν πάνω στη γη, κι ⁹ας αυξηθούν κι ας πληθύνουν πάνω στη γη.* **18** Και ἐξήλθε ^{βγήκε} ο Νώε, και οι γιοί του, και η γυναίκα του, και οι γυναίκες των γιών μαζί του· **19** πάντα τα ζώα, πάντα τα ἔρπετα και πάντα τα πτηνά, κάθε τι που κινείται πάνω στη γη, κατὰ τα εἶδη τους, ἐξήλθαν ἀπὸ τη Κιβωτό. **20** Και οικοδόμησε ο Νώε θυσιαστήριο στο Κύριο· και ἔλαβε ἀπὸ ¹⁰ κάθε καθαρὸ κτήνος ^{κτηνοτροφία}, και ἀπὸ κάθε πτηνὸ καθαρὸ, και πρόσφερε ὀλοκαυτώματα πάνω στο θυσιαστήριο. **21** Και ¹¹οσφράνθηκε ^{μύρισε} Κύριος οσμή ^{μυρωδιά} εὐωδίας· και εἶπε Κύριος μέσα στη καρδιά του ^(Vg+), ¹² Δε θα καταραστώ πλέον τη γη λόγο ^{εξ} αἰτίας του ἀνθρώπου· διότι ¹³ο διαλογισμὸς της καρδιάς του ἀνθρώπου ^{εἶναι} κακὸς ἀπὸ τη νηπιότητα του· ¹⁴οὔτε θα πατάξω πλέον ὅλα τα ζωντανά ^{πλάσματα}, ὅπως ἔκανα· **22** ¹⁵Για ὅσο ^{καιρὸ} ^{υπάρχει} ^{διαμένει} η γη, σπορά και θερισμὸς, και ψύχος και καύσωνας, και καλοκαίρι ^{ἔρος} και χειμῶνας, και ¹⁶μέρα και νύχτα, δεν θα παύσουν.

9[Θ]. **1** ΚΑΙ ΕΥΛΟΓΗΣΕ ο Θεός τον Νώε και τους γιους του· κι εἶπε σ'αυτούς, ¹ Αὐξάνεστε και πληθύνεστε, και γεμίστε τη γη· **2** κι ^{2ο} φόβος σας κι ο τρόμος σας θα 'ναι πάνω σ'όλα τα ζώα της γης, και σε πάντα τα πτηνά του ουρανοῦ, πάνω σε ὅτι ^{ἔρπει} πάνω στη γη, και ὅλα τα ψάρια ^{ἰχθύας} της θάλασσας· στα χέρια σας δόθηκαν· **3** ^{3ο} κάθε κινούμενο, το οποίο ζει θα'ναι σε σας προς τροφή· ὅπως ^{4ο} το χλωρὸ χορτάρι, ^{5ο} τα πάντα ἔδωσα σε σας· **4** κρέας ὁμως με τη ζωὴ του, με ^{6ο} το αἷμα του δε θα φάτε· **5** και ἐξάπαντος το αἷμά σας, ¹⁰ αἷμα της ζωῆς σας, ^{7ο} ἀπὸ το χερί κάθε ζῶου θα ἐκζητήσω αὐτό, **-Vg>**

¹⁸ Κφ. 6:13,17, six. 4, Ιωβ 22:16, Ματ. 24:39, Λου. 17:27, 2 Πε. 3:6-
¹⁹ Κεφ. 2:7 ²⁰ 1 Πετ. 3:20, 2 Πετ. 2:5, 3:6 ²¹ Κεφ. 8:3, Σόγκ. 8:4, με six. 11

***8[H]** | Κφ. 19:29, Εξ. 2:24, Ι Σα. 1:19² Εξ. 14:21³ Κφ. 7:11⁴ Ιωβ 38:37⁵ Κφ. 7:24⁶ Κφ. 6:16, Ησ. 11:9, Αβ. 2:14⁷ Κφ. 7:13⁸ Κφ. 7:15⁹ Κεφ. 1:22¹⁰ Λευ. Κεφ. 11¹¹ Λευ. 1:9, Ιεζ. 20:41, 2 Κο. 2:15, Εφ. 5:21¹² Κεφ. 3:17, 6:17¹³ Κφ. 6:5, Ιωβ 14:4, 15:14, Ψλ. 51:5, Ιερ. 17:9, Ματ. 15:19, Ρωμ. 1:21, 3:23¹⁴ Κεφ. 9:11, 15 ¹⁵ Ησ. 54:9 ¹⁶ Ιερ. 33:20, 25

²¹ ... ²² και πάντα, όσα έχει πνοήν ζωής, και πᾶς, ὅς ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀπέθανεν. ²³ και ἐξήλιφεν πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ ἦν ἐπὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς, ... και καταλείφθη μόνος Νωε και οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῶ. ²⁴ και ὑψώθη τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς, ... ***8[H]** | 70/0: ¹ Και ἐμήνηθη . . τῶν θηρίων και πάντων τῶν κτηνῶν ... και ἐπήγαγεν ὁ θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν, και ἐκόπασεν τὸ ὕδωρ, ² και ἐπεκαλύφθησαν ... και συνεσχέθη ὁ υετός ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. ³ και ἐνεδίδου τὸ ὕδωρ πορευόμενον ἀπὸ τῆς γῆς, ἐνεδίδου και ἡλαττονοῦτο τὸ ὕδωρ ... ⁴⁻⁵ τὸ δὲ ὕδωρ πορευόμενον ἡλαττονοῦτο ἕως ... ὠφθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν ὀρέων. ⁶ ... ἠνέωξεν Νωε τὴν θυρίδα τῆς κιβωτοῦ, ἦν ἐποίησεν, ⁷ ... τὸν κόρακα τοῦ ἰδεῖν εἰ κεκόπακεν τὸ ὕδωρ· και ἐξελθὼν οὐχ ὑπέστρεψεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ... ⁸ ... ὀπίσω αὐτοῦ ἰδεῖν εἰ κεκόπακεν τὸ ὕδωρ ... ⁹ και οὐχ εὐροῦσα ἡ περιστερὰ ἀνάπαυσιν τοῖς ποσὶν αὐτῆς ὑπέστρεψεν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτόν, ὅτι ὕδωρ ἦν ἐπὶ παντὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς ... και εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν κιβωτόν. ¹⁰ και ἐπισχὼν ἐτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας ... ¹¹ και ἀνέστρεψεν πρὸς αὐτὸν ἡ περιστερὰ τὸ πρὸς ἡμέρας και εἶχεν φύλλον ἐλαίας κάρφος ἐν τῷ στόματι αὐτῆς, και ἔγυν Νωε ὅτι κεκόπακεν τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς. ¹² και ἐπισχὼν ἐτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας ... και οὐ προσέθετο τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς αὐτὸν ἐτι. ¹³ ... ἐξέλιπεν τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς· και ἀπεκάλυψεν Νωε τὴν στέγην τῆς κιβωτοῦ, ἦν ἐποίησεν. ¹⁴⁻¹⁷ και πάντα τὰ θηρία, ὅσα ἐστὶν μετὰ σοῦ ... ¹⁸ ... ¹⁹ και πάντα τὰ θηρία και πάντα τὰ κτήνη και πᾶν πετεινὸν και πᾶν ἔρπετόν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν ἐξήλθοσαν ἐκ τῆς κιβωτοῦ. ²⁰ ... και ἀνήνεγκεν ὀλοκαρπώσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. ²¹ ... και εἶπεν κύριος ὁ θεὸς διανοηθεὶς Οὐ προσθήσω ἐτι τοῦ καταράσασθαι τὴν γῆν διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος· οὐ προσθήσω οὐν ἐτι πατάξαι πᾶσαν σάρκα ζώσαν, καθὼς ἐποίησα. ²² πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς ... ἔθερος και ἔαρ. ***9** | 70/0:

⁸ και από το χέρι του ανθρώπου· ^[και]⁹ από το χέρι παντός αδελφού του θα εκζητήσω τη ζωή του ανθρώπου· ^(V9-O¹) **6** ¹⁰ όποιος χύσει αίμα ανθρώπου, από άνθρωπο θα χυθεί το αίμα του· ¹¹διότι κατά την εικόνα του Θεού εποίησε· ^{δημιούργησε ο Θεός τον άνθρωπο}· **7** εσείς δε ¹²αυξάνεστε και πληθύνεστε, ^{και} πολλαπλασιάζεστε πάνω στη γη, και πληθύνεστε επάνω σ' αυτή. **8** Και είπε ο Θεός προς τον Νώε και στους γιούς του που ήταν μαζί του, λέγοντας, **9** ¹³Και εγώ, δείτε· ^{ιδού, στήνω}· ^{θεσομοθετώ} ¹⁴τη διαθήκη μου προς εσάς, και προς το σπέρμα σας μετά απο σας· **10** ¹⁵και προς κάθε ^{πάνω} ζωντανό πλάσμα· ^{έμψυχο ζώο} το οποίο είναι μαζί με σας, απο τα πτηνά, απο τα κτήνη· ^{κτηνοτροφία} και από όλα τα ζώα· ^{ζωντανά} της γης, τα οποία είναι με σας· από το καθένα· ^{παντός} το οποίο εξήλθε· ^{βγήκε} από την Κιβωτό, μέχρι κάθε ζώο· ^{ζωντανό} της γης· **11** και ¹⁶στήνω· ^{βλ. x. 9} τη διαθήκη μου προς εσάς· και δεν θα εξολοθρευτεί πλέον κάθε σάρκα από τα νερά· ^{ύδατα} του κατακλυσμού· ούτε θα γίνει πλέον κατακλυσμός για να φθείρει· ^{καταστρέψει} τη γη.

12 Και είπε ο Θεός, ¹⁷Αυτό είναι το σημείο της διαθήκης, την οποία εγώ κάνω μεταξύ εμένα και εσάς και κάθε ^{παντός} έμψυχο ζώο· ^{ζωντανού πλάσματος} το οποίο είναι μαζί σας, σε γενεές αιώνιες· **13** Τοποθετώ· ^{θέτω} ¹⁸το τόξο μου μέσα· ^{εν} στο σύννεφο· ^{νεφέλη}, και θα είναι σαν σημάδι διαθήκης· ^{ανά} μεταξύ εμένα και της γης· **14** και όταν συννεφιάσω σύννεφο· ^{νεφέλη} πάνω στη γη, θα φανεί το τόξο μέσα· ^{εν} στο σύννεφο· **15** και ¹⁹θα θυμηθώ τη διαθήκη μου, την ^{ανά} μεταξύ εμένα και εσάς, και κάθε ^{παντός} έμψυχο ζώο από κάθε σάρκα· και τα νερά· ^{ύδατα} δεν θα είναι πλέον για κατακλυσμό για να εξαλείψουν κάθε ^{πάσαν} σάρκα· **16** και το τόξο θα είναι μέσα· ^{εν} στο σύννεφο· ^{νεφέλη} και θα βλέπω αυτό, για να θυμάμαι· ²⁰την παντοτεινή διαθήκη την ^{ανά} μεταξύ Θεού και κάθε ^{παντός} έμψυχο ζώο από κάθε σάρκα η οποία ^{είναι} πάνω στη γη. **17** Και είπε ο Θεός προς τον Νώε, Αυτό είναι το σημείο της διαθήκης, την οποία έστησα ^{ανά} μεταξύ εμένα και πάσης σαρκός η οποία είναι πάνω στη γη.

18 Ήταν δε οι γιοι του Νώε, αυτοί που εξήλθαν από την Κιβωτό, ° Σημ και ° Χαμ και ° Ιάφεθ. Ο δε ²¹Χαμ ήταν ο πατέρας του Χαναάν. **19** ²²Αυτοί οι τρεις είναι οι γιοι του Νώε και ²³απ'αυτούς διασπαρθήκανε σε όλη· ^{πάσα} τη γη.

20 Και άρχισε ο Νώε ^{να είναι} ²⁴γεωργός και φύτευσε αμπελώνα· **21** και ήπτε από το κρασί· ^{οίνου} και ²⁵μέθυσε, και ^{έγυμνώθηκε} μέσα στη σκηνή του. **22** Και είδε ο Χαμ, ο πατέρας του Χαναάν, τη γύμνωση του πατέρα του

<<< *9[Θ] ¹Κεφ. 1:28, six. 7,19 ²Κεφ. 1:28, Ωσ. 2:18 ³Λευ. 12:15, 14:3,9,11, Πρ.10: 12,13 ⁴Κεφ. 1:29 ⁵Ρωμ. 14:14,20, 1 Κο. 10:23,26, Κολ.2:16, 1Τι. 4:3,4 ⁶Λευ.17:10-14, 19:26, Δευτ. 12: 23, 1 Σαμ. 14:33, Πρ. 15:20 ⁷Έξ.21: 28 <<< ⁸Κεφ. 4:9,10, Ψλ.9:12 ⁹Πρ. 17: 26 ¹⁰Έξ. 21:12,14, Λευ. 24:17, Ματ. 26:52, Απ. 13:10 ¹¹Κεφ. 1:27, ¹²six. 1,19, Κεφ. 1:28 ¹³Κεφ. 6:18, ¹⁴Ησ. 54:9, ¹⁵Ψλ. 145:9 ¹⁶Ησ. 54:9 ¹⁷Κεφ. 17:11 ¹⁸Απο. 4:3 ¹⁹Έξ. 28:12, Λευ. 26:42,45, Ιεζ. 16:60 ²⁰Κεφ. 17:13, 19 ²¹Κεφ. 10:6 ²²Κεφ. 10:32, 1 Χρ. 1:4, κ.τ.λ. ²⁴Κεφ. 3:19,23, 4:2, Παρ. 12:11 ²⁵Παρ. 20:1, 1 Κο. 10:12 ²⁶Έξ. 10:12, Γαλ. 6:1, ²⁷Λευ. 27:16 ²⁸1Ν. 9:23, 1 Βα. 9:20,21 ²⁹Ψλ. 144:15, Εβρ. 11:16 ³⁰Εφ. 2:13,14, 3:6 ^{10[Π]} ¹Κεφ. 9:1,7,19 ²1 Χρ.1:5, κ.τ.λ. ³Ψλ. 72:10, Ιερ. 2:10, 25:22, Σοφ. 2:11 ⁴1 Χρ. 1:10 κ.τ.λ. ⁵Ιερ.16:16, Μτθ. 7:2 ⁶Κεφ. 6:11 ⁷Μτθ. 5:6 ⁸⁻⁹...άντι του αιματος αυτού έκχυθησεται ... / ...και πληρώσατε την γην και πληθύνεσθε επ' αυτής. ⁸⁻⁹ Εγώ ιδού ανίστημι την διαθήκην μου ... ¹⁰ και πάση ψυχῇ τῇ ζώσῃ μεθ' ὑμῶν ἀπὸ ... ¹¹... και οὐκ ἀποθάνειται πᾶσα σὰρξ ... οὐκ ἔσται ἔτι κατακλυσμὸς ὕδατος τοῦ καταφθεῖραι ... ¹²... ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης, ἢ ἔστιν μεθ' ὑμῶν, εἰς γενεὰς αἰώνιους· ¹³⁻¹⁴ και ἔσται ἐν τῷ συννεφεῖν με νεφέλας ἐπὶ τὴν γῆν ὀφθησεται ... ¹⁵ και μνησθήσομαι ... και ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί, και οὐκ ἔσται ἔτι τὸ ὕδωρ εἰς κατακλυσμὸν ὥστε εξαλείψαι πᾶσαν σάρκα. ¹⁶ και ἔσται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ, και ὄψομαι τοῦ μνησθῆναι διαθήκην αἰώνιον ἀνὰ μέσον ἐμοῦ και ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί, ἢ ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς. ¹⁷⁻¹⁸⁻¹⁹⁻²⁰⁻²¹... και ἐγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. ²²⁻²³ και λαβόντες Σημ και Ιαφεθ.. τὸ ἱμάτιον ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ δύο νῶτα αὐτῶν και ἐπορευθήσαν ὀπισθοφανῶς και συνεκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν... ²⁴ ἐξέβησεν δὲ Νῶε ἀπὸ τοῦ οἴνου και ἔβην ὅσα ἐποίησεν ἀθῶς ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος, ²⁵... Ἐπικατάρτος Χανααν· ²⁶ παῖς οἰκῆτός ἔσται τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. ²⁶ και εἶπεν: Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Σημ, και ἔσται Χανααν παῖς αὐτοῦ. ²⁷ πλατύναι ὁ θεὸς τῷ Ιαφεθ και κατοικήσάτω ἐν τοῖς οἴκοις τοῦ Σημ, και γεννηθήτω Χανααν παῖς αὐτῶν... ²⁸⁻²⁹ *10[Γ]-70/0:

¹ αυται δε αι γενεσεις των υιων νωε ... ² ... και μαδαι και ιωναν και ελισα και θοβελ και μοσοχ και θιρας ³ ...ασηναζ και ριφαθ και θοργαμα ⁴ και υιοι ιωναν ελισα και θαρσις κιτιοι ροδιοι ⁵ εκ τουτων αφωρισθησαν νησοι των εθνων εν τη γη αυτων ... ⁶ υιοι δε χαμ χους και μεσραιμ φουδ και χανααν ⁷ υιοι δε χους σαβα και ευιλα και σαβαθα και ρεγμα και σαβακαθα υιοι δε ρεγμα σαβα και δαδαν ⁸ χους δε εγεννησεν τον νεβρωδ ουτος ηρξατο ειναι γιγας επι της γης ⁹ ουτος ην γιγας κυνηγος εναντιον κυριου του θεου δια τουτο ερουσιν ως νεβρωδ γιγας κυνηγος εναντιον κυριου ¹⁰ και εγενετο αρχη της βασιλειας αυτου βαβυλων και ορεχ και αρχαδ και χαλαννη εν τη γη σεννααρ ¹¹ εκ της γης εκεινης εξηλθεν ασουρ και ιωκοδομησεν την νινευη και την ρωβωθ πολιν και την χαλαχ ¹² και την δασεμ ανα μεσον

και ανηγγειλε αυτο στους δυο αδελφους που ηταν εξω. **23** Και ^{αφου}²⁶ελαβαν ο Σημ και ο Ιάφεθ το ένδυμα· ^{μανδύα} τοποθέτησαν αυτό στους δύο ώμους· ^{νώτα} τους και βαδίσαντες πίσω· ^{πλάτα} οπισθώνωπα, σκέπασαν τη γύμνια του πατέρα τους· και τα πρόσωπα τους ^{ήταν} προς τα πίσω, και τη γύμνια του πατέρα τους δεν είδαν. **24** Συνερχόμενος ^{ανανήψας} δε ο Νώε απ'το κρασί του, έμαθε όσα έκαμε σ'αυτόν ο νεώτερος γιός του. **25** Και είπε, ²⁷Επικατάρτος ο Χαναάν· ²⁸δούλος των δούλων θα είναι στους αδελφούς του. **26** Και είπε, ²⁹Ευλογημένος Κύριος ο Θεός του Σημ. Και ο Χαναάν θα είναι δούλος σ' αυτόν· **27** ο Θεός θα πλατύνει τον Ιάφεθ, και ³⁰θα κατοικήσει στις σκηνές του Σημ. ο δε Χαναάν θα 'ναι δούλος σ'αυτόν· **28** Και έζησε ο Νώε μετά το Κατακλυσμό 350 χρόνια· ^{έτη}. **29** Και έγιναν όλες ^{πάσες} οι ημέρες του Νώε 950 έτη* και πέθανε.

10[Γ]. 1 ΚΑΙ ΑΥΤΕΣ ΕΙΝΑΙ οι γενεαλογίες των γιων του Νώε, Σημ, Χαμ και Ιάφεθ· και ¹γεννήθηκαν σ'αυτούς γιοι μετά τον κατακλυσμό. **2** ²Οι γιοι του Ιάφεθ ^{ήσαν} Γομέρ, και Μαγώγ, και Μαδαΐ, και Ιαυάν, και Θουβάλ, και Μεσέχ, και Θειράς. **3** Και οι γιοι του Γομέρ, Ασχενάζ, και Ριφάθ, και Θωγαρμά. **4** Και οι γιοι του Ιαυάν, Ελεισά, και Θαρσεις, Κιττίμ, και Δωδανείμ. **5** Εξ αυτών μοιράσθηκαν ³τα νησιά των εθνών στους τόπους τους· καθενός κατά τη γλώσσα του, κατά τις φυλές τους, στα έθνη τους. **6** Και ⁶οι γιοι του Χαμ, Χούς, και Μισραΐμ, και Φούθ, και Χαναάν. **7** Και οι γιοι του Χούς, Σεβά, και Αβιλά, και Σαβθά, και Ρααμά, και Σαβθεκά· και οι γιοι του Ρααμά, Σεβά, και Δαιδάν. **8** Κι ο Χους γέννησε τον Νεβρώδ· αυτός άρχισε να'ναι ισχυρός πάνω στη γη· ⁹ αυτός ήταν ισχυρός κυνηγός μπροστά· ^{ενώπιον} στον Κύριο· δι'αυτό λέγεται, Καθώς ο Νεβρώδ, ισχυρός κυνηγός μπροστά* στον Κύριο· **10** και ⁷η αρχή της βασιλείας του στάθηκε η Βαβυλώνα, και Ερέχ, και Εχάδ, και Χαλνέ, στη γη Σενναάρ. **11** Από τη γη εκείνη εξήλθε ο Ασοούρ, και οικοδόμησε την Νινευή, και την πόλη Ρεχωβώθ, και την Χαλάχ, **12** και την Ρεσέν ^{ανά}μεταξύ **Vg>**

της Νινευή και της Χαλάχ· αυτή είναι η πόλη η μεγάλη. **13** Και ο Μισραϊμ γέννησε τους Λουδεϊμ, και τους Αναμειμ, και τους Λεαβεϊμ, και τους Ναφθουχείμ, **14** και τους Πατρουσείμ, και τους Χασλουχείμ, ⁸από τους οποίους προήλθαν^{εξήλθον} οι Φιλιισταίοι, και τους Χαφθορείμ. **15** Και ο Χαναάν γέννησε τον Σιδώνα, τον πρωτότοκο του, και τον Χετταίο, **16** και τον Ιεβουσαίο, και τον Αμορραίο, και τον Γεργεσαίο, **17** και τον Ευαίο, και το Αρουχαίο, και τον Ασενναίο, **18** και τον Αρβάδιο, και τον Σαμαραίο, και τον Αμαθαίο. Και μετά απ' αυτό διασπάρθηκαν οι φυλές των Χαναανίων. **19** Και ήταν ⁹τα όρια των Χαναανίων από την Σιδώνα, καθώς πάει κάποιος στα Γέραρα, μέχρι τη Γάζα, και καθώς πάει κάποιος στα Σόδομα και Γόμορρα, και Αδαμά, και Σεβωείμ, μέχρι ¹⁰τη Λασά. **20** Αυτοί ¹¹είναι οι γιοι του Χαμ, κατά τις φυλές τους, κατά τις γλώσσες τους, στους τόπους τους, στα έθνη τους.

21 Και στο Σημ, το πατέρα όλων^{πάντων} των γιών του Έβερ, τον αδελφό του Ιάφεθ του μεγαλύτερου, γεννήθηκαν και σ' αυτόν ¹²γιοί. **22** ¹³Γιοι του Σημ ήταν ο Ελάμ, και ο Ασσούρ, και ο Αρφαζάδ, και ο Λουδ, και ο Αράμ. **23** Και οι γιοι του Αράμ, ¹⁴ήταν ο Ουζ, και ο Οουλ, και ο Γεθέρ, και ο Μας. **24** Και ο Αρφαζάδ γέννησε τον ¹⁵Σαλά· και ο Σαλά γέννησε τον Έβερ. **25** Και ¹⁶στον Έβερ γεννήθηκαν δύο γιοι· το όνομα του ενός, ¹⁷ήταν Φαλέγ· διότι στις μέρες του διαμερίσθηκε η γη· και το όνομα του αδελφού του, ¹⁸ήταν Ιοκτάν. **26** Κι ο Ιοκτάν γέννησε τον Αλμωδάδ, και τον Σαλέφ, και τον Ασαρμαβέθ, και τον Ιαράχ, **27** και τον Αδωράμ και τον Ουζάλ και τον Δικλά, **28** και τον Οβάλ, και τον Αβιμαήλ, και το Σεβά, **29** και τον Οφέιρ και τον Αβιλά και τον Ιωβάβ· όλοι αυτοί ¹⁹ήταν γιοι του Ιοκτάν. **30** Και η κατοικία τους ήταν από ²⁰την Μησά, καθώς πάει κάποιος στα Σεφαρά, βουνο^{όρος} της Ανατολής. **31** Αυτοί είναι οι γιοι του Σημ, κατά τις φυλές τους, κατά τις γλώσσες τους, στους τόπους τους, κατά τα έθνη τους.

^{8-Vg.} 2-BL. 7:11-34 -την 27^η στα όρη της Αρμενίας ⁵⁻⁶⁻⁷⁻¹⁰⁻¹¹... φύλλο ελαίας με πράσινες ελιές ¹²⁻¹³⁻¹⁶⁻¹⁷... Όλα τα ζωντανά ... κάθε σαρκός... ¹⁸⁻¹⁹⁻²⁰... διότι η φαντασία και η σκέψη της καρδιάς του ανθρώπου ²²... ^{9-Vg.} 1-...13-7-23-24 ... εξύπνησε εκ του οίνου... ²⁵⁻²⁹ ^{10-Vg.} 1,2,3,4 ... και Δωδανείμ ⁵ Τότε διαμοιράσθηκαν... οι οικογένειες στα έθνη τους ^{6,7,8} ... άρχισε να είναι ισχυρός επι γης ⁹ ... σωματώδης κυνηγός ... ¹⁰⁻¹¹⁻¹⁷⁻¹⁸ Και οι Αραντιαν ... ¹⁹...20 ... και γεννέες, και χώρες και έθνη ²¹⁻²²⁻²³⁻³¹⁻³² ***11-Vg.** 1...μιας γλώσσας και μιας ομιλίας ²⁻³... λάσπη αντι κονιάμα ⁴⁻⁵...υιοι Αδαμ ⁶...δεν θα εγκαταλείψουν τα σχέδιά τους ⁷⁻⁸⁻⁹ στο πρόσωπο κάθε χώρας ¹⁰⁻¹¹⁻¹²... **35**... ¹³ **303** (trigintis tribus) ¹⁴ **30**... ¹⁵ **403** ¹⁶... **34**... ¹⁷ **430** ¹⁸... **30**... ¹³... ¹⁴⁻¹⁵⁻¹⁶⁻¹⁷⁻¹⁸ και τον αράδιον... ¹⁹ και εγενοντο τα όρια των χαναανίων... ²⁰ υιοι χαμ...εν ταις χωραις αυτων... ²¹... παντων των υιων εβερ αδελφω ιαφεθ του μειζονος ²² υιοι σημ...αραμ και καιναν ²³ και υιοι αραμ ως και ουλ και γαθερ και μοσοχ ²⁴ και αρφαζαδ εγεννησεν τον καιναν και καιναν εγεννησεν τον σαλα σαλα δε εγεννησεν τον εβερ ²⁵⁻²⁶ ιεκταν δε εγεννησεν τον ελμωδαδ και τον σαλεφ και ασαρμαβεθ και ιαραχ ²⁷ και οδορρα και αιζηλ... ²⁸ και αβιμεηλ και σαβεν ²⁹ και ουφιρ και ευιλα... ³⁰ και εγενετο η κατοικησις αυτων απο μασση εως ελθειν εις σωφρηρα ορος ανατολων ³¹ ουτοι υιοι σημ... εν ταις χωραις αυτων και εν τοις εθνεσιν αυτων ³²...

* **11** [IA]-70/O: ¹ και ην πασα η γη χειλος εν και φωνη μια πασι ²⁻³...ανθρωπος τω πλησιον δευτε πληθυνσωμεν πληθυνους και οπησωμεν αυτας πυρι και εγενετο αυτοις η πληθυνος εις λιθον και ασφαλτος ην αυτοις ο πηλος ⁴... ου η κεφαλη εσται εως τον ουρανον ⁵⁻⁶ και ειπεν κυριος ιδου γενος εν και χειλος εν παντων και τουτο ηρξαντο ποιησαι και νυν ουκ εκλειψει εξ αυτων παντα οσα αν επιθωνται ποιειν ⁷ δευτε και καταβαντες ... ινα μη ακουσωσιν εκαστος την φωνην του πλησιον ⁸ και δισπειρεν ... την πολιν και τον πυργον ⁹ δια τουτο εκληθη το ονομα αυτης συγχυσις οτι εκει συνεχεν κυριος τα χειλη πασης της γης... ¹⁰ και αυται αι γενεσεις σημ ¹¹⁻¹² και εζησεν αρφαζαδ **135** ^[A+X-35] πεντε ετη και εγεννησεν τον καιναν ^[A+X-Σαλά] ¹³ ...τον Καιναν ^[A+X-Σαλά] **430** ^[A+X-403] ...και απεθανεν και εζησεν Καιναν ^[A+X-Σαλά] **130** ετη και εγεννησεν τον σαλα και εζησεν καιναν μετα το γεννησαι αυτον τον σαλα ετη **330** και εγεννησεν υιους και θυγατρας και απεθανεν ¹⁴ κι εζησεν σαλα **130** ^[A+X-30] ετη... ¹⁵ **330** ^[A+X-403] ... ¹⁶ και εζησεν εβερ **134** ^[A+X-35] ... ¹⁷ **370** ^[A+X-430] ¹⁸ **130** ^[A+X-30] ...

⁸ 1 Χρ. 1:12
⁹ Κεφ. 13:12,14, 15,17,
15:18-21, Αρ. 34:2-12,
I.N. 12:7,8
¹⁰ 1 Χρ. 1:17, κ.τ.λ.
¹¹ Κεφ. 11:12
¹² 1 Χρ. 1:19
¹³ Διαμερισμός
¹⁴ six.1,4Κεφ. 9:19

* **11** [IA']

¹ Δευ. 1:24
² Κεφ. 18:21
³ Κεφ. 9:19, Πρ. 17:26
⁴ six. 1-5
⁵ Ψαλ. 2:1-6
⁶ Κεφ. 1:26, Ψαλ. 2:4, Πρ. 2:4-6
⁷ Κεφ. 42:23, Δευ. 28:49, Ιερ. 5:15,1 Κορ. 14:2,11,
⁸ Λου. 1:51
⁹ Κεφ. 10:25,32
¹⁰ // Συγχυσις
¹¹ 1 Κορ. 14:23
¹² Κεφ. 10:22,
1 Χρ. 1:17
¹³ Δου. 3:35
¹⁴ 1 Χρ. 1:19
¹⁵ Λου.3:35

11:13-15
Και εζησεν Καϊνάν 130 ετη και εγεννησεν τον Σαλά και εζησεν Καϊνάν μετα το γεννησαι αυτον τον Σαλά ετη 330 και εγεννησεν υιους και θυγατρας και απεθανε. (σ.σ. Η σοβαρή αυτή διαφοροποίηση διασφηνίζει πλήρως τα γραφόμενα στο Δουκ. 3[Γ]:35)

32 ¹³Αυτές ¹⁴είναι οι φυλές των γιών του Νώε, κατά τις γεννεές τους, στα έθνη τους· ¹⁵και από αυτούς διασπάρθηκαν τα έθνη πάνω στη γη, μετά το κατακλυσμό.

11 [IA]

1 ΚΑΙ ΗΤΑΝ όλη^{πασα} η γη μιάς γλώσσας και μιάς φωνής^{προφοράς}. **2** Και όταν ξεκίνησαν από την ανατολή, βρήκαν ¹μια πεδιάδα στη γη Σενναάρ· και κατοίκησαν εκεί. **3** Και είπε ο ένας στον άλλο, Ελάτε, ας φτιάξουμε πλίνθους, και ας ψήσουμε ^{αυτές} σε φωτιά^{πυρι}· και χρησίμευσε σ' αυτούς η μεν πλίνθος αντί πέτρας, η δε πίσσα^{ασφαλτος} χρησίμευσε σ' αυτούς αντί του πηλού. **4** Και είπαν, Ελάτε, ας χτί-σουμε^{οικοδομήσουμε} για τους εαυτούς μας ^{μια} πόλη και ^{ένα} πύργο, του οποίου ¹η κορυφή ^{να φθάνει} έως τον ουρανό· κι ας αποκτήσουμε στους εαυτούς μας όνομα, μήπως διασκορπισθούμε^{διασπαράξωμεν} πάνω στο πρόσωπο όλης^{πάσης} της γης.

5 ²Κατέβηκε δε ο Κύριος για να δει την πόλη και τον πύργο, τον οποίο οικοδόμησαν* οι γιοί των ανθρώπων. **6** Και είπε ο Κύριος, Δείτε^{ιδού}, ³ένας λαός, και όλοι^{πάντες} έχουν ⁴μια γλώσσα, και άρχισαν να κατασκευάζουν αυτό· και ώρα δεν θα εμποδιστεί σ' αυτούς οτιδήποτε^{τιαν ό, τι} ⁵σκοπεύουν να κάνουν. **7** Ελάτε, ⁶ας καταβούμε και ας συγχύσουμε εκεί τη γλώσσα τους, ⁷για να μη κατανοεί ο ένας την γλώσσα του άλλου. **8** Και ⁸διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος από εκεί ⁹πάνω στο πρόσωπο όλης^{πάσης} της γης· κι έπαυσαν να οικοδομούν την πόλη. **9** Γι' αυτό επωνομάσθηκε το όνομα αυτής Βαβέλ¹⁰· ¹⁰γιατί εκεί σύγχυσε ο Κύριος την γλώσσα όλης^{πάσης} της γης· και απο εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στο πρόσωπο όλης^{πάσης} της γης. **10** ¹¹Αυτή είναι η γενεαλογία του Σημ. Ο Σημ ήταν ¹⁰⁰χρόνων^{ετών}, όταν γέννησε τον Αρφαζάδ ²χρόνια* μετά τον κατακλυσμό· **11** και έζησε ο Σημ, αφού γέννησε τον Αρφαζάδ, ⁵⁰⁰χρόνια*, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **12** Κι' ο Αρφαζάδ έζησε ³⁵χρόνια, και γέννησε τον Σαλά· **13** κι έζησε ο Αρφαζάδ, αφού γέννησε τον ¹²Σαλά, ⁴⁰³χρόνια, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **14** Κι ο Σαλά έζησε ³⁰χρόνια*, και γέννησε τον Εβερ· **15** και έζησε ο Σαλά, αφού γέννησε τον Έβερ, ⁴⁰³χρόνια, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **16** Και έζησε ο ¹³Εβερ ³⁴χρόνια*, και γέννησε τον ¹⁴Φαλέγ· **17** κι έζησε ο Εβερ, αφού γέννησε τον Φαλέγ, ⁴³⁰χρόνια*, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **18** Και έζησε ο Φαλέγ ³⁰χρόνια, και γέννησε τον Ραγαύ· **19** και έζησε ο Φαλέγ, αφού γέννησε τον

Ραγαύ, 209 χρόνια^{έτη}, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **20** Και έζησε ο Ραγαύ 32 χρόνια^{έτη}, και γέννησε τον ¹⁵Σερούχ· **21** και έζησε ο Ραγαύ, αφού γέννησε τον Σερούχ, 207 χρόνια*, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **22** Και έζησε ο Σερούχ 30 χρόνια, και γέννησε τον Ναχώρ· **23** και έζησε ο Σερούχ, αφού γέννησε τον Ναχώρ, 200 χρόνια*, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **24** Και έζησε ο Ναχώρ 29 χρόνια*, και γέννησε ¹⁶τον Θάρα· **25** και έζησε ο Ναχώρ, αφού γέννησε τον Θάρα, 119 χρόνια^{έτη}, και γέννησε γιους και θυγατέρες.

26 Και έζησε ο Θάρα 70 χρόνια*, και ¹⁷γέννησε τον Άβραμ, τον Ναχώρ, και τον Αρράν. **27** Και αυτή είναι η γενεαλογία του Θάρα· ο Θάρα γέννησε τον Άβραμ, τον Ναχώρ, και τον Αρράν· και ο Αρράν γέννησε τον Λωτ. **28** Και πέθανε ο Αρράν ενώπιον^{ενώ ήταν μαζί με τον} Θάρα τον πατέρα του στον τόπο της γέννησής του, στην Ούρ των Χαλδαιών. **29** Και έλαβαν ο Άβραμ και ο Ναχώρ για τον εαυτό τους γυναίκες^{συζύγους}· το όνομα της γυναίκας του Άβραμ ^{ήταν} ¹⁸Σάρα· και το όνομα της γυναίκας του Ναχώρ, ^{ήταν} ¹⁹Μελχά, θυγατέρα του Αρράν, πατέρα ^{της} Μελχά, και πατέρα ^{του/της} Ιεσχά. **30** Η δε ²⁰Σάρα ήταν στείρα, δεν είχε παιδί^{τέκνο}. **31** Και ²¹έλαβε^{πῆρε} ο Θάρα, Άβραμ τον γιο του και Λώτ τον γιο του Αρράν, ^{τον} εγγονό του, και Σάρα τη νύμφη ^{του}, την γυναίκα του Άβραμ του γιου του· και εξήλθαν^{έφυγαν} μαζί απο την 22Ουρ των Χαλδαιών, για να πάνε 23στη γη Χαναάν· και ήλθαν μέχρι τη Χαρράν και κατοίκησαν εκεί. **32** Και έγιναν^{έφτασαν} οι ημέρες του Θάρα 205 χρόνια^{έτη}· και πέθανε ο Θάρα στη Χαρράν.

12[IB].

1 Ο ΔΕ ¹ΚΥΡΙΟΣ είπε στον Άβραμ, Έξελεθε^{βγές} από τη γη σου, κι από τη συγγένεια σου, κι απ'τον οίκο του πατέρα σου, στη γη την οποία θα σου δείξω· **2** και ²θα σε κάνω μέγα έθνος· και ³θα σ'ευλογήσω, και θα μεγαλύνω τ'ονομά σου· και ⁴θα'σαι για^{εις} ευλογία· **3** και ⁵θα ευλογήσω αυτούς που σ'ευλογούν, και αυτούς που σε καταριώνται θα καταρασθώ· και ⁶θα ευλογηθούν μέσω σου^{εν σοι} όλες^{πάσες} οι φυλές της γης. **4** Και πήγε ο Άβραμ, καθώς του είπε ο Κύριος· και μαζί του πήγε και ο Λωτ· ο δε Αβραμ ^{ήταν} ηλικίας 75 χρόνων^{έτων}, όταν εξήλθε απ'την Χαρράν. **5** Και έλαβε ο Άβραμ, Σάρα τη γυναίκα του, και Λωτ τον γιο του αδελφού του, κι όλα^{πάντα} τα υπάρχοντά τους όσα είχαν αποκτήσει, και ⁷τους ανθρώπους πού είχαν αποκτήσει ⁸στη Χαρράν,

¹⁵Λου.3:35 ¹⁶Λου.3:34 ¹⁷1.N. 24:2 ¹Χρ. 1:26 ¹⁸Κεφ. 17:15, 20:12 ¹⁹Κεφ.22:20 ²⁰Κεφ. 16:1, 2, 18:11,12 ²¹Κεφ. 12:1 ²²Νεε. 9:7, Πρ. 7:4 ²³Κεφ. 10:19

*12[IB']

¹Κεφ. 15: ¹⁷Νεε. 9:7, Ησ. 41:2, Πρ. 7:2,3, Εβρ. 11:8 ²Κεφ. 17:6, 18:18, Δευ. 26:5,1 Βα. 3:8³Κεφ. 24:35⁴Κεφ. 28:4, Γαλ. 3:14⁵Κεφ. 27:29, Εξ. 23:22, Αρ. 24:9⁶Κεφ. 18:18, 22:18, 26:4, Ψαλ. 72:17, Πρ.3:25, Γαλ. 3:8, ⁷Κεφ. 14:14-^{7a}Εξ.12:41 ⁸Κεφ. 11:31 ⁹Εβρ. 11:9 ¹⁰Δευ.11:30, Κριτ. 7:1 ¹¹Κεφ. 10:18, ¹⁹, 13:7, ¹²Κεφ. 17:1 ¹³Κεφ.13:15, 17:8, Ψαλ. 105:9,11 ¹⁴Κεφ. 13:4 ¹⁵Κεφ. 13:4 ¹⁶Κεφ. 13:3 ¹⁷Κεφ. 26:1 ¹⁸Ψαλ. 105:13 ¹⁹Κεφ. 43:1²⁰six.14, Κεφ.26:7 ²¹Κεφ.20:11, 26:7²²Κεφ. 20:5,13, 1δ^ε κω 26:7²³Κρ. 39:7,Ματ. 5:28 ²⁴Κεφ. 20:2 ²⁵Κεφ. 20:14²⁶Κεφ. 20:18,1Χρ. 16:21, Ψαλ. 105:12, Εβ. 13:4-²⁷Κεφ. 20:9, 6:10, Ψαλ.105:13-15

και εξήλθαν για να πάνε στη γη Χαναάν· και ήλθαν στη γη Χαναάν. **6** Και ⁹διαπέρασε^{διέσχισε} ο Άβραμ τη γη εκείνη μέχρι το τόπο της Συχέμ, μέχρι ¹⁰την βελανιδιά^{δρυ} Μορέχ· ¹¹οι δε Χανααίοι τότε κατοικούσαν στη γη αυτή. **7** Και ¹²φάνηκε ο Κύριος στον Άβραμ και είπε, ¹³στο σπέρμα σου θα δώσω τη γη αυτή. Και οικοδόμησε εκεί ¹⁴θυσιαστήριο στον Κύριο, ο οποίος εμφανίστηκε σ' αυτόν. **8** Και από εκεί μετέβηκε μετακώμησε προς το βουνό^{όρος}, το στα ανατολικά ^(Vg+) της Βαιθήλ, και έστησε τη σκηνή του έχοντας τη Βαιθήλ στη δύση και την Γαι στην ανατολή· και οικοδόμησε εκεί θυσιαστήριο στον Κύριο, και ¹⁵επικαλέσθηκε το όνομα του Κυρίου. **9** Και μετεσκήνωσε ο Αβραμ, οδοιπορώντας και ¹⁶προχωρώντας προς τη μεσημβρία^{κεντρική χώρα}. **10** Έγινε δε ¹⁷πείνα στη γη αυτή· και ¹⁸κατέβηκε ο Άβραμ στην Αίγυπτο για να για να παροικήσει εκεί· διότι η πείνα ήταν ¹⁹βαριά στη γη. **11** Κι όταν πλησίαζε να μπει στην Αίγυπτο, είπε στη Σάρα τη γυναίκα του, Δες^{ιδού}, γνωρίζω ότι είσαι 20γυναίκα όμορφη^{εμειδός}. **12** Θα συμβεί λοιπόν, ώστε καθώς θα σε δουν οι Αιγύπτιοι, θα πουν, Γυναίκα του είναι αυτή· και ²¹θα με φονεύσουν, εσένα δε θα σε ²²διαφυλλάξουν^{σωτήσουν} ζωντανή. **13** ²³Πες λοιπόν, ότι είσαι αδελφή μου, για να γίνει καλό σε μένα εξ αιτίας σου, και να διαφυλαχθεί η ζωή μου χάρη σε σένα. **14** Και όταν εισήλθε ο Άβραμ στην Αίγυπτο, ²³είδαν οι Αιγύπτιοι την γυναίκα ότι ήταν πολύ^{σφόδρα} ωραία. **15** Κι οι άρχοντες του Φαραώ την είδαν, και την επαινέσαν στον Φαραώ· και ²⁴πήραν τη γυναίκα στην κατοικία του Φαραώ. **16** Τον δε Αβραμ ²⁵μεταχειρίσθησαν καλά χάριν αυτής· και είχε απέκτησε πρόβατα και βόδια και γαϊδούρια^{όνους} και δούλους και δούλες και θηλυκά γαϊδούρια* και καμήλες. **17** Και ²⁶επέφερε ο Κύριος πάνω^{επί} στο Φαραώ και πάνω στον οίκο του πληγές μεγάλες εξ αιτίας Σάρας τών γυναικας του Άβραμ. **18** Κάλεσε δε ο Φαραώ τον Άβραμ, και είπε, ²⁷Τι είν' αυτό, ^{το οποίο} έκανες σε με; γιατι δεν μου φανέρωσες ότι αυτή είναι γυναίκα σου;

¹¹ 19-20 **32** ²¹⁻²² **30** ²³⁻²⁴ **29** ²⁵ **119** ²⁶⁻²⁷⁻²⁸ ...στη χώρα της καταγωγής του στην Ουρ των Χαλδαιών ²⁹⁻³⁰ η Σάρα ήτο στείρα... ³¹⁻³² ... **12**^{Vg} 1-/-5... όλη την περιουσία που συγκέντρωσε κι όλες τις ψυχές που απέκτησε στην Χαρράν ⁶ Ο Αβραάμ διαπέρασε ... Συχέμ εως τη πολύ γνωστή κοιλάδα ⁷⁻⁸ ...έχοντας την Βαιθήλ στα δυτικά και την Γαι στ'ανατολικά... ⁹... προχωρώντας προς το νότο ¹⁰... λιμός ¹¹...είσαι όμορφη γυναίκα ¹²⁻¹³...για να ζήσει η ψυχή μου ¹⁴...ήτο πολύ όμορφη ¹⁵⁻¹⁶...απέκτησε πρόβατα και βόδια κι όνους κι υπηρέτες...και θηλυκούς όνους... ¹⁷**πολύ σοβαρές πληγές** ¹⁸ ¹⁹... τόν Ραγαύ 209 έτη ... και άπεθανεν. ²⁰ Και έζησεν Ραγαύ **132** ^[A+X-32] έτη ... ²¹ ... και άπεθανεν^(Vg). ²² Και έζησεν Σερουχ **130** ^[A+X-30] ... ²³ ...και άπεθανεν^(Vg). ²⁴ ...Και έζησεν Ναχωρ έτη **79** ^[A+X-29] ... ²⁵ και έζησεν Ναχωρ μετά τὸ γεννησθαι αὐτὸν τὸν Θαρα έτη **129** ^[A+X-29] ...και άπεθανεν. ²⁶ ... ²⁷ Αὐτὰ δὲ αἱ γενέσεις Θαρα· ... ²⁸ ...έν τῇ γῆ, ἢ ἐγέννηθη, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Χαλδαιῶν. ^[A+X-28] ¹⁹ την γενεαρά του, την Ουρ, την πόλιν των Χαλδαιῶν (σ.σ. Οι εβδωμικοντα ως λόγιοι γνώριζαν ότι καρμὰ αρχαία πηγή δεν αναφέρει Ουρ και εκ τούτου την παραλέλουν στην μεταφορική τους. Η Ουρ όμως ανακαλύφθηκε το 1930 απ' τον Α. Γουάλεν.) ²⁹ ... ³⁰ και οὐκ ἔτεκνοποίησε. ³¹ ... καὶ τὸν Λωτ υἱὸν Αβραμ υἱὸν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ...και ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαιῶν πορευθῆναι εἰς τὴν γῆν Χανααν ... ³² ... ***12**[IB]-70/01.1 ...εἰς τὴν γῆν, ἦν ἂν σοι δείξω· ² ...ἔση εὐλογητός· ³...καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ ... ⁴ ... καὶ ὄψατο μετ' αὐτοῦ Λωτ· ... ⁵ ... καὶ πᾶσαν ψυχὴν, ἦν ἐκτήσαντο ... ⁶ καὶ δῶδυσεν Αβραμ τὴν γῆν εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς ἕως τοῦ τόπου Συχέμ ἐπὶ τὴν δρὺν τὴν ὑψηλὴν ... ⁷ ...κυρίῳ τῷ ὀφθέντι αὐτῷ. ⁸ καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν ...Βαιθλ κατὰ θάλασσαν καὶ Ἄγγα κατ' ἀνατολάς· ... ⁹ καὶ ἀπῆρξεν Αβραμ καὶ πορευθεὶς ἐστρατοπέδενον ἐν τῇ ἔρημῳ. ¹⁰ ... ἐγένετο λιμός ἐπὶ τῆς γῆς...ὅτι ἐνίσχυσεν ὁ λιμός ἐπὶ τῆς γῆς. ¹¹ ...ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤγγισεν Αβραμ εἰσελθεῖν εἰς Αἴγυπτον ... Γινώσκω ἐγὼ ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ· ¹²... καὶ ἀποκτενοῦσίν με, σὲ δὲ περιποιήσονται. ¹³ ... ὅπως ἂν ἐν μοι γένηται διὰ σέ, καὶ ζῆσεται ἡ ψυχὴ μου ἕνεκεν σοῦ. ¹⁴ ... τὴν γυναῖκα ὅτι καλὴ ἦν σφόδρα, ¹⁵ ... καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον Φαραῶ· ¹⁶ καὶ τῷ Αβραμ εὐ ἐχρήσαντο δι' αὐτὴν, καὶ ἐγένοντο αὐτῷ πρόβατα καὶ μῶσχοι καὶ ὄνοι, παῖδες καὶ παιδίσκαι, ἡμίονοι καὶ κάμηλοι. ¹⁷ καὶ ἤτασεν ὁ θεὸς τὸν Φαραῶ ἔτασμος μεγάλους καὶ πονηροὺς καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ... ¹⁸ ... ὅτι οὐκ ἀπήγγειλάς μοι ὅτι γυνὴ σοῦ ἔστιν;

19 γιατί είπες, αδελφή μου *είναι* αυτή; και την πήρα στον εαυτό μου για γυναίκα; και τώρα, να σου η γυναίκα σου· λάβε αυτή, και πήγαινε. **20** Και ²⁸διόρισε ο Φαραώ ανθρώπους γι'αυτόν· και συνόδευσαν *συμπρόεπταν* αυτόν, και την γυναίκα του και πάντα όσα είχε.

13[ΠΓ]. **1** ΑΝΕΒΗΚΕ δε ο Άβραμ από την Αίγυπτο, αυτός και η γυναίκα του, και πάντα όσα *κατείχε*, και ο Λώτ μαζί του, προς την μεσημβρία *κεντρική χώρα*. **2** Και ο Άβραμ ήταν πλούσιος πολύ *σφόδρα* σε κτήνη ^(Vg), σε ασήμι ^{αργύριο} και σε χρυσάφι. **3** Και πήγε οδοιπορώντας ³ απ' τα μεσημβρινά **βλ. χ. 1* μέχρι την Βαιθήλ, μέχρι τον τόπο όπου ήταν η σκηνή του προηγουμένως, μεταξύ Βαιθήλ και Γαι. **4** ⁴στο τόπο του θυσιαστηρίου, τον οποίο είχε κάμει εκεί καταρχάς· και ⁵επικαλέσθηκε εκεί ο Άβραμ τ' όνομα του Κυρίου. **5** Και ο Λωτ ακόμη, ο συμπορευόμενος μαζί με τον Άβραμ, είχε πρόβατα και βόδια και σκηνές. **6** Και ⁶δεν χωρούσε αυτούς η γη για να συγκατοικούν· γιατί ήταν τα υπάρχοντα τους πολλά, και δεν ήταν δυνατό να συγκατοικήσουν. **7** Και ⁷συνέβηκε μια φιλονικία *έριδα* ανα μεταξύ στους βοσκούς των κτηνών *κτηνοτροφία* του Άβραμ και στους βοσκούς των κτηνών* του Λώτ· ⁸οι δε Χαναανίοι και οι Φερεζαίοι κατοικούσαν τότε τη γη. **8** Είπε δε ο Άβραμ στο Λωτ, *Ας μην είναι, παρακαλώ, ⁹έριδα *φιλονικία* ανα μεταξύ εμένα και σένα και ^{ανα}μεταξύ των βοσκών μου και των βοσκών σου· διότι αδελφοί *είμαστε* εμείς· **9** ¹⁰δεν είναι όλη η γη μπροστά σου; Διαχωρίσου λοιπόν από μένα· αν ¹¹σου πας ¹¹στ' αριστερά, εγώ πάω στα δεξιά· κι αν συ στα δεξιά, εγώ στ' αριστερά. **10** Και αφού σήκωσε ¹¹υψώσας ο Λωτ τα μάτια του, είδε όλη ¹²πάσαν την περίχωρο του Ιορδάνη, διότι όλη ποτιζόνταν πριν ¹³να καταστρέψει ο Κύριος τα Σόδομα και Γόμορα, ¹⁴σαν παράδεισος του Κυρίου, σαν η γη της Αιγύπτου, σαν να πάει κανείς στη ¹⁵Σηγώρ. **11** Και έκλεξε ο Λώτ όλη ¹⁶πάσα τη περίχωρο του Ιορδάνη· και μετεκρίνωσε ο Λώτ προς τα ανατολικά, και διαχωρίσθηκαν ο ένας απ' τον άλλο.*

²⁸Παρ. 21:1, Ρωμ. 2:27

*13[ΠΓ]

¹Κεφ. 12:9
²Κεφ. 24:35, Ψαλ. 112:3, Παρ. 10:22-
³Κεφ. 12:8,9
⁴Κεφ. 12:7,8-
⁵Ψαλ. 116:17-
⁶Κεφ. 36:7
⁷Κεφ. 26:20
⁸Κεφ. 12:6
⁹1 Κορ. 6:7
¹⁰Κεφ. 20:15, 34:10-
¹¹Ρωμ 12:18, Εβρ.12:14, Ιακ. 3:17
¹²Κεφ. 19:17, Δευ. 34:3, Ψαλ. 107:34
¹³Κεφ. 19:24-
²⁵¹⁴Κεφ.2:10, Ησ. 51:3
¹⁵Κεφ. 14:2, 8, 19:22, Ιερ. 21:13 ^{15α} 1 Κο. 10:24
¹⁶Κεφ.19:29
¹⁷Κεφ. 14:12, 19:1, 2 Περτ. 2:7,8, ¹⁸Κεφ. 18:20, Ιεζ. 16:49, 2 Περτ. 2:7,8, ²⁴Κεφ. 15:5,22: 17, 26:4, 28:14, 32:12, Εβ. 32:13, Αρ. 23:10, Δευ. 1:10, 1Βα. 4:20, 1 Χρον. 27:23, Ησ. 48:19, Ιερ. 33:22, Ρωμ. 4: 16-18, Εβ. 11:12 ²⁵Κεφ. 14:13 ²⁶Κεφ. 35:17, 37:14
***14[ΠΔ]**
¹Κεφ. 10:10, 11:2 ²Ησ. 11:11 ³Δευ. 29:23-⁴Κεφ. 19:22 ⁵Αρ. 34:12, Δευ. 3:17, 1.Ν. 3:16, Ψαλ. 107:34
⁶Κεφ. 9:26
⁷Κεφ. 15:20, Δευ. 3:11
⁸1.Ν. 12:4, 13:12 ⁹Δευ. 2:20, ¹⁰Δευ. 2:10, 11 ¹¹Δευ. 2:12,22
¹²Χρ. 20:2

12 Ο μεν Άβραμ κατοίκησε στη γη Χαναάν· ο δε ¹⁶Λωτ κατοίκησε μεταξύ των πόλεων της περιχώρου, ¹⁷κι έστησε τις σκηνές του μέχρι τα Σόδομα. **13** Οι δε άνθρωποι των Σοδόμων ήταν ¹⁸κακοί και ¹⁹αμαρτωλοί πολύ *σφόδρα* μπροστά στον Κύριο. **14** Και είπε ο Κύριος στον Άβραμ, αφού ²⁰διαχωρίσθηκε ο Λώτ απ'αυτόν, Ύψωσε τώρα τα μάτια *οφθαλμούς* σου, και δεξ από το τόπο που βρίσκεσαι, ²¹πρός το βορρά *άρκτον* και μεσημβρινά και την ανατολή και δύση· **15** διότι όλη ²²πάσα τη γη την οποία βλέπεις, ²³σε σένα θα δώσω αυτή και ²⁴στο σπέρμα σου στον αιώνα· **16** και ²⁴θα καταστήσω το σπέρμα σου σαν την άμμο της γης· ώστε αν κάποιος δύναται να απαριθμήσει την άμμο της γης, θα ²⁵απαριθμηθεί και το σπέρμα σου. **17** *Αφου σηκωθείς διόδευσε *περιηγήσου* τη γη και στο μήκος και στο πλάτος αυτής· διότι σε σένα θα δώσω αυτή.* **18** Και ²⁶σήκωσε τη σκηνή του ο Άβραμ, και αφού ήλθε ²⁵κατοίκησε κοντά στις βελανιδιές ²⁶δου Μαμβρή, οι οποίες είναι ²⁶στην Χεβρών, και ²⁷ανικοδόμησε εκεί θυσιαστήριο στο Κύριο.

14[ΠΔ]. **1** ΣΤΙΣ ¹ΕΠΙ ΔΕ ΗΜΕΡΕΣ του Αμαρφέλ βασιλιά ²της Σενναάρ, του Εριώχ βασιλιά ³της Ελλασάρ, του Χοδολλογομόρ βασιλιά ⁴του Ελάμ, και του Θαργάλ βασιλιά ⁵των εθνών, **2** αυτοί έκαναν πόλεμο με τον Βερά βασιλιά ⁶των Σοδόμων, και τον Βαρσά βασιλιά ⁷των Γομόρων, τον Σενναάβ βασιλιά ⁸της Αδαμά, και τον Σεμοβόρ βασιλιά ⁹της Σεβωείμ, και τον βασιλιά της Βελά· αυτή είναι ¹⁰η Σηγώρ. **3** Όλοι αυτοί ενώθηκαν μαζί στην κοιλάδα Σιδδίμ η οποία είναι ¹¹η Αλμυρή θάλασσα. **4** Δώδεκα χρόνια ¹²έτη ¹³δούλευαν στον Χοδολλογομόρ· τον δε ¹⁴13^ο αποστάτησαν. **5** Και τον ¹⁵14^ο χρόνο* ήλθε ο Χοδολλογομόρ και οι βασιλιάδες μαζί του, και πάταξαν τους ¹⁶Ραφαείμ ^(Vg+) στην ¹⁷Ασταρώθ-καρναϊμ, και τους ¹⁸Ζουζείμ στην Αμ, και τους ¹⁹Εμμαίους στην Σαυή-κριαθαϊμ, ²⁰6 και τους ²¹11Χορραίους στο βουνό ²²ορει τους Σηείρ μέχρι την πεδιάδα ^(Vg+) Φαράν, η οποία είναι ²³στην έρημο. **7** Επέστρεψαν δε και ήλθαν στην Εν-μισπάτ η οποία είναι ²⁴η Κάδης· και πάταξαν ²⁵όλο ²⁶πάντα τον τόπο του Αμαλήκ, και τους Αμορραίους τους κατοίκους της ²⁷12Ασασών-θαμάρ. **8** Εξήλθε δε ο βασιλιάς των Σοδόμων, και ο βασιλιάς των Γομόρων, και ο βασιλιάς της Αδαμά, και ο βασιλιάς των Σεβωείμ, και ο βασιλεύς της Βελά, η οποία είναι ²⁸η Σηγώρ· και συγκρότησαν μάχη μαζί τους στην κοιλάδα Σιδδίμ, **9** με τον Χοδολλογομόρ βασιλιά ²⁹του Ελάμ, και ³⁰του Θαργάλ βασιλιά ³¹των εθνών, και ³²του Αμαρφέλ βασιλιά ³³της Σενναάρ, και ³⁴του Εριώχ βασιλιά ³⁵της Ελλασάρ· τέσσερις βασιλιάδες

*13-Vg.-1...προς το νότο 2...3 Και επέστρεψε απ'τον δρόμο όπου είχε έλθει... 4...7...υπήρξε διαμάχη 8-9...αναχώρησε απο μένα ... 10...σαν τον παράδεισο του Κυρίου, και σαν την Αίγυπτο και σαν κάποιος πηγαίνει στην Σηγώρ 11...12...Ο Λώτ κατώκησε μέσα στο Σόδομα 13-14-15-16...σαν την σκόνη της γης 17-18...στη κοιλάδα Μαμβρη *14-Vg.-1...Αριχώ, βασιλιά του Πόντου ... 2-3 στη κοιλάδα του δασότοπου, όπου τώρα είναι η αλμυρή θάλασσα 4...επαναστάτησαν ... 5-6-7 στην πηγή της Μισπα 8... και συντάχθηκαν σε μάχη εναντίον τους στο δασότοπο της κοιλάδας 9 Με βεβαιότητα κατά των ... και Αριώχ βασιλιά του Πόντου ... 19... λαβων αποτρεχε 20 και ενετείλατο φαραω ανδρασιν περι αβραμ συμπροπεμψαι αυτον και την γυναικα αυτου ... *13[ΠΓ]-70/0: 1... εις την ερημον 2... 3 και επορευθη οθεν ηλθεν εις την ερημον εως βαιθηλ 4... 5... 6... 7 και εγενετο μαχη ανα μεσον των ποιμενων ... 8... μη εστω μαχη ανα μεσον εμου ... 9 ουκ ιδου πασα η γη εναντιον σου εστιν διαχωρισθητι απ εμου ... 10 και επαρας λωτ τους οφθαλμους αυτου ... εως ελθειν εις ζογορα 11 και εξελεξατο εαυτω λωτ πασαν την περιχωρον του ιορδανου και απηρην λωτ απο ανατολων και διεχωρισθησαν εκαστος απο του αδελφου αυτου ... *14[ΠΔ]-70/0: 1 εγενετο δε ... και θαργαλ βασιλευς εθνων 2 εποιησαν πολεμον μετα βαλλα βασιλευς σοδομων και μετα βαρσα βασιλευς γομορρας και σεννααρ βασιλευς αδαμα και συμοβορ βασιλευς σεβωιμ και βασιλευς βαλακ αυτη εστιν σηγωρ 3 παντες ουτοι συνεφωνησαν επι την φαραγγα την αλυκην αυτη η θαλασσα των αλων 4... απεστησαν 5... χοδολλογομορ και οι βασιλεις οι μετ αυτου και κατεκοψαν τους γιγαντας τους εν ασταρωθ καρναιν και εθνη ισχυρα αμα αυτοις και τους ομμαιους τους εν σαυη τη πολει 6... εως της τερεμινθου της φαραν ... 7 και αναστρεψαντες ηλθοσαν επι την πηγην της κρισεως αυτη εστιν καθης και κατεκοψαν παντας τους αρχοντας αμαληκ και τους αμορραιους τους κατοικουντας εν ασασανθαμαρ 8...και βασιλευς βαλακ αυτη εστιν σηγωρ και παρεταξαντο αυτοις εις πολεμον εν τη κοιλαδι τη αλυκη 9 προς χοδολλογομορ βασιλευα αιλαμ ...

κατά¹³ πέντε. **10** η δε κοιλάδα Σιδδίμ ήταν γεμάτη ¹³φρεάτων¹⁴ λάκκους ασφάλτου¹⁵ πύσσας· τράπηκαν δε σε φυγή οι βασιλιάδες των Σοδόμων και των Γομόρρων και έπεσαν εκεί· οι δε εναπομείναντες ¹⁴κατέφυγαν¹⁵ στο βουνό¹⁶ όρος. **11** Και ¹⁵κατέλαβαν¹⁶ όλα¹⁷ πάντα τα υπάρχοντα¹⁸ (Vg+) των Σοδόμων και των Γομόρρων και όλη* την ζωοτροφία τους, και αναχώρησαν. **12** ¹⁶Παρέλαβαν δε και τον Λωτ ¹⁷γιό του αδελφού του Άβραμ, ¹⁷ο οποίος κατοικούσε στα Σόδομα, και τα υπάρχοντα¹⁸ (Vg+) αυτού, και αναχώρησαν. **13** Πήγε δε κάποιος από τους διασωθέντες και ανάγγειλε αυτό¹⁹ προς τον Άβραμ ¹⁸τον Εβραίο¹⁹ (Vg+), ¹⁸ο οποίος κατοικούσε κοντά²⁰ πηλυσίων στις βελανιδιές²¹ όρους του Μαμβρή του Αμορραίου, αδελφού του Εσχάλ, και αδελφου του Ανήρ²² (Vg+), οι οποίοι ήταν ¹⁹σύμμαχοι του Άβραμ. **14** Όταν άκουσε δε ο Άβραμ ότι αχμαλωτίσθηκε ²⁰ο αδελφός του, εξόπλισε 318 από τους δούλους του, ²¹οι οποίοι είχαν γεννηθεί στην κατοικία του, και καταδίωξε ²²πίσω τους μέχρι²³ Δαν. **15** Και αφού διαίρεσε αυτούς εξόρμησε εναντίον τους τη νύχτα, αυτός και οι δούλοι του, και ²³πάταξαν αυτούς, και καταδίωξε αυτούς μέχρι ²⁴Χοβά η οποία είναι στα αριστερά της Δαμασκού. **16** Και επανέφερε ²⁴πάντα τα υπάρχοντα²⁵ (Vg+) και επιπλέον επανέφερε τον Λωτ τον αδελφό του και τα υπάρχοντά του, ακόμα δε και τις γυναίκες και τον λαό. **17** ²⁵Βγήκε²⁶ εξήλθε δε ο βασιλεύς των Σοδόμων σε συνάντηση αυτού, ²⁶αφού επέστρεψε απ' τη καταστροφή του Χοδολλογομόρ και των μαζί του βασιλιάδων, στην κοιλάδα Σαυή, η οποία είναι ²⁷η κοιλάδα του βασιλιά. **18** Και ²⁸ο Μελχισεδέκ, ο βασιλιάς της Σαλήμ έφερε έξω ψωμί²⁹ άρτον και κρασί³⁰ ίοινον· ήταν δε ²⁹ιερέας ³⁰του Θεού του Υψίστου. **19** Κι ευλόγησε αυτόν και είπε, ³¹Ευλογημένος ο Άβραμ από το Θεό τον Υψιστο, ³²ο Οποίος έκτισε τον ουρανό και τη γη· **20** και ³³ευλογημένος ³⁴να είναι ο Θεός ο Υψιστος ο Οποίος παρέδωσε τους εχθρούς σου στα χέρια σου. Και ο Άβραμ έδωσε σ' αυτόν ³⁴δέκατο από τα πάντα. **21** Και είπε ο βασιλιάς των Σοδόμων προς τον Άβραμ, **Δος μου τους ανθρώπους, τα δε υπάρχοντα λάβε για τον εαυτό σου.** **22** Είπε δε ο Άβραμ στο βασιλιά των Σοδόμων, ³⁵Εγώ ³⁶ύψωσα το χέρι μου προς Κύριο, τον Θεό τον Υψιστο, ³⁶ο Οποίος έκτισε τον ουρανό και τη γη, **23** ότι ³⁷δεν θα πάρω από σένα, ³⁸από όλα τα δικά σου, από κλωστή

¹⁵ Ψαλ. 105:42,44. Ρωμ. 4:13-16. Κεφ. 24:13,14. Κρ. 6:7,37. 1 Σμ. 14:9,10,2. Βα. 20:8. Λου. 1:18 ¹⁷ Ιερ. 34:18,19 ¹⁸ Λευ. 1:17 ¹⁹ Κεφ. 2:21, Ιωβ 4:13 20 ²⁰ Εξ. 12:40, Ψαλ. 105:23, Πρ. 7:6

⁹⁻¹⁰... κοιλάδα του δασότοπου είχε πολλές λασπίστρες... έστρεψαν τα νύτα... και ανατράπηκαν... ¹¹... προμήθειες... ¹²⁻¹⁵ Και διαχώρησε την ομάδα του, κι επέδραμε εναντίον τους την νύχτα... ¹⁶⁻²⁰... με του Οποίου την προστασία οι εχθροί... ²¹⁻²²⁻²³... από κλωστή μέχρι κορδόνια... ²⁴...

* ¹⁵-Vg... ¹... προστάτης σου... ο ιός του επιστάτη του οίκου μου... ³⁻⁴ **Κι αμέσως ο λόγος του Κυρίου ήλθε σ' αυτόν** ⁵⁻⁶⁻⁷... σε έφερα απο την Ουρ... ⁸⁻⁹... πάρε... μια χελώνα κίνα περιεστέρη ¹⁰... τα πουλιά ¹¹... αγριοπούλια ¹²... βαθύς υπνος... κίενας μεγάλοι σκοτεινός τρόμος... ¹³-ξένοι...

⁹⁻¹⁰ ...η δε κοιλάς η αλυκή φρεατα ασφαλτου ...οι δε καταλειφθεντες εις την ορεινην εφυγον ¹¹ ελαβον δε την ιππον πασαν ...τα βρωματα αυτων ... ¹² ελαβον δε και τον λωτ ...και την αποσκευην αυτου και απωχοντο ... ¹³ παραγενομενος δε των ανασωθεντων τις απηγγειλεν αβραμ τω περατη ... και αδελφου αυνου οι ησαν συνωμοται του αβραμ ¹⁴ ... ηριθμισεν τους ιδιους οικογενεις αυτου ... ¹⁵ και επεπεσεν επ αυτους την νυκτα αυτος και οι παιδες αυτου και επαταξεν αυτους ... ¹⁶ και απεστρεψεν πασαν την ιππον σοδομων και λωτ ... ¹⁷ ...μετα το αναστρεψαι αυτον απο της κοπης του χοδολλογομορ ... ¹⁸ ... ¹⁹ ... ²⁰ ... υποχειριους σοι ... ²¹ ... την δε ιππον λαβε σεαυτω ²² ... εκτενω την χειρα μου ... ²³ ει απο σπαρτιου εως σφαιρωτηρος υποδηματος λημψομαι απο παντων των σων ινα μη ειπης οτι εγω επλουτισα τον αβραμ ²⁴ ... των συμπορευθεντων μετ εμου εσχωλ αυναν μαμβρη ουτοι λημψονται μεριδα. * ¹⁵[IE]-70/0: ¹ ... μετα δε τα ρηματα ταυτα εγενηθη ρημα κυριου ... ² λεγει δε ...απολουμαι... ο δε υιος μασεκ της οικογενους μου ουτος δαμασκος ελιεζερ ³ ... ο δε οικογενης μου ... ⁴ και ευθυς φωνη κυριου εγενετο προς αυτον ... ⁵ εξηγαγεν δε αυτον εξω ... ⁶⁻⁷ ... εγω ο θεος ο εξαγαγων σε εκ χωρας χαλδαιων ωστε δουναι σοι ... ⁸ ... ⁹ ...τριετιζουσαν ... ¹⁰ ... και διειλεν αυτα μεσα και εθηκεν αυτα αντιπροσωπα αλληλοις τα δε ορνεα ου διειλεν ¹¹ κατεβη δε ορνεα επι τα σωματα τα διχοτομηματα αυτων και συνεκαθισεν αυτοις αβραμ [Δ+X τότε δε πηνά σφασιτικά σφάρισμα επί των πτωμάτων, αλλά ο Αβραάμ τα εξέδιωκε] ¹² περι δε ηλιου δυσμας εκστασις επεπεσεν τω αβραμ ... ¹³ και ερρηθη προς αβραμ γνωσκων γνωση οτι παροικον εσαι το σπερμα σου εν γη ουκ ιδια και δουλωσουσιν αυτους και κακωσουσιν αυτους ...

¹³ Κεφ. 11:3
¹⁴ Κεφ. 19:17, 30¹⁵ six. 16,21. ¹⁶ Κρ. 12:5. ¹⁷ Κρ. 13:12. ¹⁸ Κρ. 13:18. ¹⁹ six. 24-20. Κρ. 13:8. ²¹ Κρ. 15:3, 17:12, 27, Εκ. 2:7-22. Δευ. 34:1, Κρ. 18:29.
²³ Ησ. 41:2,3. ²⁴ six. 11,12. ²⁵ Κρ. 11:34. ²⁶ 1 Σμ. 18:6-6. ²⁷ Εβ. 7:1-27. ²⁸ Σμ. 18:18-28. ²⁹ Εβ. 7:1-7. ³⁰ Μιχ. 6:6, Πρ. 16:17-17. ³¹ Ρουθ 3:10, 2 Σα. 2:5. ³² six. 22, Ματ. 11:25-33. ³³ Κεφ. 24:27. ³⁴ Εβ. 7:4. ³⁵ Εξ. 6:8, Δαν. 12:7, Απ. 10:5,6. ³⁶ six. 19, Κεφ. 11:33. ³⁷ Εσθ. 9:15, 16. ³⁸ six. 13.

* 15[IE]

¹ Δαν. 10:1, Πρ. 10:10, 11-2. Κρ. 26:24, Δαν. 10:12, Λου. 1:13. ³ Ψαλ. 3:3, 5:12, 74:11, 91:4, 119:114-4. Ψαλ. 16:5, 58:11, Παρ. 11:18-5. Πρ. 7:5. ⁶ Κεφ. 14:14. ⁷ 2 Σα. 7:12, 16:11, 7:2. Χρ. 32:21. ⁸ Ψαλ. 147:4. ⁹ Ιερ. 33:22. ¹⁰ Κρ. 22:17, Εξ. 32:13, Δευ. 10:1, 10:22. 1 Χρ. 27:23, Ρωμ. 4:18, Εβ. 11:12, ¹⁶ Κρ. 13:16. ¹⁷ Ρωμ. 4:3, 9, 22, Γαλ. 3:6, Ιακ. 2:23-12. ¹³ Κρ. 12:1. ¹⁴ Κρ. 11:28.

μέχρι λουρί από σανδάλι¹³ υπόδημα για να μην πείξ. **24** Εκτός μόνο εκείνου το οποίο έφαγαν οι νέοι, και της μερίδας των ³⁸ανθρώπων που ήλθαν μαζί μου, ¹⁰του Ανήρ, ¹⁰του Εσχάλ και ¹⁰του Μαμβρή, αυτοί ας λάβουν το μεριδίό τους. **15[IE].**

1 **ΜΕΤΑ ΑΠ'ΑΥΤΑ** τα πράγματα έγινε λόγος Κυρίου προς τον Άβραμ ¹σε όραμα, λέγοντας, **2** Μη φοβάσε Άβραμ· εγώ είμαι ³ο υπερασπιστ⁴ σου, ⁴ο μισθός σου ⁵θα είναι ⁶σφόδρα⁷ υπερβολικά ⁸πολύς. **2** Και είπε ο Άβραμ, Δέσποτα Κύριε, τι θα μου δώσεις, ενώ εγώ ⁹απέρχομαι ¹⁰άτεκνος ο δε κληρονόμος του οίκου μου είναι αυτός ο Ελιέζερ από την Δαμασκό; **3** είπε επιπροσθέτως ο Άβραμ, δες ¹¹δού, ¹²δεν έδωσες σε μένα σπέρμα· και να, ο ¹³σπιτικός¹⁴ οικότης μου θα με κληρονομήσει. **4** Και να ¹⁵δού, λόγος Κυρίου ¹⁶ενινε προς αυτόν, λέγοντας, Δεν θα σε κληρονομήσει αυτός· αλλά εκείνος ¹⁷ο οποίος θα εξέλθει από τα σπλάγχνα σου, αυτός θα σε κληρονομήσει. **5** Και τον έφερε έξω και είπε, Κοίτα πάνω ¹⁸Ανβλεψε ¹⁹τώρα στον ουρανό και ²⁰απ²¹αρίθμησε τα ²²άστρα, αν μπορείς να τα μετρήσεις· και είπε σ' αυτόν, ²³Ετσι ²⁴θα είναι το σπέρμα σου. **6** Και ²⁵πίστεψε στο Κύριο· και ²⁶λογίσθηκε σ' αυτόν σε δικαιοσύνη. **7** Κι είπε προς αυτόν, Εγώ είμαι ο Κύριος ο Οποίος ²⁷σε ²⁸εξάγαγε ²⁹από την Ουρ των Χαλδαιών, ³⁰για να σου δώσω αυτή τη γη σε κληρονομιά. **8** Ο δε είπε, Δέσποτα Κύριε, ³¹Από που θα γνωρίσω ότι θα κληρονομήσω αυτή; **9** Και είπε σ' αυτόν, Λάβε μου ³²μια ³³δάμαλη ³⁴τρίχρονη, και ³⁵μια ³⁶κασίκα ³⁷τρίχρονη, και ³⁸τρίχρονο κριάρι, και ³⁹τριγόνος, και ⁴⁰περιστέρα. **10** Και έλαβε αυτός όλα αυτά, και τα ⁴¹δέσχεσε στο μέσον, και ⁴²έβαλε κάθε τμήμα απέναντι από το ομοίό του· ⁴³τα ⁴⁴πηνά όμως ⁴⁵δεν ⁴⁶τα ⁴⁷έσχεσε. **11** Κατέβηκαν δε ⁴⁸όρνια ⁴⁹πάνω στα πτώματα, και ο Άβραμ ⁵⁰έδιωξε αυτά. **12** Περί δε τη δύση του ήλιου, ⁵¹επέπεσε ⁵²έκσταση ⁵³πάνω στον Άβραμ· και ⁵⁴να ⁵⁵δού, φόβος σκοτεινός μέγας πέφτει πάνω του. **13** Και είπε ο Κύριος στον Άβραμ, Να ξέρεις βέβαια ότι ⁵⁶το σπέρμα σου ⁵⁷θα παροικήσει σε γη ⁵⁸όχι δική του, και ⁵⁹εκεί ⁶⁰θα τους δουλώσουν

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Αρχέτυπο Κείμενο

(Κριτική έκδοση -Editio Regia (1550) κειμένου Καινής Διαθήκης υπο Robert Estienne Stephanus, η 1^η έκδοση χωρισμένη σε εδάφια/στοίχους)

Απλοποίηση Βάμβα από Καθαρεύουσα

(Έκδοση του 1935 - Ο αρχιμ. Νεόφυτος Βάμβας έκανε παρεμβάσεις μόλις στο 18% του πρωτότυπου κειμένου.)

Η Καινή Διαθήκη διασώθηκε σε μικρά τμήματα (φράγματα) από τον 1^ο μέχρι τον 3^ο αιώνα. Από τον 4^ο αιώνα έχουμε τους 4 βασικούς κώδικες-ολοκληρωμένες Καινές Διαθήκες [*Σιναϊτικός, Βατικανός, Αλεξανδρινός και Εφραΐμ του Σύρου, παλίμψηστου*] και ακολουθούν 4.000 χειρόγραφα.

Το “Βυζαντινό”, κείμενο στην Ανατολή και η Βουλγάτα (*Λατινική μτφρ. του Ιερωνύμου*) στη Δύση αποτελούν απλά υιοθέτηση αρχαίων κωδίκων χωρίς όμως σύγκριση με άλλους εξίσου αξιόλογους κι αξιόπιστους κώδικες.

Ως εκ τούτου υπάρχουν ορισμένες διαφοροποιήσεις από το αρχικό -γενικά- παραδεδομένο κείμενο όπως πχ. Μαρκ. 1:2,1 Ιωα. 5:7.

Το **Κριτικό** (*συγκριτικό*) κείμενο είναι μια πιο επιστημονική έκδοση της Καινής Διαθήκης, καθώς είναι προϊόν σύγκρισης των υπαρχόντων κωδίκων. Δηλαδή μια σύγκριση μεταξύ των 4 βασικών κωδίκων σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα 4.000 υπάρχοντα χειρόγραφα.

Μια πρώτη κριτική έκδοση των κειμένων της Καινής Διαθήκης που αποτέλεσε σταθμό στα χρονικά της εκδόσεως της Βίβλους, υπήρξε το έργο του τυπογράφου της βασιλικής αυλής της Γαλλίας Robert Stephanus το 1550 μ.Χ. Αυτή περιελάμβανε κατάλογο παραλλαγών των κειμένων με τα ονόματα των 15 χειρογράφων που περιέχουν τις ανάλογες παραλλαγές.

Ο ίδιος ο Στεφάνους χώρισε τη Γραφή σε εδάφια.

Ακολούθησαν οι κριτικές εκδόσεις της Καινής Διαθήκης (1624-78) των Elvezir στη Λέϊδεν της Ολλανδίας. Στον πρόλογο της 2^{ης} έκδοσης, γράφθηκε: “*Έχεις λοιπόν το κείμενο, που είναι τώρα παραδεδομένο απ’ όλους*” (**Textum ergo habes, nunc ab omnibus receptum**).

Η έκφραση “*παραδεδομένο κείμενο*” προέρχεται από αυτή την έκδοση, αλλά δεν πρέπει να οδηγεί σε παραπλάνηση δεδομένου ότι δεν αρκούν τα κείμενα των κωδίκων, για την ανίχνευση του πρωτοτύπου καθώς πολλά χωρία λείπουν από κώδικες αλλά αναφέρονται σε Αποστολικούς (80-140 μ.Χ.), Μεταποστολικούς Πατέρες (140-270 μ.Χ.) και Εκκλησιαστικούς Πατέρες (310-450 μ.Χ.) αλλά ακόμα και σε εθνικές πηγές, όπως για παράδειγμα ο Πορφύριος (234-305 μ.Χ.), ο οποίος επιβεβαιώνει το Μαρκ. 16:18. Στα νεότερα χρόνια κυκλοφόρησαν κριτικά κείμενα των Nestle/Aland και “The Greek New Testament, 3rd Edition, corrected, εκδ. United Bible Societies” που διδάσκονται όλοι οι φοιτητές των θεολογικών σχολών στην Ελλάδα.

Το Κατά ΜΑΤΘΑΙΟΝ

Συγγραφέας: **Ματθαίος** Έτος συγγραφής: περ. 48 μ.Χ.* Τόπος: **Παλαιστίνη**

Είναι το πρώτο από τα 4 Ευαγγέλια, που αποτελούν σύντομες βιογραφίες του Χριστού και του έργου Του.

Ο Ματθαίος, που σημαίνει “*δόρο Θεού*”, γνωστός και ως Λευί, τελώνης το επάγγελμα, ήταν ένας από τους 12, που εξέλεξε προσωπικά ο Χριστός ως αποστόλους (ΜΑΤΘ. 9:9). Αυτός έγραψε αρχικά το Ευαγγέλιό του -*καθώς γνώριζε από πρώτο χέρι την ζωή του Χριστού*- στα Εβραϊκά (*Αραμαϊκά*;) προς χρήση για τις εκκλησίες της Παλαιστίνης και κατόπιν το μετέφρασε ο ίδιος στα Ελληνικά. Το επάγγελμά του φανερώνει ότι ήταν εγγράμματος και ότι επίσης γνώριζε Ελληνικά κι άλλες γλώσσες. “*Ο Ματθαίος κατέγραψε με σειρά τους λόγους (του Κυρίου) στην Εβραϊκή γλώσσα (το Κατά Εβραίους;) και το κάθε τι το ερμήνευσαν όσο καλύτερα μπορούσαν*” Παπίας Ιεραπόλεως (70-150 μ.Χ.), βλ. Εκκλ. Ιστ. Ευσεβίου III:39- “*Το πρώτο Ευαγγέλιο εγράφη απ’τον Ματθαίο... στην Εβραϊκή γλώσσα για πιστούς Ιουδαίους*” Ωριγένης (185-250 μ.Χ.)- “*Ο Ματθαίος, που είναι επίσης ο Λευί, και ο οποίος από τελώνης έγινε απόστολος, πρώτος απ’ όλους τους ευαγγελιστές συνέθεσε ένα Ευαγγέλιο του Χριστού στην Ιουδαία, στην Εβραϊκή γλώσσα ...*” Ιερώνυμος (347-420 μ.Χ.)

Ο Ιερώνυμος πρώτος απέδειξε, ότι ο Ματθαίος κάνει κατά κανόνα χρήση του Εβραϊκού κειμένου και όχι των 70.

* Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι η Β’ Κλήμεντος, Διδαχή, Ιγνάτιος, Ερμάς και Πολύκαρπος κάνουν χρήση σχεδόν αποκλειστικά του Ματθαίου.

Το Κατά ΜΑΡΚΟΝ

Συγγραφέας: **Μάρκος** Έτος συγγραφής: περ. 68 μ.Χ. * Τόπος: **Ρώμη**

Είναι το δεύτερο από τα 4 Ευαγγέλια, που αποτελούν σύντομες βιογραφίες του Χριστού και του έργου Του.

Ο Μάρκος ή Ιωάννης (ΠΡΑΞ. 12:12), ήταν γιος της αδελφής Μαρίας, στις οποίες το σπίτι συνεργούνταν η εκκλησία της Ιερουσαλήμ (ΜΑΡΚ. 14:51,52, ΠΡΑΞ. 12:12,13) και ανηψιός του αποστόλου Βαρνάβα (ΚΟΛ. 4:10)

Αυτός έγραψε το Ευαγγέλιό του βασίζόμενος στις αφηγήσεις του Πέτρου, αλλά και στη δική του πείρα καθώς είναι ο νεαρός ο οποίος “*άφησε τον σινδόνα κι έφυγε γυμνός*” (ΜΑΡΚ. 14:52). Ο Μάρκος ήταν στη Ρώμη μαζί με τον Παύλο στο διάστημα της φυλάκισης του (ΦΙΛΗΜ. 1:24) και στη συνέχεια συνοδεύει τον Πέτρο (1 ΠΕΤΡ. 5:13) στη Ρώμη, καθώς για τους ερμηνευτές της αρχαίας Εκκλησίας, αυτή είναι η Βαβυλώνα. Ουσιαστικά λοιπόν σύμφωνα με τη μαρτυρία του Παπία, Ειρηναίου και Τερτυλλιανού το ευαγγέλιο του Μάρκου είναι το ευαγγέλιο του Πέτρου, ο οποίος δεν τον αποκαλεί τυχαίως “*γιο του*” (1 ΠΕΤΡ. 5:13) “*Ο Μάρκος γενόμενος ο ερμηνευτής του Πέτρου, κατέγραψε επακριβώς στιδήποτε αυτός θύμωταν. Δεν ήταν βέβαια με ακριβή σειρά, η καταγραφή των λόγων και των έργων του Χριστού ... διότι αυτός ακολούθησε τον Πέτρο, ο οποίος προσάρμοζε τις αναφορές του σύμφωνα με τις ανάγκες (του ακροατηρίου) και όχι με σκοπό να δώσει μια κανονική ροή ...*” Παπίας, Ευσ. Εκκλ. Ιστ. III:39. Ο Μάρκος έχει γνώση του ευαγγελίου του Ματθαίου, αλλά εκείνος απευθύνεται στους Ρωμαίους και γενικά τους εθνικούς Χριστιανούς. Το Ευαγγέλιο του Μάρκου σκιαγραφεί τον Χριστό ως υπηρέτη του Θεού.

* Νεότερες απόψεις θεωρούν ότι γράφτηκε το 45 μ.Χ., αλλά αυτό προσκρούει στη σαφή παράδοση της αρχαίας Εκκλησίας.

Το Κατά ΛΟΥΚΑΝ

Συγγραφέας: **Λουκάς** Έτος συγγραφής: περ. 61 μ.Χ. Τόπος: **Καισάρεια Παλαιστίνης**

Είναι το τρίτο από τα 4 Ευαγγέλια, που αποτελούν σύντομες βιογραφίες του Χριστού και του έργου Του.

Ο Λουκάς, ιατρός το επάγγελμα (ΚΟΛ. 4[Δ]:14), είναι ο μόνος μη Ιουδαίος από τους συγγραφείς της Καινής Διαθήκης.

Δεν γνώρισε προσωπικά τον Χριστό, αλλά υπήρξε κορυφαίος συνεργάτης του απ. Παύλου και το ευαγγέλιό του θεωρείται αριστούργημα έρευνας, λεπτολογίας και συντομευμένης βιογραφίας.

Το γλωσσικό του ιδίωμα και το εκτεταμένο λεξιλόγιό του (*χρησιμοποιεί 300 ιατρικούς όρους ή λέξεις!*) το τοποθετεί σε σαφήνεια και περιεκτικότητα ανώτερης των υπολοίπων. Όπως και ο ίδιος γράφει: “*εφάνη και εις εμέ εύλογον, όστις διηρένησα πάντα εξ αρχής ακριβώς, να σοι γράω κατά σειράν περί τούτων*”(1:3) Πηγές του είναι η μαρτυρία της παρθένου Μαρίας, ο Ιάκωβος κ.α. Ως εκ τούτου το 60% των πληροφοριών του ευαγγελίου του είναι μοναδικές.

Ο αρχαιότερος κατάλογος των βιβλίων της Καινής Διαθήκης στον κόσμο, ο “*Κανόνας Μουρατόρι*”, το 180 μ.Χ. γράφει: “*Το τρίτο βιβλίο του Ευαγγελίου, το κατά Λουκάν, το έγραψε, ο γνωστός γιατρός, ο Λουκάς, και το υπέγραψε με το όνομά του, μετά την ανάληψη του Χριστού και όταν τον είχε σύντροφό του στα ταξίδια του ο Παύλος, γιατί ήταν ζηλωτής της αλήθειας και σχολαστικός στην ανεύρεση των γεγονότων. Η αλήθεια είναι πως δεν είχε δει τον Κύριο κατά σάρκα. Έχοντας όμως εξακριβώσει τα γεγονότα, άρχισε τη διήγησή του με την γέννηση του Ιωάννη.*”

Το Κατά ΙΩΑΝΝΗ

Συγγραφέας: **Ιωάννης** Έτος συγγραφής: περ. 90 μ.Χ. Τόπος: **Έφεσος**

Είναι το τέταρτο από τα 4 Ευαγγέλια, που αποτελούν σύντομες βιογραφίες του Χριστού και του έργου Του.

Μολονότι κάποιος θα μπορούσε να πει ότι όλα είχαν ήδη λεχθεί στα προηγούμενα ευαγγέλια, ο Ιωάννης, [*“ο μαθητής τον οποίον ήγαπα”*](ΙΩΑΝ. 21:20) ο Χριστός], συνέταξε ένα νέο ευαγγέλιο, το οποίο παρουσιάζει τον Ιησού ως τον Υίο του Θεού και για τον λόγο αυτό η γνησιότητα του συγγραφέα καταπολεμήθηκε από πολλούς, χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Ο σκοπός του ευαγγελίου αυτού, όπως και των υπολοίπων τριών, δηλώνεται ως εξής: “*ταύτα δε γέγραπται ίνα πιστεύσητε ότι Ιησούς εστιν ο Χριστός ο υιός του Θεού, και ίνα πιστεύοντες ζώην έχητε εν τω Ονόματι Αυτού*”(20:31)

Ο αρχαιότερος κατάλογος των βιβλίων της Καινής Διαθήκης στον κόσμο, ο “*Κανόνας Μουρατόρι*”, το 180 μ.Χ. γράφει: “*Το τέταρτο βιβλίο του Ευαγγελίου είναι αυτό του Ιωάννη, που ήταν ένας από τους μαθητές. Μετά από προτροπή των συμμαθητών του και των επισκόπων, είπε: ‘Ας νηστεύσουμε τρεις μέρες και μετά ας πεί ο ένας στον άλλον τι αποκαλύψη θα έχει’. Την ίδια νύχτα αποκαλύφθηκε στον Ανδρέα, έναν από τους αποστόλους, ότι ο Ιωάννης έπρεπε να γράψει αυτά, που όλοι θυμόνταν. (σ.σ. Τη διήγησή αυτή επιβεβαιώνει και ο Παπίας). Ως εκ τούτου, αν και τα διάφορα βιβλία του Ευαγγελίου μας διδάσκουν διαφορετικά πράγματα, όμως δεν υπάρχει διαφορά στην πίστη, διότι υπό την καθοδήγηση του Ενός ηγεμονικού Πνεύματος γράφτηκαν όλα ... Δεν είναι να απορούμε, λοιπόν, που ο Ιωάννης τόσο συχνά αναφέρεται σε αυτά τα θέματα και στις επιστολές του επίσης με τα λόγια, ‘Αυτά που είδαμε με τα μάτια μας και ακούσαμε με τα αυτιά μας και τα χέρια μας ψηλάφησαν.’ (Ι ΙΩΑΝ. 1:1), ‘Λέει -λοιπόν- πως δεν είναι μόνο απόπτης μάρτυρας, αλλά έχει και διαβάσει και διηγηθεί τα θαυμάσια πράγματα του Κυρίου, με τη σειρά που έγιναν.’” Ο Ειρηναίος της Λυών, περί το 190 μ.Χ. συμπληρώνει: “*Ο Ιωάννης μαθητής του Κυρίου, που είχε μάλιστα αναπαυθεί πάνω στο στήθος του, έκανε επίσης ο ίδιος γνωστό το Ευαγγέλιό του, όσο ζούσε στην Έφεσο της Ασίας.*” Τα κύρια μέρη του βιβλίου είναι: 1. Πρόλογος (1:1-18) • 2. Τα γεγονότα, πριν από τη δημόσια δράση του Ιησού (1:19-2:12) • 3. Η δημόσια δράση του Ιησού (2:13-12:50) • 4. Οι τελευταίες ώρες με τους μαθητές Του (13:17-26) • 5. Τα συμβάντα κατά τον θάνατο και την ανάσταση του Ιησού (18:1-21:25)*

Το Κατά ΜΑΤΘΑΙΟ

Συγγραφέας: **Ματθαίος** Έτος συμπλήρωσης: π. 48 μ.Χ. * Τόπος: **Παλαιστίνη**

* Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι τα συγγράμματα των Αποστολικών Πατέρων (100-120 μ.Χ.): Β' Κλήμεντος, Διδοχῆ, Ιγνάτιος, Ερμάς και Πολύκαρπος κάνουν χρήση σχεδόν αποκλειστικά του Ματθαίου.

* Η χρονολογική γέννηση του Χριστού τεκμηριώνεται από το γεγονός ότι ο Ηρόδης ο μέγας πέθανε το 4 π.Χ. όταν ο Ιησούς ήταν 3 ετών (ΜΑΤΘ. 2:15), η δε γεννήσή του έγινε το 7 π.Χ. όταν έγινε η παγκόσμια απογραφή Res Gestae επί Αυγούστου η οποία χωρίς δόρθηση από την παλιά χρονολόγηση αποδίδεται στο 14 π.Χ.

1 [α'] ^{Βίβλος γενέσεως} **1** ^{ΤΟ} **ΒΙΒΛΙΟ** ^{1ης} **γενεαλογίας** [του] **Ιησού Χριστού**, ² **γιού** [του] **Δαβίδ**, ³ **γιού** [του] **Αβραάμ**.

2 ⁴ **Ο** **Αβραάμ** **γέννησε** τον **Ισαάκ**, ⁵ **Ισαάκ** **δε** **γέννησε** τον **Ιακώβ**, ⁶ **Ιακώβ** **δε** **γέννησε** τον **Ιούδα** και τους **αδελφούς** αυτού, **3** ⁷ **Ιούδας** **δε** **γέννησε** τον **Φαρέσ** και τον **Ζαρά** από την **Θάμαρ**, ⁸ **Φαρέσ** **δε** **γέννησε** τον **Εσρώμ**, ⁹ **Εσρώμ** **δε** **γέννησε** τον **Αράμ**, **4** ¹⁰ **Αράμ** **δε** **γέννησε** τον **Αμιναδάβ**, ¹¹ **Αμιναδάβ** **δε** **γέννησε** τον **Ναασσών**, ¹² **Ναασσών** **δε** **γέννησε** τον **Σαλμών**, **5** ¹³ **Σαλμών** **δε** **γέννησε** τον **Βοόζ** από την **Ραχάβ**, ¹⁴ **Βοόζ** **δε** **γέννησε** τον **Ωβήδ** από την **Ρούθ**, **Ωβήδ** **δε** **γέννησε** τον **Ιεσσαί**, **6** ¹⁵ **Ιεσσαί** **δε** **γέννησε** τον **Δαβίδ** το βασιλιά. ¹⁶ **Δαβίδ** **δε** ο βασιλιάς **γέννησε** τον **Σολομώντα** από την ^[γυναικα] του **Ουρίου**, **7** ¹⁷ **Σολομώντας** **δε** **γέννησε** τον **Ροβοάμ**, ¹⁸ **Ροβοάμ** **δε** **γέννησε** τον **Αβιά**, ¹⁹ **Αβιά** **δε** **γέννησε** τον **Ασά**, **8** ²⁰ **Ασά** **δε** **γέννησε** τον **Ιωσαφάτ**, ²¹ **Ιωσαφάτ** **δε** **γέννησε** τον **Ιωράμ**, ο **Ιωράμ** **δε** **γέννησε** τον **Οζιαν**, **9** ο **Οζιαν** **δε** **γέννησε** τον **Ιωάθαμ**, ο **Ιωάθαμ** **δε** **γέννησε** τον **Αχαζ**, ²² **Αχαζ** **δε** **γέννησε** τον **Εζεκία**, **10** ²³ **Εζεκίας** **δε** **γέννησε** το **Μανασσή**, ²⁴ **Μανασσής** **δε** **γέννησε** τον **Αμών**, ²⁵ **Αμών** **δε** **γέννησε** τον **Ιωσιαν**, **11** ²⁶ **Ιωσίας** **δε** **γέννησε** τον **Ιεχονία** και τα **αδέλφια** του ²⁷ **κατά** **επί** τη **μετοικεσία**^{εκτόπιση} στη **Βαβυλώνα**.

12 **Μετά** **δε** τη **μετοικεσία**^{*} στη **Βαβυλώνα** ο ²⁸ **Ιεχονίας** **γέννησε** το **Σαλαθιήλ**, ²⁹ **Σαλαθιήλ** **δε** **γέννησε** τον **Ζοροβάβελ**, **13** ³⁰ **Ζοροβάβελ** **δε** **γέννησε** τον **Αβιούδ**, ³¹ **Αβιούδ** **δε** **γέννησε** τον **Ελιακείμ**, ³² **Ελιακείμ** **δε** **γέννησε** τον **Αζώρ**, **14** ³³ **Αζώρ** **δε** **γέννησε** τον **Σαδώκ**, **Σαδώκ** **δε** **γέννησε** τον **Αχείμ**, ³⁴ **Αχείμ** **δε** **γέννησε** τον **Ελιούδ**, **15** ³⁵ **Ελιούδ** **δε** **γέννησε** τον **Ελεάζαρ**, ³⁶ **Ελεάζαρ** **δε** **γέννησε** τον **Ματθάν**, **Ματθάν** **δε** **γέννησε** τον **Ιακώβ**, **16** ³⁷ **Ιακώβ** **δε** **γέννησε** τον **Ιωσήφ** τον **άντρα** της **Μαρίας**, **από** την **οποία** **γεννήθηκε** ο **Ιησούς**, ο **λεγόμενος** **Χριστός**.

^{Πάσαι οὖν} **17** **Όλες** **λοιπόν** οι **γενιές** **από** ^{έως} τον **Αβραάμ** **μέχρι** ^{έως} τον **Δαβίδ** ^[είναι] **γενιές** **δεκατέσσαρες**, και **από** ^{έως} τον **Δαβίδ** **μέχρι** τη **μετοικεσία**^{εκτόπιση} στη **Βαβυλώνα** **είναι** **γενιές** **δεκατέσσαρες** και **απο** τη **μετοικεσία**^{*} στη **Βαβυλώνα** **μέχρι** του **Χριστού** **είναι** **γενεές** **δεκατέσσαρες**.

18 ¹⁷ **Του** **δε** **Ιησού Χριστού** η **γέννηση** **ήταν** **ως** **εξης**: **Αφού** ^{Μνηστεύθεισος γαρ} **αρραβωνιάσθηκε** η **μητέρα** **αυτού** **Μαρία** ^{της μητρος} **με** **τον** **Ιωσήφ**, ^{συνελθειν αυτούς} **πριν** **συνευρεθούν**, ^{συνέλθωσιν} **18** **βρέθηκε** **να** **είναι** **έγκυος** **από** ^{εκ Πνεύματος Αγίου} **το** **Άγιο** **Πνεύμα**. **19** ^{ήν} **ο** **Ιωσήφ** **δε** **ο** **άντρας** **της**, **επειδή** **ήταν** **δίκαιος** **και** **μη** **θέλοντας** **να** ^{αυτήν παραδειγματίσαι} **19** **η** **κάνει** **δημόσιο** **θέαμα**, ^{εβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν} **θέλησε** **να** **τη** **διώξει**^{χωρίσει} **κρυφά**. **20** **Ἐν** **ὧ** **δέ** **αὐτός** **διαλο-** ^{ἐνθρημηθέντος} **γίζονταν** **αυτά**, **δεσ**^{ιδού} **ἄγγελος** **του** **Κυρίου** **φάνηκε** **σε** **ὄνει-** ^{αὐτῷ} **ρο** **σε** **αὐτόν**, **λέγοντας**: **Ἰωσήφ**, ^{νιδὸς Δαυιδ} **γιε** **του** **Δαβίδ**, **μη** **φοβηθεῖς** **να** **παραλάβεις**^{παραλαβείν} **ἡ** **Μαριάμ** **την** **γυναίκα** **σου**. ^{τὸ γάρ} **20** **αὐτό** **που** **γεννήθηκε** **μέσα** **της** **είναι** **από** **το** **Πνεύμα** **το** **Άγιο**,

21 ^{τέξεται} **θα** **γεννήσει** **δε** **γιό** **και** **θα** **αποκαλέσει** **το** **ὄνομα** **αυτού** **Ἰησοῦν**: **γιατί** **αὐτός** ^{αὐτὸς γὰρ} **θα** **22** **σώσει** **το** **λαό** **του** **από** **τις** **αμαρτίες** **του**.

22 **Ὅλο** **δε** **αὐτό** **ἐγένε** **γιά** **να** **ἐκπληρωθῆ** **το** **ρηθέν**^{επιωμένο} **από** **το** **Κύριο** **διά** **μέσω** **του** **προφήτου**, **που** **έλεγε**:

23 ²³ **Δείτε**^{ιδού} **ἡ** **παρθένο** **θα** **συλλάβει** **και** **θα** **γεννήσει** **γιό**, **και** **θα** ^{καλέσουσι} **αποκαλέσει** **το** **ὄνομα** **αυτού** **Εμμανουήλ**, **το** **οποῖο** **μεβ**^{εστὶ} **ερμηνευόμε** **είναι**, **Μαζί** **μας** **είναι** **ο** **Θεός**. **24** ^{Διγενεθῆς} **Ἐγενεθῆς** **δε** **ο** **Ιωσήφ** **από** **τον** **ύπνο**, **έκα** **με** **ὅπως** **πρόσταξε** **αὐτόν** **ο** **ἄγγελος** **του** **Κυρίου** **και** **παρέλαβε** **τη** **γυναίκα** **του**, **25** **και** **δεν** **γνώριζε**^{οὐκ ἐγίνωσκεν} **σχετίσθηκε** **με** **αυτή**, **μέχρις** **ὅτου** **γέννησε** **το** **γιό** **της** **24** **το** **πρωτότοκο**· **και** **απεκάλεσε** **το** **ὄνομα** **αυτού** **Ιησοῦ**.

2 [β'] ^{Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος} **1** **ἌΦΟ** **δε** **γεννήθηκε** **ο** **Ιησούς** **στην** **Βηθλεὲμ** **της** **Ιουδαίας**, **κατα** **τις** **ἡμέρας** **του** **βασιλιά** **Ηρώδη**, **Να**^{ιδού} **2** **μάγοι** **απο** **τα** **ανατολικά**^{παρεγένοντο} **ἤρθαν** **στα** **Ιεροσόλυμα**, **λέγοντες**: **2** ^{ἐστὶν} **3** **Που** **είναι** **αὐτός** **που** **γεννήθηκε** **ο** **βασιλιάς** **των** **Ιουδαίων**; **διότι** ^{εἶδομεν γὰρ} **4** **εἶδα** **με** **το** **αστέρι** **αυτού**

* 1 [Α] ¹ Λου. 3:23 ² Ψαλ. 132: 11, Ησ. 11:1, Ιερ. 23 5, Κεφ. 22:42, Ιωα. 7:42, Πρ. 2:30, 13:23. Ρωμ. 1:3 ³ Γεν. 12:3 ⁴ 22:18, Γαλ. 3:16 ⁵ Γεν. 21:2,3 ⁶ Γεν. 29:35 ⁷ Γεν. 38: 27, κτλ. ⁸ Ρουθ 4:18, κτλ. 1 Χρ. 2:5,9 κτλ. ⁹ 1 Σαμ. 16:1,17:12 ¹⁰ 2 Σαμ. 12:24 ¹¹ 1 Χρ 3:10 ¹² 2 Βασ. 20:21, 1Χρ. 3:13 ¹³ 1 Χρ. 3:15-16 ¹⁴ 2 Βασ. 24:14-16, 25:11, 2 Χρ. 36:10,20, Ιερ. 27:20, 39:9, 52:11, 15, 28-30, Δαν. 1:2, ¹⁵ 1 Χρ. 3:17,19 ¹⁶ Εσδρ. 3:2, 5:2, Νεε. 12:1, Αγγ. 1:1 ¹⁷ Λου. 1:27 ¹⁸ Λου. 1:35 ¹⁹ Δευ. 24: 1,22:22 ²⁰ Λου. 1:31 ²¹ Σωτήρ ²² Πρ. 4:12, 5:31,13:23,28 ²³ Ησ. 7:14 ²⁴ Εξ. 13:2, Λου. 2:7,21 ²⁵ 2 [Β] ¹ Λου. 2:4-7 ² Γεν. 10:30,25:6, 1 Βασ. 4:30 ³ Λου. 2:11 ⁴ Αρ. 24:17, Ησ. 60:3

στην ανατολή και ήρθαμε γιά να προσκυνήσουμε αυτόν.

3 Μόλις άκουσε αυτό ο βασιλιάς Ηρώδης, ταραχθηκε και συμπασα η Ιερουσαλήμ μαζί του, **4** και αφού συναγαξαν πάντας τους αρχιερείς και τους γραμματείς του λαού, **7** ρωτούσε για να μάθει από αυτούς που ο Χριστός γεννιέται. **5** Εκείνοι δε είπαν σ' αυτόν· Στην Βηθλεέμ της Ιουδαίας· γιατί έτσι είναι γραμμένο διά του προφήτη· **6** Και ⁸ συ, Βηθλεέμ, της γης του Ιούδα, δεν είσαι καθόλου ελάχιστη· ανάμεσα στις ηγεμόνες πόλεις του Ιούδα· διότι από σένα θα εξέλθει ηγούμενος, ο οποίος ποιμάνει τον λαό μου τον Ισραήλ.

7 Τότε ¹⁰ Ηρώδης προσκαλέσας κρυφά τους μάγους εξακρίβωσε απ' αυτούς το καιρό της εμφάνισης του άστρου,

8 και αποστέλλοντας αυτούς στην Βηθλεέμ, είπε· Πηγαίνοντας εξετάστε ακριβώς περί του παιδιού, αφού δε το βρείτε, αναγγεϊλέτε μου, γιά να έλθω κι εγώ να προσκυνήσω αυτό.

9 Εκείνοι δε αφού άκουσαν το βασιλιά αναχώρησαν· και να'ιδού, ο αστέρας τον οποίο είδαν στην ανατολή προπροϋόνταν αυτών, εως οτου φθάνοντας στάθηκε πάνω εκεί όπου ήταν το παιδί. **10** Όταν είδαν το αστέρι χάρηκαν χαρά μεγάλη υπερβολικά, **11** και όταν ήλθαν στο σπίτι, βρήκαν το παιδί μαζί με την Μαρία τη μητέρα του, και πέφτοντας προσκύνησαν αυτό, και αφού άνοιξαν τους θησαυρούς τους ¹⁰ πρόσφεραν σ' αυτό δώρα, χρυσάφι και λιβάνι και σμύρνα· **12** και επειδή τους αποκαλύφθηκε

[απο το Θεό] ¹¹ σε όνειρο να μη επιστρέψουν προς [τον] Ηρώδη, μέσω άλλου δρόμου αναχώρησαν στη χώρα τους.

13 Αφού δε αυτοί αναχώρησαν, να'ιδού, άγγελος Κυρίου εμφανίσθηκε σε όνειρο στον Ιωσήφ, λέγοντας· Αφου εγερθείς παράλαβε το παιδί και τη μητέρα του και φεύγε στην Αίγυπτο, και να είσαι εκεί μέχρις οτου σου πω· γιατί πρόκειται ο Ηρώδης να αναζητήσει το παιδί, για να θανατώσει αυτό. **14** Ο δε αφού σηκώθηκε παρέλαβε το παιδί και την μητέρα του [μέσα] στη νύχτα και αναχώρησε στην Αίγυπτο, ¹⁵ και ήταν εκεί μέχρι το θάνατο [του] Ηρώδη· γιά να εκπληρωθή το ρηθέν· ¹¹ απ' το Κύριο διά του προφήτη που έλεγε· **15** ¹² Από την Αίγυπτο κάλεσα τον Υίο μου. **16** Τότε ¹⁰ Ηρώδης, όταν είδε ότι εμπαιχθηκε από τους μάγους, θύμωσε υπερβολικά κι ¹² αποστείλας φόνευσε όλα τα παιδιά ¹⁰ διά στη Βηθλεέμ και σ' όλα τα οριά της από δύο χρονών

και κάτω, σύμφωνα με το καιρό τον οποίο εξακρίβωσε από τους μάγους. **17** Τότε εκπληρώθηκε το ρηθέν· ¹³ απ' τον Ιερεμία το προφήτη, που έλεγε· **18** Φωνή ακούσθηκε στη Ραμά, θρήνος και κλαυθμός κι οδυρμός πολύς· [η] Ραχήλ εκλάισα τα παιδιά της, και δεν ήθελε να παρηγορηθεί, διότι δεν υπάρχουν.

19 Αφού πέθανε δε ο Ηρώδης, να'ιδού, άγγελος του Κυρίου εμφανίσθηκε σε όνειρο στον Ιωσήφ στην Αίγυπτο,

20 λέγοντας· Αφου σηκωθείς πάρε το παιδί και τη μητέρα του και πήγαινε στη γη Ισραήλ· διότι πέθαναν οι ζητούντες τη ζωή - ψυχή του παιδιού. **21** Ο δε ²⁰ εγερθείς πήρε το παιδί και τη μητέρα του και ήλθε στη γη Ισραήλ. **22** Αφού άκουσε δε ότι ¹⁰ Αρχέλαος βασιλεύει στην Ιουδαία αντί του Ηρώδη του πατέρα του, φοβήθηκε να πάει εκεί· όταν δε του αποκαλύφθηκε [απο το Θεό] στο όνειρο αναχώρησε ¹⁴ στα μέρη της Γαλιλαίας, **23** και ¹⁰ όταν ήλθε κατοίκησε σε μιá πόλη που την έλεγαν ¹⁵ Ναζαρέτ, ¹⁶ γιά να εκπληρωθή το ρηθέν· ¹¹ απ' των προφητών· ότι Ναζωραίος θα ονομασθεί. (Βλ.: Λουκ. 2[β]:41-52)

3[γ'] 1 ΣΕ ΕΚΕΙΝΕΣ δε τις μέρες έρχεται Ιωάννης ο Βαπτιστής, κηρύττοντας ² στην έρημο της Ιουδαίας ² και λέγοντας· Μετανοείτε· ³ γιαι πλησίασε η βασιλεία των ουρανών. Ουτος γάρ ¹⁰ εστιν από τον Ησαΐα το προφήτη, που έλεγε· ⁴ Φωνή κάποιου που βοά στην ερήμο, ⁵ ετοιμάστε το δρόμο του Κυρίου, ίσια κάνετε τα μονοπάτια του.

4 ⁶ Αυτός δε ο Ιωάννης ⁷ είχε το ένδυμα του από τρίχες καμήλου και ζώνη δερματίνη γύρω από τη μέση του, η δε τροφή του ήταν ⁸ ακρίδες και ⁹ μέλι άγριο. **5** ¹⁰ Τότε εξερχόνταν προς αυτόν [τα] Ιεροσόλυμα και όλη η Ιουδαία και πάντα τα περίχωρα του Ιορδάνου, **6** και ¹¹ βαπτίζονταν στον Ιορδάνη [απ' αυτόν], εξομολογούμενοι τις αμαρτίες τους. **7** Όταν είδε δε πολλούς από τους Φαρισαίους και Σαδδουκαίους να έρχονται στο βάπτισμα του, είπε σ' αυτούς· ¹² Γεννήματα οχιάς, ποιός σας ¹¹ έδειξε να ξεφύγητε ¹³ από τη μέλλουσα οργή;

8 Κάνετε λοιπόν καρπούς άξιους της μετάνοιας· **9** και μη φανταστείτε να λέτε μέσα σας, ¹⁴ Πατέρα έχουμε τον Αβραάμ· γιάτι σας λέγω ότι έχει τη δύναμη ο Θεός από τους λίθους αυτούς να αναστήσει παιδιά στον Αβραάμ. **10** ¹⁰ Ήδη δε και η αξίνα είναι κοντά· ¹¹ κείτται προς τη ρίζα των δέντρων· ¹⁵ ¹⁰ κάθε λοιπόν δέντρο που δεν κάνει καρπό -

*2[B] συνεχ. ⁵ 2 Χρ. 36:14 ⁶ 2 Χρ. 34:13 ⁷ Μαλ. 2:7 ⁸ Μιχ. 5:2, Ιωα. 7:42 ⁹ Απ. 2:27 ¹⁰ Ψαλ. 72:10, Ησ. 60:6 ¹¹ Κεφ. 1:20 ¹² Ωσ. 11:1 ¹³ Ιερ. 31:15 ¹⁴ Κεφ. 3:13 Λου. 2:39 ¹⁵ Ιωα. 1:46 ¹⁶ Κρ. 13: 5, 1 Σα. 1:11

*3[Γ] ¹ Μαρκ. 1:4,15, Λου. 3:2,3, Ιωα. 1:28 ² Ι.Ν.14:10 ³ Δαν. 2: 44, Κεφ. 4:17,10:7 ⁴ Ησ. 40:3, Μαρκ. 1:3, Λου. 3:4, Ιωα. 1:23 ⁵ Λου. 1:76 ⁶ Μαρκ. 1:6 ⁷ 2 Βα. 1:8, Ζαχ. 13:4 ⁸ Λευ. 11:22 ⁹ 1 Σα. 14:25,26 ¹⁰ Μαρκ. 1:5-11 ¹¹ Πρ. 19: 4,18 ¹² Κεφ. 12:34,23:33, Λου. 3:7-9 ¹³ Ρομ. 5:9, 1 Θε. 1:10 ¹⁴ Ιωα. 8: 33,39, Πρ. 13:26, Ρομ. 4:1,11,16 ¹⁵ Κεφ.7: 19,Λου.13: 7,9, Ιωα. 15:6

καλό, ^{εις πυρ βάλλεται} εκκόπτεται και ρίχνεται στη φωτιά-^{πυρά}.
11 ^{βαπτίζω υμάς} Εγώ μεν σας βαπτίζω στο νερό ^{ύδατι} προς μετάνοια· ο δε ^{ού} ερχόμενος πίσω μου είναι ισχυρότερός μου, του οποίου ^{οικ} δεν είμαι ικανός ^{βασιτάσαι} να κρατήσω τα υποδήματα· ¹⁷αυτός θα σας βαπτίσει με Πνεύμα Άγιο και φωτιά. **12** ¹⁸Ο οποίος ^{κρατεί} το φυάρι στο χέρι του και θα ^{διακαθαρίσει} το αλώνι του και ^{θα} συνάξει το σιτάρι του στην αποθήκη, ¹⁹το δε ^{άχυρο} ^{θα} κατακάψει σε φωτιά που δεν σβήνει ποτέ.

13 ²⁰Τότε ^{παραγίνεται} έρχεται ο Ιησούς ²¹από τη Γαλιλαία ^{επί} Ιορδάνη προς τον Ιωάννη ^{για να βαπτισθῆναι} γιά να βαπτιστεί απ' αυτόν.

14 Ο δε Ιωάννης τον εμπόδιζε ^{διεκώλυεν} [ζωηρά], λέγοντας, Εγώ έχω ^{χρειαν} ανάγκη να βαπτιστώ από σένα, και συ ^{έρχεσαι} προς εμένα;

15 Απαντώντας δε ο Ιησούς ^{άρτι} είπε σ' αυτόν· Άφησε τώρα· επειδή ^{οὕτω γάρ} έτσι είναι ^{πρέπον} πρέπον σε μας να εκπληρώσουμε ^{ἐστίν} κάθε δι- ^{πληρῶσαι} καιοσύνη. ¹⁶Τότε ^{ἀφίησιν} αφήνει αυτόν. **16** ²²Και αφού βαπτίσθηκε ο Ιησούς ^{ευθύς} ανέβηκε ^{ύδατος} αμέσως από το νερό· και δεξ' ^{ιδού} ανοι- ^{ἀνεώχθησαν} χθηκαν σ' αυτόν οι ουρανοί, και είδε ²³το Πνεύμα του Θεού ^{ώςει} να κατεβαίνει σαν περιστέρα και να ^{έρχεται} επάνω του.

17 ²⁴Και να ^{ιδού} φωνή απο τον ουρανό που ^{έλεγε}· ²⁵Αυ- ^{ἐστίν} τός είναι ο Γιός μου ο αγαπητός, ^{ἐν ᾧ} στον οποίο ^{εὐδόκησα} ευαρεστήθηκα.

4[δ] **1** ΤΟΤΕ ^{ἀνήχθη} 'ο Ιησούς φέρθηκε ²από το Πνεύμα στην έρημο, γιά να πειρασθῆ από το διάβολο. **2** Και αφού νήστευσε 40 μέρες και 40 νύχτες, ύστερα ^{πεινά- σε} πείνασε. **3** Και ^{προσελθών} προσ- ^{αὐτῷ} ελθών σ' αυτόν ο πειράζων ^{εἶ} εἶπε· Εάν ^{εἶ} εἶσαι Γιός του Θεού, ^{πέσ} πέσ να γίνουιν ψωμια ^{αὐτά} τα λιθάρια.

4 Εκείνος ^{δέ} δε απαντώντας ^{έλεγε}· ^{Εἶναι} Είναι γραμμένο, ³Με ^{οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ} οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ^{ἐπί παντί} ὁ ἄνθρωπος, ^{ἀλλά} αλλά με ^{κάθε} κάθε λόγο ^{ἐκπορευομένῳ} που ^{ἐξέρχεται} εξέρχεται από το στόμα του Θεού. **5** Τότε παρα- λαμβάνει αυτόν ο διάβολος ⁴στην αγία πόλι και στή- νει αυτόν ^{πάνω} πάνω στο πετερύγιο ^{κορνίζωμα της στένης} του ιερού

6 και λέγει προς αυτόν, ^{Εάν} Εάν είσαι Γιός του Θεού, ^{ρίψε} ρίψε τον ^{εαυτό} εαυτό σου κάτω· ^{γιατί} γιατί είναι γραμμένο, ^{Ότι} Ότι ⁵θα προ- ^{τοῖς ἀγγέλοις} τοῖς ἀγγέλοις ^{αὐτοῦ} αὐτοῦ ^{ἐντελεῖται} ἐντελεῖται ^{ἐπί} ἐπί ^{χειρῶν} χειρῶν ^{ἀρουσῶν} ἀρουσῶν σε ^{στάξει} στάξει στους αγγέλους ^{αυτοῦ} αυτοῦ για σένα, και ^{θα} θα σε σηκώ- ^{σου} σου πάνω στα χέρια τους, ^{για να μη} γιά να μη προσκόψης σε λιθά- ρι το πόδι σου. **7** ^{Εἶπε} Εἶπε προς αυτόν ο Ιησούς· ^{Πάλι} Πάλι είναι ^{γράμμένο} γραμμένο, ^{Δεν} Δεν θα πειράξεις ^{Κύριο} Κύριο το Θεό σου

8 Πάλι παραλαμβάνει αυτόν ο διάβολος ^{εις ὅρος} σε βουό- ^{πολύ} πολύ ψηλό, και ^{δείχνει} δείχνει σ' αυτόν ^{ὅλα} ὅλα τα βασίλεια του κό- ^{σμου} σμου και τη δόξα ^{αυτῶν} αυτῶν, **9** και λέει σε αυτόν· Αυτά πάντα θα σου δώσω, ^{εάν} εάν πέφτοντας με προσκυνήσης. **10** Τότε ο Ιησούς ^{λέγει} λέγει σε αυτόν· ^{Πήγαινε} Πήγαινε, Σατανά· ^{γιατί} γιατί είναι γραμ- μένο, ^{Κύριο} Κύριο το Θεό σου ^{θα} θα προσκυνάς και αυτόν ^{μόνο} μόνο θα λατρεύσεις. **11** Τότε ^{ἀφίησιν} αφήνει αυτόν ο διάβολος· και να' ^{ιδού} ιδού, ^{ἄγγελοι} ἄγγελοι ^{ἦλθαν} ἦλθαν ^{καὶ} και τον υπηρετούσαν.

12 Όταν ⁹ἄκουσε δε ο Ιησούς ^{ὅτι} ὅτι ο Ιωάννης ^{συ- νελήφθηκε} συνελήφθηκε, ^{αναχώρησε} αναχώρησε στην Γαλιλαία. **13** Και ^{ἀφήνω- ντας} αφήνοντας την Ναζαρέτ ^{ἦλθεν} ἦλθε ^{καὶ} και κατοίκησε στην Καπερναούμ την παραθαλασσία, στα ὅρια Ζαβουλών και Νεφθαλείμ.

14 γιά να ^{ἐκπληρωθῆ} ἐκπληρωθῆ το ρηθέν ^{ἐπιτωθέν} ἐπιτωθέν ^{μέσω} μέσω Ησαΐα του προφήτου που ^{έλεγε}· **15** ¹⁰Γη Ζαβουλών και γη Νεφθα- λείμ, ^{στο δρόμο} στο δρόμο ^{στη} στη θάλασσα, ^{ἀντίπερα} ἀντίπερα του Ιορδάνη, ^{στη} στη Γαλιλαία των εθνών. **16** ¹¹ο λαός που ^{κάθεται} κάθεται στο σκο- τάδι ^{είδε} είδε φως μέγα, και στους καθημένους ^{σε τόπο} σε τόπο και σκιά ^{θανάτου} θανάτου, ^{φως} φως ^{ἀνέτειλε} ἀνέτειλε σ' αυτούς.

17 ¹²Από τότε ^{ἄρχισε} ἄρχισε ο Ιησούς να κηρύττει και να λέ- γει· ¹³Μετανοεῖτε ^{διότι} διότι ^{ἐπληρώσθη} ἐπληρώσθη η βασιλεία των ουρανών. **18** ¹⁴Περπατώντας ^{δε} δε ^{δίπλα} δίπλα στη θάλασσα της Γαλιλαίας, ^{είδε} είδε δύο αδελφούς, ¹⁵Σίμωνα τον λεγόμενο Πέ- τρον και Ανδρέαν τον αδελφό του, ^{ρίχτοντας} ρίχτοντας το δικτυ στη θάλασσα· ^{διότι} διότι ἦταν ^{ψαράδες} ψαράδες· **19** και λέγει σ' αυτούς· ^{Ἔλθετε} Ἔλθετε πίσω μου και ¹⁶θα σας ^{κάνω} κάνω ψαράδες ^{ανθρώπων} ανθρώπων.

20 ¹⁷Αυτοί δε ^{ἀφίησαν} αφήνοντας αμέσως τα δίχτυα, ^{ἀκού-} ακού- ^{σθησαν} σθησαν αυτόν. **21** ¹⁸Και ^{προχωρώντας} προχωρώντας από εκεί ^{είδε} είδε άλλους δύο αδελφούς, ¹⁹Ιάκωβο τον ^{γιό} γιό του Ζεβεδαίου και ²⁰Ιωάννη τον αδελφό του, ¹²μέσα στο πλοίο ^{μαζί} μαζί με τον Ζε- βεδαίο τον πατέρα τους ^{επιδιορθώνοντας} επιδιορθώνοντας τα δίχτυα τους, και ^{προσκάλεσε} προσκάλεσε αυτούς. **22** ²¹Οι δε ^{ἀφήσαντες} αφήσαντες αμέ- ^{σως} σως το πλοίο και το πατέρα τους, ^{ἀκολούθησαν} ἀκολούθησαν αυτόν.

23 Και ^{περιήγεν} περιήρχεταν ο Ιησούς ^{ὅλη} ὅλη την Γαλιλαία, ¹⁹διδάσκοντας στις συναγωγές αυτών και κηρύσσοντας ²⁰το ευαγγέλιο της βασιλείας και ²¹θεραπεύοντας ^{κάθε} κάθε νόσημα ^{καὶ} και ^{πάσα} πάσα ασθένεια ^{ἀναμεταξύ} ἀναμεταξύ του λαού.

24 Και ^{ἀπῆλθεν} ἀπῆλθεν

*3[Γ] συνεχ. ¹⁶Μαρ. 1:8, Λου. 3:16, Ιωα. 1:15, 26,33, Πρ.1:5,11: 16, 19:4 ¹⁷Ησ. 4:4, 44:3, Ιερ. 51:33, Ματ. 3:2, Πρ. 2:3,4, 1 Κο. 12: 13 ¹⁸Ματ.3:3 ¹⁹Ματ. 4:1, Κεφ. 13:30 ²⁰Μαρ. 1:9, Λου. 3:21 ²¹Κεφ. 2:22 ²²Μαρ. 1:10 ²³Ησ.11:2, 42:1, Λου. 3:22, Ιωα. 1:32,33 ²⁴Ιωα. 12:28 ²⁵Ψαλ. 2:7, Ησ. 42:1, Κεφ. 12: 18,17:5, Μαρ.1: 11, Λου. 9:35, Εφ. 1:6, Κολ.1:13, 2 Πετ. 1:17 ²⁶Ματ. 1:12, Λου. 4:1, κτλ. ²⁷1 Βα. 18:22, Ιεζ. 3:14,8:3,11:1, 24,40:2, 43:5, Πρ. 8:39 ²⁸Λευ. 8:3 ²⁹Νεε.11:1 18,Ησ.48: 2,52:1, Κεφ.27:53,Απ. 11:2 ³⁰Ψλ. 91:11,12 ³¹Λευ. 6:16 ³²Λευ. 6:13, 10:20,Ι.Ν. 24:14,1Σα. 7:3 ³³Εβ. 1:14 ³⁴Μαρ.1: 14,Λου. 3:20, 4:14,31, Ιωα. 4:43 ³⁵Ψαλ. 72:10, Ησ. 60:6 ³⁶Κεφ. 1:20 ³⁷Ωσ. 11:1 ³⁸Ιερ. 31:15 ³⁹Μαρ. 1:16-18, Λου. 5:2 ⁴⁰Ιωα. 1:42 ⁴¹Λου. 5:10,11 ⁴²Μαρ. 10:28, Λου. 18:28 ⁴³Μαρ. 1:19,20, Λου. 5:10 ⁴⁴Κεφ. 9:35,Μαρ. 1:21,39,Λου. 4: 15,44, ⁴⁵Κεφ. 24:14, Μαρ.1:14 ⁴⁶Μαρ. 1:34 ⁴⁷Μαρκ. 3:7

η φήμη αυτού σ' όλη την Συρία, κι έφερναν σ' αυτόν όλους τους υποφέροντας-κακώς έχοντας από διάφορα νοσημάτα και βασανιστικές ασθένειες και δαιμονιζόμενους και σεληνιαζόμενους-επιληπτικούς και παραλυτικούς, και θεράπευσε αυτούς· **25** και ²²ακολούθησαν αυτόν όχλοι πολλοί απ' τη Γαλιλαία και ^{τη} Δεκάπολη και ^{τα} Ιεροσόλυμα και την Ιουδαία και από ^{την} πλευρά ^{πέραν} του Ιορδάνη.

5[ε'] ^{ΌΤΑΝ ΔΕ} είδε τους όχλους, ¹ ανέβηκε στο βουνό και αφού κάθισε, προσήλθον-ήλθαν κοντά σ' αυτόν οι μαθητές του, **2** και αφού άνοιξε το στόμα αυτού ^{δίδα-}σκε αυτούς, λέγοντας. **3** ² Μακάριοι οι φτωχοί στο πνεύμα· ^{διότι} σε αυτούς ^{είναι} η βασιλεία των ουρανών.

4 ³ Μακάριοι εκείνοι που πενθούν, ^{διότι} παρακληθήσονται

γορηθούν. **5** ⁴ Μακάριοι οι πράοι· ⁵ γιατί αυτοί θα κληρονομήσουν τη γη. **6** Μακάριοι εκείνοι που πεινούν και δι-

ψούν την δικαιοσύνη· ⁶ γιατί αυτοί θα χορτασθούν. **7** Μα-

κάριοι οι ελεήμονες· ⁷ γιατί αυτοί θα ελεηθούν. **8** ⁸ Μακά-

ριοι οι καθαροί στή καρδιά, ⁹ γιατί αυτοί θα δουν τον Θεό.

9 Μακάριοι οι ειρηνοποιοί· ^{γιατί} αυτοί θα ^{επιγνώμασθουν}

γιοί του Θεού. **10** ¹⁰ Μακάριοι οι ^{καταδιωγμένοι} λόγω της

δικαιοσύνης· ^{γιατί} σε αυτούς ^{είναι} ^{ανήκει} η βασιλεία των ου-

ρανών. **11** ¹¹ Μακάριοι ^{είστε}, όταν ^{σας} ^{ονειδίσουν} και ^{κα-}

^{τα} ^{διδώσουν} και ¹² ^{πουν} εναντίον σας πάντα κακό λόγο ψευ-

δόμενοι εξαιτίας μου. **12** ¹³ Να χαίρετε και να αγαλλιά-

στε-^{σκιράτε}, ^{διότι} ο μισθός ^{σας} ^{είναι} ^{πολύς} στους ουρα-

νούς. **14** ^{επειδή} ^{έτσι} ^{έδωξαν} τους προφήτες τους προ^{ύτερα}

απο σας. **13** ^{Εσείς} ^{είστε} το αλάτι της γής· ¹⁵ ^{εάν} ^{δε} ^{το} ^{αλά-}

^{τι} ^{διάφθαρεί}, ^{με} ^{τι} ^{θα} ^{αλατισθεί}; ^{σε} ^{τίποτα} ^{χρησιμεύ-}

^{ει} ^{ειμή} ^{νά} ^{ριχθεί} ^{έξω} ^{και} ^{νά} ^{καταπαταθεί} ^{από} ^{τους} ^{ανθρώ-}

^{πους}. **14** ¹⁶ ^{Εσείς} ^{είστε} το φως του κόσμου. Πόλη κειμέ-

νη-^{ευρισκομένη} ^{πάνω} ^{σε} ^{βουνο} ^{δεν} ^{είναι} ^{δυνατόν} ^{νά} ^{κρυφτεί}·

15 ¹⁷ ^{Ούτε} ^{αναβουν} ^{λυχνάρι} ^{και} ^{θετούν} ^{αυτό} ^{κάτω} ^{από} ^{τον}

^{μόδιον} ^{[μετρικό} ^{κάδο]}, ^{αλλά} ^{πάνω} ^{στον} ^{λυχνοστάτη}, ^{και} ^{φέγγει}

^{σε} ^{όλους} ^{τους} ^{ευρισκόμενους} ^{μέσα} ^{στην} ^{κατοικία}. **16** ^{Έτσι}

^{ας} ^{λάμπει} ^{το} ^{φως} ^{σας} ^{μπροστά} ^{στους} ^{ανθρώπους}, ¹⁸ ^{για}

^{νά} ^{δουν} ^{τα} ^{καλά} ^{σας} ^{έργα} ^{και} ^{να} ¹⁹ ^{δοξάσουν} ^{τον} ^{Πατέρα}

^{όσων} ^{σάς} ^{που} ^{είναι} ^{στους} ^{ουρανούς}. **17** ²⁰ ^{Μη} ^{νομίζετε} ^{ότι} ^{ήλθα}

^{να} ^{καταργήσω} ^{τον} ^{νόμο} ^ή ^{τους} ^{προφήτες}·

οὐκ ^{καταλύσαι} ^{πληρώσαι} ^{δεν} ^{ήλθα} ^{να} ^{καταλύσω}, ^{αλλά} ^{να} ^{εκπληρώσω}.

18 ^{Γιατί} ^{αληθινά} ^{σας} ^{λέγω}, ^{ότι} ²¹ ^{έως} ^{ότου} ^{παρέλθει} ^ο

^{ουρανός} ^{και} ^η ^{γη}, ^{ένα} ^{γιώτα} ^{γράμμα} ^ή ^{μία} ^{κεραία} ^{κόμμα} ^{δεν} ^{θα}

^{παρέλθει} ^{από} ^{το} ^{νόμο}, ^{εως} ^{ότου} ^{εκπληρωθούν} ^{όλα}.

19 ²² ^{Οποιος} ^{λοιπόν} ^{αθετήσει} ^{μία} ^{των} ^{εντολών} ^{αυτών}

^{των} ^{ελάχιστων} ^{και} ^{διδάξει} ^{έτσι} ^{τους} ^{ανθρώπους}, ^{ελάχιστος}

^{θα} ^{ονομαστεί} ^{στη} ^{βασιλεία} ^{των} ^{ουρανών}· ^{όποιος} ^{δε} ^{εκτελέ-}

^{σει} ^{και} ^{διδάξει}, ^{αυτός} ^{μέγας} ^{θα} ^{ονομασθεί} ^{στη} ^{βασιλεία} ^{των}

^{ουρανών}. **20** ^{Επειδή} ^{σας} ^{λέγω}, ^{ότι}, ^{εάν} ^{δεν} ^{περισσεύσει}

²³ ^η ^{δικαιοσύνη} ^{σας} ^{πλειότερο} ^[αυτής] ^{των} ^{γραμματέων} ^{και} ^{Φα-}

^{ρισαίων}, ^{δεν} ^{θα} ^{εισεέλθετε} ^{στη} ^{βασιλεία} ^{των} ^{ουρανών}.

21 ^{Ακούσατε} ^{ότι} ^{ερρέθη} ^{επιώθηκε} ^{τοίς} ^{ἀρχαίοις}, ²⁴ ^{Μη}

^{φρονέυσης}· ^{όποιος} ^{δεν} ^{φρονέυσει}, ^{θα} ^{είναι} ^{ένοχος} ^{στη} ^{κρίση}.

22 ^{Εγώ} ^{όμως} ^{σας} ^{λέγω} ^{ότι} ²⁵ ^{καθένας} ^{οργιζόμενος} ^[ανάίτια]

^{κατά} ^{του} ^{αδελφού} ^{του}, ^{θα} ^{είναι} ^{ένοχος} ^{στη} ^{κρίση}· ^[και] ^{όποιος}

^{δεν} ^{αδελφώ} ^{εική} ^{έσται} ^{ός} ^{κατά} ^{του} ^{αδελφού} ^{του} ^{Ρακά} ^{Κούφιε}, ^{θα} ^{είσαι} ^{ένοχος} ^{στο} ^{συνέ-}

^{δριο}· ^{όποιος} ^{δε} ^{πει} ²⁶ ^{Μωρέ}, ^{θα} ^{είναι} ^{ένοχος} ^{στη} ^{πύρινη} ^{γέ-}

^{εννα}. **23** ²⁷ ^{Εάν} ^{λοιπόν} ^{προσφέρεις} ^{το} ^{δώρο} ^{σου} ^{στο} ^{θυσι-}

^{αστήριο} ^{κι} ^{εκεί} ^{θυμηθείς}, ^{ότι} ^ο ^{αδελφός} ^{σου} ^{έχει} ^{κάτι} ^{ενα-}

^{ντίον} ^{σου}, **24** ²⁸ ^{άφησε} ^{εκεί} ^{το} ^{δώρο} ^{σου} ^{μπροστά} ^{στο} ^{θυ-}

^{σιαστηρίο}, ^{και} ^{πήγαινε} ^{πρώτα} ^{συμφιλίωσου} ^{με} ^{τον} ^{αδελφό}

^{σου}, ^{και} ^{τότε} ^{ερχόμενος} ^{πρόσφερε} ^{το} ^{δώρον} ^{σου}. **25**

²⁹ ^{Ειρήνευσε} ^{με} ^{τον} ^{αντίδικό} ^{σου}, ^{ταχύ} ^{εως} ^{ότου} ^{ει-}

^{καθ'} ^{οδόν} ^{μαζί} ^{του}· ^{μήποτε} ^{σε} ^{παραδώσει} ^ο ^{αντίδικος} ^{στο}

^{κριτή} ^{και} ^ο ^{κριτής} ^{σε} ^{παραδώσει} ^{στον} ^{υπηρέτη}, ^{και} ^{ριφθεις}

^{σε} ^{φυλακή}· **26** ^{Αληθινά} ^{σου} ^{λέγω}, ^{δεν} ^{θα} ^{εξέλθεις} ^{απο} ^{εκεί},

^{εως} ^{ότου} ^{αποδώσης} ^{το} ^{έσχατο} ^{λεπτό}.

27 ^{Ακούσατε} ^{ότι} ^{ερρέθη} ^{επιώθηκε} ^{τοίς} ^{ἀρχαίοις},

²⁸ ^{Μη} ^{μοιχεύσεις}. **28** ^{Εγώ} ^{όμως} ^{σας} ^{λέγω} ^{ότι} ³² ^{οποιο-}

^{σδήποτε} ^{πρός} ^{τὸ} ^{ἐπιθυμῆσαι} ^{ἤδη} ^{μοιχευ-}

^{σε} ^{αυτή} ^{μέσα} ^{στη} ^{καρδιά} ^{του}. **29** ³³ ^{Εάν} ^{το} ^{μάτι} ^{σου} ^{το} ^{δε-}

^{ξιό} ^{σε} ^{σκανδαλίζει}, ³⁴ ^{βγάλε} ^{το} ^{και} ^{ρίξτο} ^{απο} ^{σένα}· ^{γιατί}

^{σε} ^{συμφέρι} ^{να} ^{χαθεί} ^{ένα} ^{απο} ^{τα} ^{μέλη} ^{σου} ^{και} ^{να} ^{μη} ^{ριχθεί}

^{όλο} ^{το} ^{σώμα} ^{σου} ^{στη} ^{γένενα}. **30** ^{Και} ^{εάν} ^{το} ^{δεξί} ^{σου} ^{χέρι}

^{σε} ^{σκανδαλίζει}, ^{απέκοψε} ^{αυτό} ^{και} ^{ρίξτο} ^{από} ^{σένα}· ^{γιατί} ^{σε}

^{συμφέρι} ^{να} ^{χαθεί} ^{ένα} ^{απο} ^{τα} ^{μέλη} ^{σου}, ^{και} ^{να} ^{μη} ^{ριχθεί}

^{όλο} ^{το} ^{σώμα} ^{σου} ^{στη} ^{γένενα}.

*4[Δ] συνεχ. ²² Μαρκ. 3:7 *5[E] ¹ Μαρκ. 3:13 ² Λουκ. 6:20 ¹⁶⁶ & Ψλ. 51:17, Παρ. 16:19, 29:23, Ησ. 57:15, 66:2 ³ Ησ. 61:2, 3, Λουκ. 6:21, Ιωα. 16:20, 2 Κο. 1:7, Απ. 21:4 ⁴ Ψλ. 37:11 ⁵ Ρωμ. 4:13 ⁶ Ησ. 55:11, 65:13 ⁷ Ψλ. 41:1, Κεφ. 6:14, Μαρκ. 11:25, 2 Τι. 1:16, Εβ. 6:10, Ιακ. 2:13 ⁸ Ψλ. 15:2, 24:4, Εβ. 12:14 ⁹ 1 Κο. 13:12, 1 Ιου. 3:2, 3 ¹⁰ 2 Κο. 4:17, 2 Τι. 2:12, 1 Πε. 3:14 ¹¹ Λουκ. 6:12 ¹² 1 Πε. 4:24 ¹³ Λουκ. 6:23, Πρ. 5:41, Ρωμ. 5:3, Ιακ. 1:2, 1 Πετ. 4:13 ¹⁴ 2 Χρ. 36:16 ¹⁵ Νεε. 9:16, Κεφ. 23:34, Πρ. 7:32, 1 Θε. 2:14 ¹⁶ Μαρκ. 9:50 ¹⁷ Λουκ. 34 ¹⁸ Παρ. 4:18, Φιλ. 3:15 ¹⁹ Μαρκ. 4:21, Λουκ. 8:16, 11:33 ¹⁸ 1 Πε. 2:12 ¹⁹ Λουκ. 15:8, 1 Κο. 14:25 ²⁰ Ρωμ. 3:21, 10:4, Γαλ. 3:24 ²¹ Λουκ. 16:17 ²² Ιακ. 2:10 ²³ Ρωμ. 9:31, 10:3 ²⁴ Εβ. 20:13, Δευ. 5:17 ²⁵ 1 Ιωα. 3:15 ²⁶ 2 Σα. 6:20, Ιακ. 2:20 ²⁷ Κεφ. 8:4, 23:19 ²⁸ Ιωβ 42:8, Κεφ. 18:19, 1 Τι. 2:8, 1 Πε. 3:7 ²⁹ Παρ. 25:8, Λουκ. 12:58-59 ³⁰ Ψλ. 32:6, Ησ. 55:6 ³¹ Εβ. 20:14, Δευ. 5:18 ³² Ιωβ 31:1, Παρ. 6:25, Ιδὲ & Γεν. 34:2, 2 Σα. 11:2 ³³ Κεφ. 18:8, 9, Μαρκ. 9:43-47 ³⁴ Ιδὲ Κεφ. 19:12, Ρωμ. 8:13, 1 Κο. 9:27, Κολ. 3:5

15 ¹² Προσέχετε δε από τους ψευδοπροφήτες, ¹³ οι οποίοι έρχονται προς εσάς με ενδύματα προβάτων, ¹⁴ εσωτερικά όμως ¹⁵ είναι λύκοι άρπαγες. **16** ¹⁵ Από τους καρπούς τους θα γνωρίσετε αυτούς. ¹⁶ Μήπως συ-

νάγουν από ¹⁷ αγκάθια σταφύλια ή από ¹⁸ τριβόλια σύκα;

17 Ετσι ¹⁷ κάθε δέντρο καλό κάνει καλούς καρπούς, το δε σαπρό δέντρο κάνει κακούς καρπούς.

18 Δεν μπορεί ¹⁸ δέντρο καλό να κάνει καρπούς κακούς, ούτε δέντρο σαπρό να κάνει καρπούς καλούς.

19 ¹⁸ Κάθε ¹⁹ δέντρο που δεν κάνει καρπό καλό κόπτεται και βάλλεται στη πυρά. **20** Άραγε από τους καρ-

πούς τους θα ²⁰ αναγνωρίσεις αυτούς. **21** Δεν θα εισέλ-

θει στη βασιλεία των ουρανών καθένας ²¹ που λέγει προς εμένα, ¹⁹ Κύριε, Κύριε, ²⁰ αλλ' αυτός που πράτει το θέλημα του Πατέρα μου του ²¹ ευρισκομένου στους ουρανοί.

22 Πολλοί ²² θα πουν προς εμέ σε εκείνη τη ημέρα, Κύ-

ριε, Κύριε, ²⁰ δε προφητεύσαμε στο όνομα σου, και στο

όνόμα σου εκβάλαμε δαιμόνια, και στο όνομα σου κάναμε

θαύματα πολλά; **23** Και τότε ²¹ θα ομολογήσω ²² διακηρύξω

φανέρ^α προς αυτούς, ²³ Ότι ²⁴ ουδεποτε δεν σας ²⁵ ανεγνώρισα.

²² φεύγετε από μένα οι εργαζόμενοι την ανομία. **24** ²³ Κα-

θένας ²⁴ λοιπόν ο οποίος ακούει τα λόγια μου αυτά και κά-

νει αυτά, θα ομοιώσω αυτόν με άντρα φρόνιμο, ο οποίος

οικοδόμησε την ²⁴ οικία του πάνω στη πέτρα. **25** και κα-

τέβηκε η βροχή και ήλθαν οι ποταμοί και φύσηξαν ²⁵ άνεμοι και πρόσέβαλαν ²⁶ στην ²⁷ οικία εκείνη,

και δεν έπεσε· ²⁶ γιατί ήταν θεμελιωμένη πάνω στη πέτρα.

26 Και όποιος ²⁶ ακούει τα λόγια μου αυτά και δεν ²⁷ κάνει αυτά θα ομοιωθεί με άντρα μωρό ²⁸ ανόητο, ο οποίος ο-

κοδόμησε τη ²⁷ οικία του πάνω στην άμμο. **27** και κατέ-

βηκε η βροχή και ήλθαν οι ποταμοί και φύσηξαν ²⁷ άνεμοι και πρόσέβαλαν ²⁸ την ²⁹ οικία εκείνη, και έπεσε,

και ήταν η πτώση αυτής μεγάλη. **28** Όταν δε τε-

λείωσε ο Ιησούς τους λόγους αυτούς, ²⁸ εκπλήσσονταν

οι όχλοι για τη διδαχή αυτού. **29** ²⁹ διότι δίδασκε αυ-

τούς ως ³⁰ κάτ'εχων εξουσία και όχι όπως οι γραμματείς.

³⁰ Καταβάντι δε αυτόν

8[η'] **1** ΟΤΑΝ ΔΕ κατέβηκε από το βουνό-

όρους, ¹ ακολούθησαν αυτόν όχλοι πολλοί. **2** Και να ² ιδού,

³ ένας ⁴ λεπρός ερχόμενος προσκυνούσε αυτόν, λέγοντας·

Κύριε, εάν θέλεις, έχεις τη δύναμη ⁵ να με καθαρίσαι.

3 Και αφού έκτεινε ⁶ το χέρι ο Ιησούς ⁷ αγγίζε

αυτόν, λέγοντας· Θέλω, καθαρίσου. Και αμέσως ⁸ καθαρίσθηκε η λέπρα του. **4** Και λέγει προς αυτόν ο

Ιησούς· ⁹ Πρόσεχε μη ¹⁰ πεις σε κανένα, αλλ' πήγαινε, δείξε τον εαυτό σου στον ιερέα, και πρόσφερε το δώρο, ¹¹ το οποίο πρόσταξε ο Μωϋσής, για μαρτυρία σε αυτούς.

5 Όταν ¹² δε εισήλθε ¹³ ο Ιησούς στη Καπερναούμ, προσήλθε προς αυτόν ¹⁴ εκατόνταρχος παρακαλώντας τον **6** και λέγοντας· Κύριε, ο δούλος μου είναι κατάκοιτος ¹⁵ κείται στο σπίτι ¹⁶ παραλυτικός, φοβερά ¹⁷ βασανιζόμενος.

7 Και λέγει σ' αυτόν ο Ιησούς· Εγώ αφού έλθω θα τον θεραπεύσω. **8** Και αποκρινόμενος ο εκατόνταρχος ¹⁸ είπε· Κύριε, ¹⁹ δεν είμαι άξιος να εισέλθεις κάτω απο τη στέγη μου· ²⁰ αλλά ²¹ μόνο πές λόγo, και θα γιατρευτεί ο δούλος μου. **9** Γιατί και εγώ είμαι άνθρωπος κάτω απο εξουσία, έχω κάτω από εμένα στρατιώτες, και λέγω προς αυτόν, Πήγαινε, και πάει, και προς ²² άλλο, Έλα και έρχεται, και προς το δούλο μου, ²³ Κάνε τούτο και το κάνει. **10** Όταν άκουσε δε ο Ιησούς ²⁴ θαύμασε και ²⁵ είπε προς αυτούς που τον ακολουθούσαν· ²⁶ Αληθινά σας λέγω, ούτε στον Ισραήλ βρήκα τέτοια πίστη. **11** ²⁷ Σας λέγω δε ότι ²⁸ πολλοί θα έλθουν από ανατολικά και δυτικά και θα καθίσουν με τον Αβραάμ και Ισαάκ και Ιακώβ στη βασιλεία των ουρανών, ²⁹ οι δε υιοί της βασιλείας ³⁰ θα ριχτούν έξω ³¹ εκβληθήσονται στο σκοτάδι το εξώτερο· εκεί θα είναι ο κλαυθμός και ο τριγμός των δοντιών. **13** Και ³² είπε ο Ιησούς στον εκατόνταρχο, Πήγαινε, και όπως πίστευσες, ³³ ας γίνει σε σένα. Και γιατρεύθηκε ο δούλος του σε εκείνη την ώρα.

14 ¹⁰ Και αφού ήλθε ο Ιησούς στην ¹¹ οικία του Πέτρου, ¹² είδε ¹³ την πενθερά του ¹⁴ κατάκοιτη και να πάσχει από πυρετό. **15** και ¹⁵ έπιασε το χέρι της, και άφησε αυτήν ο πυρετός, και σηκώθηκε και υπηρετούσε αυτούς. **16** Και όταν ¹⁶ έγινε βραδυνο ¹⁷ έφεραν σ' αυτόν δαιμονισμένους πολλούς, και ¹⁸ έκβαλε τα πνεύματα με λόγο και ¹⁹ θεράπευσε όλους όσους ήταν σε κακή κατάσταση ²⁰ έχοντας, **17** ²¹ διά να ²² εκπληρωθεί το ρηθέν διά Ησαΐου του προφήτου, λέγοντος· ²³ Αυτός τις ασθένειες μας έλαβε και τις νόσους ²⁴ βάσταξε. **18** Αφου ²⁵ είδε δε ο Ιησούς πολλούς ²⁶ όχλους

*7 [Ζ] συνεχ. ¹² Λευ. 13:3, Ιερ. 23:16 Κεφ. 24:4,5,11,24, Μαρ.13:22, Ρωμ. 16:17,18, Εφ. 5:6, Κολ. 2:8,2 Πε. 2:1-3, 1 Ιωαν.4:1 ¹³ Μιχ. 3:5, 2 Τι. 3:5 ¹⁴ Πρ.20: 29,30 ¹⁵ Ξεκ. 20, Κεφ.12: 33 ¹⁶ Λουκ. 6:43,44 ¹⁷ Ιερ. 11:19 Κεφ. 12:33 ¹⁸ Κεφ. 3:19, Λουκ. 3:9, Ιωα.15:2,6 ¹⁹ Ως. 8:2, Κεφ. 15:11,12, Λου.6:46,13,25, Πρ. 19:13 Ρωμ.2:13, Ιακ. 1:22 ²⁰ Αρ. 24:4, Ιωαν. 11:51,1 Κο.13:2 ²¹ Κεφ. 25:12, Λουκ. 13:25,27, 2 Τι.2:19 ²² Ψαλ. 5:5, 6:8, Κεφ. 25:41 ²³ Λουκ. 6:47, κτλ ²⁴ Κεφ. 13:54, Μαρ. 1: 22, 6:2, Λου. 4:32 ²⁵ Ιωαν. 7:46 ²⁶ 8[H] ¹ Μαρ. 1:40, κτλ Λου. 5:12 κτλ ² Κεφ. 9:30 Μαρκ. 5:43 ³ Λευ. 14:3,4,10 Λου. 5:14 ⁴ Λουκ. 7:1, κτλ ⁵ Λου. 15:19,21 ⁶ Ψαλ. 107:20 ⁷ Γεν.12:3, Ησ. 2:2,3, 11:10, Ματ.1:11, Λου. 3:29, Πρ.10:45, 11:18, 14:27, Ρωμ. 15:9, κτλ, Εφ. 3:6 ⁸ Κεφ.21:43 ⁹ Κεφ. 13:42,50, 42:13,44:51,45:30, Λου.13:28, 2Πε.2:17,Ιουδ. 13 ¹⁰ Μαρ. 1:29-31,Λου. 4:38,39 ¹¹ 1 Κο. 9:5 ¹² Μαρ. 1:32,κτλ, Λου. 4:40,41 ¹³ Ησ. 53:4,1 Πε. 2:24

γύρω του, ^{ἐκέλευσεν} πρόσταξε να αναχωρήσουν στο πέρασ. **19**

Και ^{προσελθὼν} 14αφου πλησίασε ένας γραμματέας εἶπε προς αὐτόν, ^{ἀκούσθη σου} Δάσκαλε, θα σε ακολουθήσω όπου αν πάς. **20** Και

λέγει σε αὐτόν ο Ιησούς· ^{κατασκηνώσεις,} Οι αλεπούδες έχουν φωλιές και τα πετεινά του ουρανού κατοικίες, ο δε Υἱός του ανθρώπου ^{οὐκ} δεν έχει που να γείρει ^{κλίνη} το κεφάλι. **21** ^{ἕτερος} 15 Άλλος δε

^{ἰσχυρῶς} τους μαθητές του εἶπε προς αὐτόν: Κύριε, ^{ἐπιτρονέων} 16 συγχώρησε με να πάω ^{πρῶτον ἀπελθεῖν} και να θάψω το πατέρα μου. **22**

Ο δε Ιησούς εἶπε προς αὐτόν· ^{θάψαι} Ακολούθα με και ἄφησε τους νεκρούς να θάψουν τους δικούς τους νεκρούς.

23 Και όταν ἐπιβιβάστηκε ^{ἐμβάντι} στο πλοίο, ακολούθησαν αὐτόν οι μαθητές του. **24** Και δεσ ^{ἰδοῦ}, 17

^{σεισμός, μέγας ἐγένετο} τρικυμία μεγάλη ἐγένετο στη θάλασσα, ὥστε το πλοίο ^{καλύπτεσθαι} σκεπαζόνταν από τα κύματα· αὐτός δε κοιμόταν. **25**

Και προσερχόμενοι οι μαθητές του ζύπνισαν αὐτόν, λέγοντες· ^{ἀπολλύμεθα.} Κύριε, σώσε μας, χανόμεσθε.

26 Και λέγει προς αὐτούς· ^{αὐτοῖς·} Γιατί εἰστε δειλοί, ολιγόπιστοι; ^{τί δειλοί ἐστε,} 18 Τότε αφού σηκώθηκε ἐπιτίμησε τους ἀνέμους

και τη θάλασσα, ^{ἐγένετο} και ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. **27** Οι δε ἄνθρωποι θαύμασαν, λέγοντες· ^{ποταπός ἐστιν} Ποιός είναι αὐτός, ὥστε-

^{αὐτῶ;} 19 και οι ἀνεμοι και η θάλασσα υπακούουν σε αὐτόν;

28 Και όταν ^{ἔλθοντι αὐτῶ} 19 ἦλθε στην ἀντίπερα χώρα των Γεργεσηνῶν, ἀπάντησαν αὐτόν δύο δαιμονιζόμενοι που

εξέρχονταν από τα μνημεία, ^{χαλεποὶ λίαν,} ἀγριοι υπερβολικά, ὥστε κανείς ^{μὴ} δεν ^{ἰσχύειν} μπορούσε ^{τινὰ} να περάσει δια μέσωσ εκείνου

του δρόμου· ^{οδοῦ.} **29** Και να ^{ἰδοῦ}, ἐκραξαν λέγοντες· ^{τί} Τι ^{ἡμῖν και σοί} εἶναι ἀναμεταξύ σ' ἐμάς και ἐσένα, Ιησού, ^{Γιέ του Θεοῦ;} ἦρθες

εδώ ^{ᾧδε} προ ^{του καθορισμένου} καιρού να μάς ^{βασανίσαι ἡμᾶς;} βασανίσεις; **30** Ἦταν

δε μακριά απο αὐτούς ^{ἡμῶν} με πολλά γουρούνια· ^{χοίρων} που ἔβωσκε. **31** Και οι δαίμονες παρακαλοῦσαν αὐτόν, λέγοντας· ^{ἡμῖν} Εἰς ἡμᾶς ^{ἐκβάλλεις ἡμᾶς,} ἐπέτρεψε σε μάς να

ἀπέλθουμε ^{εἰς ἐλευθερίαν} στην ἀγέλη των γουρουινῶν· ^{χοίρων.}

32 Και εἶπε προς αὐτούς· ^{αὐτοῖς·} Πηγαίνετε. Και ἐκεῖνοι μόλις ἐξήλθαν ^{ἀπῆλθον} πήγαν στην ἀγέλη των χοίρων*. Και δεσ ^{ἰδοῦ},

ὥρμησε ὅλη ^ἡ ἀγέλη των χοίρων* προς το γκρεμό στη θάλασσα και πέθαναν μέσα στα νερά· ^{ὑδάσιν.} **33**

Αυτοί δε που τα ἔβωσκαν ἐφύγουν και ἐρχόμενοι στη πόλη, ἀπάγγειλαν πάντα και τα ^{περί} τῶν δαιμονιζομένων.

34 Και να ^{ἰδοῦ}, ὅλη ^ἡ πόλη ἐξήλθε σε συνάντηση

*8[Η] συνεχ. 14 Λου. 9:57,58 15 Λου. 9:59,60 161 Βα. 19:20 17 Μαρκ. 4:37, κτλ., Λου. 8:23, κτλ., 18 Ψαλ.65:7. 79:9, 107:29 19 Μαρκ. 5:1, κτλ., Λου. 8:26, κτλ.

20 Λου. 5: 25, 1 Βα. 17:18, Λου. 5:8, Πρ. 16:39

*9[Θ] 1 Κεφ. 4:13 2 Μαρκ. 2:3, Λου. 5:18 3 Κεφ. 8:10 4 Ψαλ.139:2, Κεφ.12:25, Μαρκ. 12:15, Λου. 5:22, 6:8,9:47, 11:17 5 Μαρκ. 2:14, Λου. 5:27 6 Μαρκ. 2:15, κτλ., Λου. 5:29 κτλ., 7 Κεφ. 11:19, Λου. 5:30 8 Λου.15:2, Γαλ. 2:15 9 Ωσ. 6:6, Μιχ.6:6-8, Κεφ. 12:7 10 1Τι. 5:15 11 Μαρκ. 2:18 κτλ., Λου. 5:33, κτλ., 18:12 12 Ιωα. 3:29

του Ιησού, και μόλις είδαν αὐτόν ^{τον} 20 παρεκάλεσαν να αναχωρήσει ^{μεταβῆ} από τα οριά τους.

9[Θ].

1 ΚΑΙ ΑΦΟΥ ἐπιβιβάστηκε στο πλοίο, διαπέρασε ^{τη λίμνη} και ἦλθε στη δική του πόλη. **2** Και να ^{ἰδοῦ}, 21

^{προσέφερον} ἔφεραν προς αὐτόν ^{ἕνα} παραλυτικό κατάκοιτο πάνω σε κρεβάτι ^{τῶ} κλίνης· και 3αφού είδε ο Ιησούς τη πίστη τους, εἶπε προς

αὐτόν· ^{βεβλημένον.} παραλυτικό· ^{ἔθαρσε,} ἔχε θάρρος, ^{παίδι} παιδί ^{τέκνον μου.} συγχωρημένες ^{τῶ} είναι σε σένα οι αμαρτίες σου. **3** Και να ^{ἰδοῦ}, ^{ἄπο} μερικοί

τους γραμματεῖς εἶπαν μέσα τους· ^{ἐν} Αὐτός βλαστημεῖ. **4** Και 4

όταν είδε ο Ιησούς τους ^{ἕνα} διάλογισμούς τους, εἶπε· ^{ἵνα ὁμῆς ἐνθυμείσθε} Διά τι σεις σκέφτεστε ^{διαλογίζεσθε} πονηρά μέσα στις καρδιές σας;

5 Διότι τι είναι ^{τί, γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν,} εὐκολότερο, να πω, ^{ἄφῶνται} Συγχωρημένες είναι οι αμαρτίες σου, ^{ἵνα} ἢ να πω, ^{ἔγειρε} Σῆκω ^{ἐγέρθητι} και περπάτα; **6** Ἀλλά γιά

δὲ εἰδήτε ^{ἵνα} να γνωρίσετε ὅτι ἐξουσία ^{ἔχει} ο Υἱός του ἀνθρώπου πάνω στη γη να συγχωρεῖ αμαρτίες, ^{ἄφῶνται} (τότε λέγει στο παραλυτικό·)

Αφου ἐγερθεῖς ^{ἄρῶν} σῆκωσε το κρεβάτι ^{κλίνην} σου και πήγαινε στο σπίτι ^{οἶκόν σου.} σου. **7** Και ἐγερθεῖς ^{ἀπῆλθεν} ἀναχώρησε στο σπίτι*

του. **8** Όταν δε είδαν οι ὄχλοι, θαύμασαν και δόξασαν το Θεό, ο οποίος ἔδωσε τέτοια ἐξουσία στους ἀνθρώπους.

9 Και 9 ^{παράγων} διαβαίνοντας ο Ιησούς από ἐκεῖ είδε ἄνθρωπο κα-

θισμένο στο τελώνιο, ^{ἐπί} Ματθαῖο λεγόμενο, και λέγει προς αὐτόν· ^{ἀναστάς} Ακολούθει μοι. Και σηκωθείς ακολούθησε αὐτόν.

10 10 ^{ἔγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένον} Ἐνώ καθόνταν στο τραπέζι στο σπίτι, να ^{ἰδοῦ}, πολλοί ^{συνανέκειντο} τελώνες και ἀμαρτωλοί αφού ἦλθαν καθόνταν

μαζί με τὸν Ιησού και τους μαθητές του.

11 Και βλέποντας ^{ἰδόντες} οι Φαρισαῖοι εἶπαν στους μαθητές του· ^{μαθηταῖς} Γιατί ο δάσκαλός σας ^{μαθῶν ἐσθῆτι} τρώει ^{μαζί με} με τελώνες και

⁸ ἀμαρτωλούς; **12** Ο δε Ιησούς αφού ἄκουσε εἶπε προς αὐτούς· ^{αὐτοῖς·} Δεν ἔχουν ἀνάγκη ^{οὐ χεῖραν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ,} γιάτρού οι ἔχοντες υγεία, ^{ἄλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.} ἀλλά αυτοί που πάσχουν. **13** Πηγαίνετε δε ^{πορευθέντες} [και] μάθετε τι

εἶναι, ^{ἔστιν} 9 Ἐλεος θέλω και ὄχι θυσία. Διότι δεν ἦλθα γιά να κα-

λέσω δικαίους ¹⁰ ἀλλά ἀμαρτωλούς σε μετάνοια. **14** Τότε ^{προσερχονται} ἔρχονται προς αὐτόν οι μαθητές του Ιωάννη, λέγοντες·

11 Γιατί εμεῖς και οι Φαρισαῖοι νηστεύουμε πολύ, οι δε μαθηταί σου ^{οὐ} δεν νηστεύουν; **15** Και εἶπε σ' αὐτούς ο Ιησούς· ^{αὐτοῖς·}

12 Μήπως ^{οὐ} δύνανται οι γιοί του νυμφώνα να πενθοῦν, ἐνόσσω ^{ἐφ' ὅσον} είναι μαζί τους ο νυμφίος ^{ἐν} νυμφίος; ^{ἐν} θα ἔλθουν ὁμως μέρες, όταν ^{ἔλθουσιν} ἀπαρθῆ ^{ἔλθουσιν} ἀφαιρεθεῖ ^{ἀπῆλθον} ἀπ' αὐτούς ο νυμφίος* ^{ἔλθουσιν} 13 και τότε θα νηστεύουν.

*8[Η] συνεχ. 14 Λου. 9:57,58 15 Λου. 9:59,60 161 Βα. 19:20 17 Μαρκ. 4:37, κτλ., Λου. 8:23, κτλ., 18 Ψαλ.65:7. 79:9, 107:29 19 Μαρκ. 5:1, κτλ., Λου. 8:26, κτλ.

20 Λου. 5: 25, 1 Βα. 17:18, Λου. 5:8, Πρ. 16:39

*9[Θ] 1 Κεφ. 4:13 2 Μαρκ. 2:3, Λου. 5:18 3 Κεφ. 8:10 4 Ψαλ.139:2, Κεφ.12:25, Μαρκ. 12:15, Λου. 5:22, 6:8,9:47, 11:17 5 Μαρκ. 2:14, Λου. 5:27 6 Μαρκ. 2:15, κτλ., Λου. 5:29 κτλ., 7 Κεφ. 11:19, Λου. 5:30 8 Λου.15:2, Γαλ. 2:15 9 Ωσ. 6:6, Μιχ.6:6-8, Κεφ. 12:7 10 1Τι. 5:15 11 Μαρκ. 2:18 κτλ., Λου. 5:33, κτλ., 18:12 12 Ιωα. 3:29

